

Службен весник на Република Македонија

Број 8

15 јануари 2019, вторник

година LXXV

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
111. Одлука за пренесување во сопственост недвижни ствари на Општина Крива Паланка.....	2	118. Програма за задолжителна имунизација на населението во Република Македонија за 2019 година	44
112. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари на Министерството за труд и социјална политика.....	2	119. Програма за трансплантација во Република Македонија за 2019 година.....	55
113. Решение за разрешување член на Управниот одбор - претставник на основачот на ЈЗУ Здравствен дом-Пехчево	8	120. Решение за давање согласност на статутот на ЈУ Детски Дом „11 Октомври“ - Скопје	61
114. Решение за разрешување и именување член на Управниот одбор на Централниот регистар на Република Македонија.....	8	121. Решение на Уставниот суд на Република Македонија У.бр.93/2018 од 12 декември 2018 година.....	61
115. Решение за именување в.д. заменик на директорот на Агенцијата за лекови и медицински средства	8	122. Решение на Уставниот суд на Република Македонија У.бр.115/2017 од 5 декември 2018 година.....	61
116. Решение за именување член на Управниот одбор на ЈП за државни патишта	8	123. Издвоено мислење на Уставниот суд на Република Македонија	66
117. Програма за мониторинг на безбедност на храната во Република Македонија за 2019 година	9	124. Издвоено мислење на Уставниот суд на Република Македонија	67
		125. Издвоено мислење на Уставниот суд на Република Македонија	68
		126. Одлука за издавање на лиценца за пробна работа за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија	70
		Огласен дел	1-24

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**111.**

Врз основа на член 13 став (2) од Законот за користење и располагање со стварите во државна сопственост и со стварите во општинска сопственост („Службен весник на Република Македонија“ бр. 78/15, 106/15, 153/15, 190/16 и 21/18), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 8.1.2019 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ПРЕНЕСУВАЊЕ ВО СОПСТВЕНОСТ НЕДВИЖНИ
СТВАРИ НА ОПШТИНА КРИВА ПАЛАНКА

Член 1

Со оваа одлука на Општина Крива Паланка се пренесуваат во сопственост без надоместок, недвижни ствари кои се наоѓаат на ул. „Маршал Тито“ бр.1, КП бр.2126, КО Крива Паланка, запишани во Имотен лист бр. 1576, сопственост на Република Македонија и тоа:

- зграда 1, влез 001, кат приземје, намена на зграда - зграда за ССНО и општествена самозаштита, со внатрешна површина од 144 м2;
- зграда 1, влез 002, кат 01, намена на зграда - зграда за ССНО и општествена самозаштита, со внатрешна површина од 219 м2;
- зграда 1, влез 002, кат 01, намена на зграда - лоџии, балкони и тераси, со внатрешна површина од 8 м2;
- зграда 1, влез 002, кат приземје, намена на зграда - зграда за ССНО и општествена самозаштита, со внатрешна површина од 101 м2 и
- зграда 1, влез 003, кат приземје, намена на зграда - зграда за ССНО и општествена самозаштита, со внатрешна површина од 28 м2.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 44-11342/1-18
8 јануари 2019 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Зоран Заев, с.р.

112.

Врз основа на член 44 став (2) од Законот за користење и располагање со стварите во државна сопственост и со стварите во општинска сопственост („Службен весник на Република Македонија“ бр. 78/15, 106/15, 153/15, 190/16 и 21/18), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 8.1.2019 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ПРЕСТАНОК И ЗА ДАВАЊЕ НА ТРАЈНО КОРИСТЕЊЕ НА ДВИЖНИ СТВARI
НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Член 1

Со оваа одлука на досегашниот корисник Министерството за култура му престанува користењето на движните ствари, и тоа:

Ред. број	Движна ствар		Количина (парче)	Единечна вредност (во ден.)	Вкупна вредност (во ден.)
	Назив	Опис			
1	Централна витрина - библиотека	Димензии 610x45x319 см, изработена во делови од: централна стаклена витрина, елемент со вратички и отворена полица. Централна стаклена витрина - димензии (310x45x208 см) со корпус од оплеменета иверка д=1.6см заштитена со пвц трака, видливи страници од мдф мат д=1.8см, профилирани врати од мдф д=1.8см во мат, исполна на врати со обично стакло д=0.4см и декоративни украсни лајсни, завршен профилиран венец Н=13см и цокле Н=15см изработени од масивно дрво-бука комплет со соодветен оков (шарки со меко затварање, рачки), елемент со вратички - димензии (150x35x90 см)x2 со корпус од оплеменета иверка д=1.6см заштитена со пвц трака, видливи страници од мдф мат д=1.8см, профилирани врати од мдф д=1.8см во мат, горна профилирана плоча д=3.6см од мдф мат. Профилирани маски, завршен венец Н=13см и цокле Н=15см од масивно дрво-бука, комплет со соодветен оков (шарки со меко затварање, рачки), елемент со вратички-димензии (150x35x90 см)x2 со корпус од оплеменета иверка д=1.6см заштитена со пвц трака, видливи страници од мдф мат д=1.8см, профилирани врати од мдф д=1.8см во мат, горна профилирана плоча д=3.6см од мдф мат. Профилирани маски, завршен венец Н=13см и цокле Н=15см од масивно дрво-бука, комплет со соодветен оков (шарки со меко затварање, рачки), отворена полица - димензии (150x35x229 см) x2 и димензии (150x35x124 см) x2, изработена од мдф мат д=1.8см со челна маска со извод за светилка, со декоративни профилирани маски и завршен венец Н=13см изработени од масивно дрво –бука.	1	363,531.00	363,531.00

2	Централен пулт - библиотека	Димензии 334x60x90 см. Корпус од оплеменета иверка д=1.6 см заштитена со пвц трака, профилирани вратички и предни маски од мдф д=1.8см со мат ефект. Профилирано цокле и декоративни маски изработени од масивно дрво-бука. Горна плоча фурнир бука д=4см.	1	165,242.00	165,242.00
3	Приемен пулт со помошна маса	Изработена во делови од: работно биро со фиокар - димензии 180x70x79 см. Со профилирани предна маска и лице на фиоки изработено од мдф д=1.8см со мат ефект, горна работна плоча од фурнир бука д=4см, со соодветен оков и помошна маса за странки - димензии 80x80x75 см со горна плоча фурнир бука д=4см, масивна профилирана лајсна - бука и декоративно обработени ногари изработени од масивно дрво – бука.	2	118,030.00	236,060.00
4	Витрина кај приемен пулт	Димензии 150x50x237 см изработена во два дела, отворен и затворен дел. Корпус од оплеменета иверка д=1.6см со заштитна пвц трака, а видливи страници, полици и профоллирани врати од мдф д=1.8см во мат ефект. Горна профилирана плоча од мдф д=3.6см во мат ефект со оборени ивици. Декоративни маски, завршен венец Н=13см и цокле Н=15см од масивно дрво-бука.	2	84,981.00	169,962.00
5	Инфо пулт	Димензии 144x49x75 см изработен од мдф д=2.5см мат ефект со фиокар на тркала со димензии 45x45x60 мдф мат, со централна брава и соодветен оков. Горната работна плоча на работно со завршен слој со гранулација. Пулт со димензии 160x30x110 см изработен од фурнир бука со горната работна плоча д=4см со профилирано цокле и декоративни маски изработени од масивно дрво-бука.	1	35,409.00	35,409.00
6	Отворена полица во рамка	Димензии на корпус 125x45x225 см изработен од мдф мат д=1,8см. Рамка (рамки за слика) со богата декорација на мотиви и профилации, димензии 155x242 см.	2	59,015.00	118,030.00
7	Стаклена витрина во излог	Димензии 54x44x186 см. Профилирани врати изработени од мдф д=1.8см мат ефект, со исполна со обично стакло д=0.4см и стаклени полици д=0.6см. Цокле Н=15см и завршен венец Н=6см изработени од масивно дрво-бука.	2	40,130.00	80,260.00

8	Клуб маса	Димензии (120x60x45cm) горна плоча фурнир бука д=4cm, масивна профилирана лајсна-бука и декоративно обработени ногари.	2	16,524.00	33,048.00
9	Чајна кујна	Корпус од оплеменета иверка д=1.6cm, кантирано со п.в.ц заштитна трака и лице обработено од оплеменета иверка д=16cm, кантирано со а.б.с заштитна трака. Сточки елементи со кабинет за вграден фрижидер, кабинет за садопер и кабинет со четири фиоки со димензии (60x60x72 cm) x3 висечки елементи со една полица со димензии (60x30x72 cm) x3 ламинатна работна плоча еднострано оборена д=4cm аголна завршна лајсна н=3cm комплет со аголници и завршетоци. Алуминиумско цокле Н=10cm, со соодветен оков (шарки, шини, рачки и др.).	1	66,097.00	66,097.00
10	Помошна маса	Димензии 120x60x75 cm од оплеменета иверка д=1.6cm, и д=2.5cm, кантирано со а.б.с заштитна трака комплет со страници и врзници.	1	7,082.00	7,082.00
11	Столица	Метална конструкција - шупливи профили, дрвено седло и потпирач.	3	1,888.00	5,664.00
12	Фрижидер за вградување под плотна	Димензии 819x595x548 mm, енергетска класа А, автоматско одмрзнување, електронски терморегулатор, антибактериско заштитна покривка.	1	7,082.00	7,082.00
13	Електрична плоча	Стаклокерамичка плоча, рачно управување, 2 зони со брзо загревање, максимална моќност P- 3,0 kW.	1	16,524.00	16,524.00
14	Садопер за кабинет 60	Нерѓосувачки челик, длабочина на корито мин. 160 cm.	1	18,885.00	18,885.00
15	Еднорачна иноксна батерија за топла и ладна вода	Нерѓосувачки челик.	1	5,665.00	5,665.00
16	Отворена полица - канцеларии	Во два дела со димензии 105x210x35 cm изработена од оплеменета иверка со дезен имитација на дрво д=1.6cm, сите видливи страници кантирани со абс заштитна трака, комплет со соодветен оков метални ногари.	9	5,193.00	46,737.00

17	Плакар со полици - канцеларии	Во два дела со димензии 105x210x35 см, изработена од оплеменета иверка со дезен имитација на дрво д=1,6см, вратите и сите видливи страници кантирани со абс заштитна трака, комплет со соодветен окови на украсни метални ногари и метални рачки.	4	10,387.00	41,548.00
18	Плакар со полици - канцеларии	Во два дела со димензии 80x210x35 см, изработена од оплеменета иверка со дезен имитација на дрво д=1,6см, вратите и сите видливи страници кантирани со абс заштитна трака, комплет со соодветен оков, украсни метални ногари и метални рачки.	6	8,498.00	50,988.00
19	Плакар со полици - канцеларии	Во два дела (отворен и затворен дел) со димензии 90x224x35 см, изработена од оплеменета иверка д=1,6СМ, вратите и сите видливи страници кантирани со абс заштитна трака, комплет со соодветен оков, украсни метални ногари и метални рачки.	4	8,970.00	35,880.00
20	Работно биро - канцеларии	Со димензии 160x70x75 см, изработено од оплеменета иверка со дезен имитација на дрво д=2.5см, кантирано со абс заштитна трака комплет со фиокар на тркала со три фиоки изработен од оплеменета иверка д=1.6см со абс заштитна трака соодветен оков, централна брава и метални рачки.	8	10,387.00	83,096.00
21	Столица	Со метална конструкција, потпирач и потпирал за раце со тапацирано седло, вртлива со подесување на висина.	8	2,125.00	17,000.00
22	Столица	Со метална конструкција, потпирач и потпирал за раце со тапацирано седло, вртлива со подесување на висина.	3	2,125.00	6,375.00
23	Полуфотеља	Со тапацирано седло потпирач и потпирал за раце, дрвена профилирана декоративна конструкција, класичен стил, комбинација на мебел штоф и кожа.	12	2,030.00	24,360.00
24	Плафонски светилка	Со димензии минимум 25x25см комбинација метал со пескарено стакло со две сијалици Е27 (економична сијалица) минимум 200W	2	1,652.00	3,304.00

25	Плафонски светилка	Со димензии минимум 50x50cm комбинација на метал и стакло со три сијалици E27 (економична сијалица) минимум 200W.	9	1,652.00	14,868.00
26	Висечки лустер	Со димензии минимум 60h60, со 8-10 светлечки места E14, 40W со декоративна конструкција со украсни елементи, класичен изглед.	4	1,888.00	7,552.00
27	Сидни светилки	Со 1-3 сијалици со E14, 40W, декоративна конструкција со украсни елементи.	6	1,888.00	11,328.00
28	Декоративна сидна светилка	Со димензии минимум 15x30 со сијалица G -9, 40W (модел, светилка за над слика).	6	1,417.00	8,502.00

Член 2

Движните ствари од член 1 од оваа одлука се даваат на трајно користење без надомест на Министерството за труд и социјална политика.

Член 3

Министерот за култура склучува договор со министерот за труд и социјална политика со кој се уредуваат правата и обврските за движните ствари од член 1 од оваа одлука.

Член 4

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 44-11602/1-18
8 јануари 2019 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Оливер Спасовски, с.р.

113.

Врз основа на член 100 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/2012, 145/2012, 87/2012, 164/2013, 39/2014, 43/2014, 132/2014, 188/2014, 10/2015, 61/2015, 154/2015, 192/2015, 17/2016 и 37/2016), Владата на Република Македонија на седницата одржана на 8 јануари 2019 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ЧЛЕН НА УПРАВНИОТ ОДБОР - ПРЕТСТАВНИК НА ОСНОВАЧОТ НА ЈЗУ ЗДРАВСТВЕН ДОМ-ПЕХЧЕВО

1. Далибор Атанасов се разрешува од должноста член на Управниот одбор - претставник на основачот на ЈЗУ Здравствен дом-Пехчево, на негово барање.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија.“

Број 24 – 57/2
8 јануари 2019 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Оливер Спасовски, с.р.

114.

Врз основа на член 5 од Законот за централен регистар („Службен весник на Република Македонија“ бр. 50/2001, 49/2003, 109/2005, 88/2008, 35/2011, 43/2014, 199/2014, 97/2015, 153/2015, 27/2016 и 83/2018), Владата на Република Македонија на седницата одржана на 8 јануари 2019 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕН НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА ЦЕНТРАЛНИОТ РЕГИСТАР НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. Бојан Блажевски се разрешува од должноста член на Управниот одбор на Централниот регистар на Република Македонија.

2. За член на Управниот одбор на Централниот регистар на Република Македонија, се именува Никола Поповски.

3. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија.“

Број 24 – 191/1
8 јануари 2019 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Оливер Спасовски, с.р.

115.

Врз основа на член 4- г став 2 од Законот за лековите и медицинските средства („Службен весник на Република Македонија“ бр. 106/2007, 88/2010, 36/2011, 53/2011, 136/2011, 11/2012, 147/2013, 164/2013, 27/2014, 43/2014, 88/2015, 154/2015, 228/2015, 7/2016, 53/2016, 83/2018, 113/2018 и 245/2018), Владата на Република Македонија на седницата одржана на 8 јануари 2019 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА ИМЕНУВАЊЕ В.Д. ЗАМЕНИК НА ДИРЕКТОРОТ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ЛЕКОВИ И МЕДИЦИНСКИ СРЕДСТВА

1. За вршител на должноста заменик на директорот на Агенцијата за лекови и медицински средства се именува Роберт Бекироски.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија.“

Број 24 – 192/1
8 јануари 2019 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Оливер Спасовски, с.р.

116.

Врз основа на член 17 од Законот за јавните претпријатија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/1996, 9/1997, 6/2002, 40/2003, 49/2006, 22/2007, 83/2009, 97/2010, 6/2012, 119/2013, 41/2014, 138/2014, 25/2015, 61/2015, 39/2016 и 64/2018), Владата на Република Македонија на седницата одржана на 8 јануари 2019 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕН НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА ЈП ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА

1. За член на Управниот одбор на Јавното претпријатие за државни патишта, се именува Љупка Цикарска.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија.“

Број 24 – 193/1
8 јануари 2019 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Оливер Спасовски, с.р.

117.

Врз основа на член 70 став (5) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/10, 53/11, 1/12, 164/13, 187/13, 43/14, 72/15, 129/15, 213/15, 39/16 и 64/18), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 8.1.2019 година, донесе

**ПРОГРАМА ЗА МОНИТОРИНГ НА БЕЗБЕДНОСТА НА ХРАНАТА ВО РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА ЗА 2019 ГОДИНА**

I

Средствата за реализација на оваа програма се утврдени во износ од 7.800.000,00 денари и тоа од следните извори:

1. Средства од Буџет на Република Македонија, раздел 14005, Програма 3, Потпрограма 30, ставка 464, сметка 637	7.800.000,00

II

Средствата за реализација на оваа програма ќе бидат искористени за плаќање на тековни активности опишани и утврдени во оваа програма и за заостанати обврски од Програмата за мониторинг на безбедноста на храната во Република Македонија за 2018 година.

III

Целта на оваа програма е одредување на присуството и концентрациите на контаминентите во храната, утврдување на присуство на резидуи од пестициди во и на храната, миграцијата на одделни супстанции од материјалите и производите кои доаѓаат во контакт со храната, мониторирање на можно присуство на ГМО храна, мониторирање на органските производи, мониторирање на храната третирана со јонизирачко зрачење, утврдување на безбедноста на храна за различни други параметри, микробиолошки критериуми и други опасности во храната, како и евалуација на нивното влијание врз здравјето на човекот.

IV

Мониторингот на безбедноста на храната се спроведува на различни видови или категории храна и во однос на различни параметри, кои се критериуми за безбедноста на храната. Во рамки на оваа програма планирани се следните активности:

IV.1 Мониторинг на безбедноста на храната во однос на микробиолошките критериуми на одредени категории на прехранбени производи - планирани се 216 мостри храна;

IV.2. Мониторинг на безбедноста на храната за определување на присуство на резидуи од пестициди во однос на максимално дозволеното ниво (МДН) во производи од растително потекло – планирани се 321 мостра храна;

IV.3. Мониторинг со определување на максимално дозволени количества на специфични максимални нивоа на резидуи од пестициди или метаболити на пестициди во:

- преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца и пестициди кои не треба да се употребуваат во земјоделско производство на обработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца; и

- почетна формула за доенчиња и во последователна формула за доенчиња и пестициди што не треба да се употребуваат во земјоделски производи наменети за производство на почетна формула за доенчиња и последователна формула за доенчиња - планирани се 63 мостри храна;

IV.4. Мониторинг за определување на присуството на тешки метали во одредени видови прехранбени производи – планирани се 192 мостри;

IV.5. Мониторинг за определување на присуството на нитрати во одредени видови прехранбени производи – планирани се 55 мостри ;

IV.6. Мониторинг за определување на присуството на микотоксини во одредени видови прехранбени производи - планирани се 234 мостри;

IV.7 Мониторинг на материјали и производи кои доаѓаат во контакт со храната – планирани се 60 мостри ;

IV.8. Мониторинг во однос на утврдување на присуството на ГМО храна – планирани се 60 мостри ;

IV.9 Мониторинг на производи од органско производство во Република Македонија - планирани се 70 мостри и

IV.10 Мониторинг на храна третирана со јонизирачко зрачење - планирани се 50 мостри .

Во согласност со планот за спроведување на мониторинг програмата, вкупниот број на мостри храна или материјали и производите што доаѓаат во контакт со храната кои ќе бидат земени и анализирани изнесува **1321**.

IV.1 Мониторинг на безбедноста на храната во однос на микробиолошките критериуми на одредени категории на прехранбени производи

Во согласност со Законот за безбедност на храната и препораките на Европската Унија за мониторирање на штетните агенси во храната, а со цел производство, промет и пуштање на безбедна храна на пазарот како и заштита на здравјето на потрошувачите, посебно внимание оваа програма посветува на определување на безбедноста на храната во однос на микробиолошките критериуми.

Ваквиот приоритет е во согласност со трендот на Европските програми за мониторинг, препораките на Светска Здравствена Организација, како и резултатите добиени со анализа на податоците за земените мостри од храна за период од 2007 до 2017 год. како и податоците за заразните болести кои се пренесуваат преку храната. Најголем број од акутните заболувања кои потекнуваат од храна се должат на микробиолошки предизвикувачи на алиментарни заболувања кои се пренесуваат преку храната. Од анализите произлегува дека микробиолошката контаминација е доминантна во споредба со останатите параметри.

Согласно со Правилникот за посебните барања кои се однесуваат на микробиолошките критериуми за храната (*), мониторирањето на микробиолошките критериуми за безбедност на храната ќе биде во согласност со приложените табели, во кои е определена поврзаноста на одделни прехранбени производи и микроорганизми кои ќе се бараат во нив.

Според оваа програма, планирано е да се земат по 27 мостри од 8 вида храна предвидени за анализа на присуството на микробиолошките критериуми кои согласно Правилникот за посебните барања кои се однесуваат на микробиолошките критериуми за храната, треба да ги исполнуваат, односно вкупно 216 мостри, и тоа: сладолед, слаткарски производи, термички обработен пилешки стек и производи од мелено месо по термичка обработка во

угостителски објекти или во малопродажни објекти, мајонез, претходно исечкан зеленчук, сушено овошје, зеленчук и печурки и кандирано овошје и житарки и нивни производи.

Табела бр.1. Категории производи во кои се спроведува мониторинг на безбедноста на храната во однос на микробиолошките критериуми

Категорија на храна	Микроорганизми нивни токсини и метаболити	План на мострирање		Граници		Аналитички референтен метод	Фаза на која се однесува критериумот
		п	С	М	М		
1.Сладолед	Salmonella	3	0	Отсуство во 25g		ISO 6579	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење
2.Слаткарски производи	Salmonella	3	0	Отсуство во 25g		ISO 6579	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење
	Listeria monocytogenes	3	0	Отсуство во 25g		ISO 11290-1	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење
3.Производи од живинско месо наменети за консумација по термичка обработка: - пилешки стек	Salmonella	3	0	Отсуство во 10g		ISO 6579	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење
4. Мелено месо и подготовки од месо произведени од сите останати видови освен живина, наменети за јадење по термичка обработка: - Плескавица; - Кебапи; - Свинска вепалица;	Salmonella	3	0	Отсуство во 10g		ISO 6579	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење
5. Мајонези, преливи со мајонез и салати со мајонез	Salmonella	3	0	Отсуство во 25g		MKC EN ISO 6579	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење
	Listeria monocytogenes	3	0	Отсуство во 25g		ISO 11290-1	
6. Претходно исечкан зеленчук: сечкани домати; сечкани краставици; сечкана зелка	Salmonella	3	0	Отсуство во 25g		ISO 6579	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење
	Listeria monocytogenes	3	0	Отсуство во 25g		ISO 11290-1	
7. Сушено овошје, зеленчук и печурки и кандирано овошје	Salmonella	3	0	Отсуство во 25g		ISO 6579	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење
8. Житарки и нивни производи	Bacillus cereus	3	0	10 ³ cfu/g	10 ⁴ cfu/g	ISO 7932	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење

Мониторингот ќе се спроведува по вид прехранбен производ, а ќе се земаат мостри од следните објекти за производство и промет со храна:

1. објекти во кои се произведуваат, послужуваат и продаваат сладолед и различни видови слаткарски производи од точка 1 од Табелата 1 ;
2. угостителски објекти или во малопродажни објекти во кои се продаваат, подготвуваат или послужуваат производите од точки 2, 3, 4, 5 и 6 од Табелата 1;
3. објекти во кои се продаваат производите од точки 7 и 8 од Табелата 1;

Табела бр.2 Преглед на временскиот период, количините на земени мостри и паричните средства потребни за спроведување на мониторирањето на микробиолошки критериуми на храната.

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активноста	Количество на мостра од секој производ кој ќе се земе	Планирани средства од буџетот
1. Земање на мостри од производи предвидени за анализа на безбедноста на храната во однос на микробиолошките критериуми	Број на мостри од видовите храна кои ќе бидат земени	Јануари - декември 2019 година	Количество на мостра од секој производ кој ќе се земе	Вкупно планирани средства за мониторинг на безбедноста на храната во однос на микробиолошките критериуми 241.280,00
1. Мостри од сладолед	27 мостри од сладолед	мај – октомври	27 мостри по 150 мл сладолед	30.160,00
2. Мостри од слаткарски производи	27 мостри од слаткарски производи	јануари – декември	27 парчиња слатки од 100-150 г	30.160,00
3. Мостри од производи од живинско месо за консумација пред термичка обработка – пилешки стек.	27 мостри од пилешки стек	јануари – декември	27 парчиња од 150-200 г	30.160,00
4. Мостри од мелено месо освен од живина (плескавица, кебапи, свинска вешалица)	27 мостри од овие производи	јануари – декември	27 мостри од по 150-200 г	30.160,00
5. Мајонез, преливи од мајонез и салати со мајонез	27 мостри	јануари – декември	27 мостри од по 500 г	30.160,00
6. Претходно исечкан зеленчук	27 мостри	јануари – декември	27 мостри од по 400-500 г	30.160,00
7. Сушено овошје, зеленчук и печурки и кандирано овошје	27 мостри	јануари – декември	27 парчиња од 150-200 г	30.160,00
8. Житарки и нивни производи	27 мостри	јануари – декември	27 парчиња од 150-200 г	30.160,00

IV.2 Мониторинг на безбедноста на храната за определување на присуство на резидуи од пестициди во однос на максимално дозволеното ниво (МДН) во производи од растително потекло

Спроведувањето на мониторирањето на безбедноста на храната во однос на максимално дозволените нивоа на активни материи - резидуи од пестициди, ќе опфати земање на мостри од растителни производи и лабораториско квалитативно и квантитативно определување на присуството на резидуи од пестициди или нивни метаболити во храната.

Мострите се земаат: од местата на откуп на земјоделските производи / од зелените пазари за земјоделски производи / од производи пласирани на пазарот, во Република Македонија.

Предмет на мониторирање ќе бидат вкупно 34 вида на производи од растително потекло, при што секој од нив ќе биде лабораториски анализиран за присуство на остатоци на активните материи од производите за заштита на растенијата – резидуи од пестициди од најчесто употребуваните регистрирани производи за заштита на растенијата. Максимално дозволеното ниво (МДН) на резидуите од пестициди е одредено согласно Правилникот за општите и посебните барања за безбедност на храната во однос на максимално дозволените нивоа на резидуи од пестициди во или врз храната и храната за животни од растително и од животинско потекло (*ⁱⁱ).

Мострите од секој од предвидените видови на производи од растително потекло, ќе се земат во специфичниот период на берба односно во сезоната карактеристична за производот. Земањето на мостри од предвидените видови на производи од растително потекло, ќе се врши во определените региони карактеристични за раст на зеленчукот или овошјето.

За одредувањето на групите на производи од растително потекло на кои ќе се вршат анализите и пестицидите кои што ќе се испитуваат, ќе бидат, исто така земени во предвид и податоци добиени од Европската Агенција за безбедност на храната (EFSA).

Производите ќе бидат во свежа и непреработена состојба, со вкупна тежина на секоја мостра во согласност со најдените количини и репрезентативноста на мострата согласно Правилникот за начинот и постапката за земање примероци за определување на резидуи од пестициди во храната во рамки на официјалната контрола (*ⁱⁱⁱ).

Мониторирањето ќе ги опфати следните производи од растително потекло, распределени по региони, земајќи го во предвид периодот на берба на производот – сезоната.

Вкупно ќе се земат 321 мостра од производи од растително потекло, за анализа на резидуи од производите за заштита на растенијата.

1. Домат

- Мострите се земаат во текот на месец август-октомври од Скопскиот, Струмичкиот регион и Гевгелиско – Валандовскиот регион;

- Планирано е да се земаат мостри од **раноградинарското** производство на домати одгледувани во оранжерии и **домати** одгледувани на отворено, во текот на берба, во текот на месеците април и мај, од Скопскиот, Струмичкиот регион и Гевгелиско – Валандовскиот регион;

2. Пиперки

- Мострите се земаат во текот на месеците август, септември и октомври од Струмичкиот, Гевгелиско - Валандовскиот и Радовишкиот регион;

- Планирано е да се земаат мостри од **раноградинарското** производство на пиперки одгледувани во оранжерии и **пиперки** одгледувани на отворено, во текот на месеците април и мај, од Струмичкиот, Гевгелиско - Валандовскиот и Радовишкиот регион;

3. Морков

- Мострите се земаат во текот на месеците септември -октомври од Скопскиот, Битолскиот и Струмичкиот регион;

4. Компир

- Мострите се земаат во текот на месеците септември -октомври од Скопскиот, Битолскиот и Беровскиот регион;

5. Млад компир

- Мострите се земаат во текот на месеците мај и јуни, во Струмица, Гевгелија и Неготино;

6. Краставици

- Мострите се земаат во текот на август -септември од Скопскиот, Струмичкиот, Гевгелиско - Валандовскиот регион;

- Планирано е да се земаат мостри од **раноградинарското производство на краставици** во оранжерии и од краставици растени на отворено, во текот на месеците април и мај, од Скопскиот, Струмичкиот, Гевгелиско - Валандовскиот регион;

7. Корнишони

- Мострите се земаат во текот на месеците октомври -ноември од Скопскиот, Струмичкиот и Гевгелиско - Валандовскиот регион;

8. Лук

- Мострите се земаат во текот на месеците јуни -јули од Кавадаречкиот, Неготинскиот и Росоманскиот регион;

9. Млад кромид

- Мострите се земаат во текот на месеците мај - јуни од Гевгелија -Валандово, Струмица и во септември Прилеп -Бучин, Гостивар, Скопје;

10. Кромид/главица кромид

- Мострите се земаат во текот на месеците јули -септември од Гевгелија -Валандово, Струмица и во септември Прилеп -Бучин, Гостивар, Скопје;

11. Грашок

- Мострите се земаат во текот на месеците април - мај од Скопскиот, Струмичкиот и Тетовскиот регион;

12. Карфиол

- Мострите се земаат во текот на месец септември од Струмичкиот и Гевгелиско-Валандовскиот регион;

13. Брокула

- Мострите се земаат во текот на месец септември од Струмичкиот и Гевгелиско-Валандовскиот регион;

14. Модар патлиџан

- Мострите се земаат во текот на месец септември од Струмичкиот и Гевгелиско-Валандовскиот регион;

15. Зелка

- Мострите се земаат во текот на месеците септември -октомври од Вардарскиот, Струмичкиот и Тетовскиот регион;

16. Праз

- Мострите се земаат во текот на месеците август-септември од Струмичкиот и Гевгелискиот регион;

17. Зелена салата

- Мострите се земаат во тек на месеците април- октомври од Вардарски (Скопски, Полошки) и Кавадаречкиот регион;

18. Спанаќ

- Мострите се земаат во тек на месеците април-октомври од Вардарски (Скопски, Полошки) и Кавадаречкиот регион;

19. Овес во зрно

- Мострите се земаат во тек на целата година произведени и пласирани на пазарот во Република Македонија;

20. Јачмен во зрно

- Мострите се земаат во тек на целата година произведени и пласирани на пазарот во Република Македонија;

21. Грозје

- Мострите се земаат во текот на август - септември од Тиквешкиот, Скопскиот и Велешкиот регион;

22. Тиквички

- Мострите се земаат во текот на месеците мај-јули од Повардарскиот, Струмичкиот и Тетовскиот регион;

23. Диња

- Мострите се земаат во текот на месец јули -август од Скопскиот, Струмичкиот, Гевгелиско - Валандовскиот регион;

24. Цреши

- Мострите се земаат во текот на месеците мај -јули од Скопскиот, Охридскиот и Битолскиот регион;

25. Кајсии

- Мострите се земаат во текот на месец мај -јули од Скопскиот, Струмичкиот, Гевгелиско - Валандовскиот регион;

26. Праски, вклучувајќи и нектарини и слични хибриди

- Мострите се земаат во текот на месец август од Скопскиот, Повардарскиот (Росоманскиот) и Тетовскиот регион;

27. Јагоди

- Мострите се земаат во текот на месеците мај-јуни од Скопскиот, Тетовскиот и Охридскиот регион;

28. Круши

- Мострите се земаат во текот на месец август од Скопскиот, Тетовскиот и Охридскиот регион;

29. Слива

- Мострите се земаат во текот на месеците август -септември од Скопскиот, Струмичкиот, Гевгелиско - Валандовскиот регион;

30. Јаболка

- Мострите се земаат во текот на месец октомври од Охридскиот, Тетовскиот и Ресенскиот регион;

31. Вино (црвено или бело) произведено од грозје

- Мострите се земаат во текот на целата година, произведени и пласирани на пазарот во Република Македонија поточно од Вардарскиот регион (Повардарие) кој претставува централен вински регион кој опфаќа 83% од вкупното производство и ги вклучува следните виногорја: Скопје, Велес, Гевгелија- Валандово, Струмица, Радовиш, Овче Поле- Винаца, Кочани- Винаца, Тиквеш и Пелагониско -Полошки регион и западен вински регион кој опфаќа 13% од вкупното производство и ги вклучува следните виногорја: Прилеп, Битола, Охрид, Преспа, Кичево и Тетово.

Табела бр. 3 Преглед на временскиот период, бројот на земени мостри регионите од кои се земаат и средствата кои се потребни за реализација на мониторингот на резидуите од пестициди во производи од растително потекло

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активност	Број на мостри од секој производ кој ќе се земе	Планирани средства
Земање на мостри од земјоделски производи (за анализа на присуство на активни материи од пестициди)	Број на вкупно земени мостри од примарни земјоделски производи	2019 година	Број на мостри од секој производ кој ќе се земе	Вкупно планирани средства за мониторинг на резидуи од пестициди во земјоделски производи 3.852.000,00
1. Мостри од домати од раноградинарско производство – Скопскиот, Струмичкиот регион и Гевгелиско – Валандовскиот регион	8 мостри вкупно од наведените региони	април -мај	8 вкупно	96.000,00
2. Мостри од домати Гевгелиско-Валандовски, Струмички, Скопски регион.	12 мостри вкупно од наведените региони	август -октомври	12 вкупно	144.000,00
3. Мостри од пиперки од раноградинарско производство- Струмичкиот, Гевгелиско - Валандовскиот и Радовишкиот регион	8 мостри вкупно од наведените региони	април -мај	8 мостри	96.000,00
4. Мостри од пиперки од Струмичкиот, Гевгелиско-Валандовскиот и Радовишкиот регион.	9 мостри вкупно од наведените региони	август-октомври	9 мостри	108.000,00

5. Мостри од морков во Скопскиот, Битолскиот и Беровскиот регион	8 мостри вкупно од наведените региони	септември – октомври	8 вкупно	96.000,00
6. Мостри од млад компир од Стумичкиот, Гевгелискиот и Неготинскиот регион	8 мостри вкупно од наведените региони	мај-јуни	8 мостри	96.000,00
7. Мостри од компир од Скопскиот, Битолскиот и Беровскиот компир	9 мостри вкупно од наведените региони	септември - октомври	9 мостри	108.000,00
8. Мостри од краставици од раноградинарско производство- Скопскиот, Струмичкиот, Гевгелиско - Валандовскиот регион	8 мостри вкупно од наведените региони	април-мај	8 мостри	96.000,00
9. Мостри од краставици од Струмичкиот, Гевгелиско- Валандовскиот и Скопскиот регион	9 мостри вкупно од наведените региони	август-септември	8 мостри	108.000,00
10. Мостри од корнишни од Скопскиот, Струмичкиот и Гевгелиско- Валандовскиот регион	12 мостри вкупно од наведените региони	октомври-ноември	8 мостри	96.000,00
11. Мостри од лук од Кавадаречкиот, Неготинскиот и Росоманскиот регион	8 мостри вкупно од наведените региони	јуни-јули	8 мостри	96.000,00
12. Мостри од млад кромид од Струмичкиот, Гевгелиско- Валандовскиот регион, Прилеп -Бучин, Гостивар, Скопје	8 мостри вкупно од наведените региони	мај-септември	8 мостри	96.000,00
13. Мостри од кромид од Струмичкиот, Гевгелиско- Валандовскиот регион, Прилеп-Бучин, Гостивар, Скопје	8 мостри вкупно од наведените региони	јули-септември	8 вкупно	96.000,00
14. Мостри од грашок во Скопскиот, Струмичкиот и Тетовскиот регион	8 мостри вкупно од наведените региони	април-мај	8 мостри	96.000,00
15. Мостри од карфиол во Струмички и Гевгелиско - Валандовски регион	8 мостри вкупно од наведените региони	септември	8 мостри	96.000,00
16. Мостри од брокула во Струмички и Гевгелиско- Валандовски регион	8 мостри вкупно од наведените региони	септември	8 мостри	96.000,00
17. Модар патлиџан во Струмички и Гевгелиско - Валандовски регион	8 мостри вкупно од наведените региони	септември	8 мостри	96.000,00
18. Мостри од зелка од Повардарскиот Струмичкиот и Тетовскиот регион	12 мостри вкупно од наведените региони	септември - октомври	12 вкупно	144.000,00
19. Мостри од праз од Струмичкиот и Гевгелискиот регион	8 мостри вкупно од наведените региони	август -септември	8 мостри	96.000,00
20. Мостри од зелена салата во Вардарски (Скопски, Полошки) и Кавадаречкиот регион	12 мостри вкупно од наведените региони	април-октомври	12 вкупно	144.000,00
21. Мостри од спанаќ во Вардарски (Скопски, Полошки) и Кавадаречкиот регион	12 мостри вкупно од наведените региони	април-октомври	12 вкупно	144.000,00

22. Мострите од овес во зрно произведени и пласирани на пазарот во Република Македонија	12 мостри вкупно од наведените региони	јануари-декември	12 вкупно	144.000,00
23. Мострите од јачмен во зрно произведени и пласирани на пазарот во Република Македонија	12 мостри вкупно од наведените региони	јануари-декември	12 вкупно	144.000,00
24. Мостри од грозје од Тиквешкиот, Скопскиот и Велешкиот регион	9 мостри вкупно од наведените региони	август -септември	9 мостри	108.000,00
25. Мостри од тиквички во Повардарскиот, Струмичкиот и Тетовскиот регион	8 мостри вкупно од наведените региони	мај – јули	8 мостри	96.000,00
26. Мостри од диња од Скопскиот, Струмичкиот, Гевгелиско-Валандовскиот регион	8 мостри вкупно од наведените региони	јули -август	8 вкупно	96.000,00
27. Мостри од црепи од Скопскиот, Охридскиот и Битолскиот регион	9 мостри вкупно од наведените региони	мај -јули	9 мостри	108.000,00
28. Мостри од кајсија од Скопски, Неготински, Струмички регион	8 мостри вкупно од наведените региони	мај -јули	6 вкупно	96.000,00
29. Мостри од праски вклучувајќи и нектарини и слични хибриди од Скопскиот, Повардарскиот (Росоманскиот) и Тетовскиот регион	12 мостри вкупно од наведените региони	август	12 вкупно	144.000,00
30. Мостри од јагоди од Скопскиот, Тетовскиот и Охридскиот регион	12 мостри вкупно од наведените региони	мај –јуни	12 вкупно	144.000,00
31. Мостри од круши од Скопскиот, Тетовскиот и Охридскиот регион	8 мостри вкупно од наведените региони	август	8 мостри	96.000,00
32. Мостри од сливи од Скопски, Струмички, Гевгелиско –Валандовски регион	8 мостри вкупно од наведените региони	август –септември	8 мостри	96.000,00
33. Мостри од јаболка од Тетовскиот, Ресенскиот и Охридскиот регион	12 мостри вкупно од наведените региони	октомври	12 вкупно	144.000,00
34. Мостри од вино (црвено или бело) произведено од грозје, од Вардарски регион (Повардарие) и Пелагониско-Полошки регион	12 мостри вкупно од наведените региони	јануари-декември	12 вкупно	144.000,00

Табела 4. Комбинации на пестициди / производи кои треба да се следат во / на производи од растително потекло зададени во Табела 3.

Пестицид	Забелешки
2,4-D	Ќе се анализира само во / на зелена салата, спанаќ и домати.
2-Phenylphenol	Ќе се анализира во / на сите производи.
Abamectin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Acephate	Ќе се анализира во / на сите производи.
Acetamiprid	Ќе се анализира во / на сите производи.
Acrinathrin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Aldicarb	Ќе се анализира во / на сите производи.
Aldrin and dieldrin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Ametoctradin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Azinphos-methyl	Ќе се анализира во / на сите производи.
Azoxystrobin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Bifenthrin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Biphenyl	Ќе се анализира во / на сите производи.
Bitertanol	Ќе се анализира во / на сите производи.
Boscalid	Ќе се анализира во / на сите производи.
Bromide ion	Ќе се анализира само во / на зелена салата и домати.
Bromopropylate	Ќе се анализира во / на сите производи.
Bupirimate	Ќе се анализира во / на сите производи.
Buprofezin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Captan	Ќе се анализира во / на сите производи.
Carbaryl	Ќе се анализира во / на сите производи.
Carbendazim and benomyl	Ќе се анализира во / на сите производи.
Carbofuran	Ќе се анализира во / на сите производи.
Chlorantraniliprole	Ќе се анализира во / на сите производи.
Chlorfenapyr	Ќе се анализира во / на сите производи.
Chlormequat	Ќе се анализира само во / на домати и овес.
Chlorothalonil	Ќе се анализира во / на сите производи.
Chlorpropham	Ќе се анализира во / на сите производи.
Chlorpyrifos	Ќе се анализира во / на сите производи.
Chlorpyrifos-methyl	Ќе се анализира во / на сите производи.
Clofentezine	Ќе се анализира за сите наведени производи, освен житни култури.
Clothianidin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Cyazofamid	Ќе се анализира во / на сите производи.
Cyfluthrin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Cymoxanil	Ќе се анализира во / на сите производи.
Cypermethrin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Cyproconazole	Ќе се анализира во / на сите производи.
Cyprodinil	Ќе се анализира во / на сите производи.

Cyromazine	Ќе се анализира само во / на зелена салата и домати.
Deltamethrin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Diazinon	Ќе се анализира во / на сите производи.
Dichlorvos	Ќе се анализира во / на сите производи.
Dicloran	Ќе се анализира во / на сите производи.
Dicofol	Ќе се анализира за сите останати производи, освен житни култури.
Diethofencarb	Ќе се анализира во / на сите производи.
Difenoconazole	Ќе се анализира во / на сите производи.
Disulfobenzuron	Ќе се анализира во / на сите производи.
Dimethoate	Ќе се анализира во / на сите производи.
Dimethomorph	Ќе се анализира во / на сите производи.
Diniconazole	Ќе се анализира во / на сите производи.
Diphenylamine	Ќе се анализира во / на сите производи.
Dithianon	Ќе се анализира само во / на јаболка и праски.
Dithiocarbamates	Ќе се анализира само во / на сите наведени производи, освен брокула, карфиол, зелка, вино и кромид.
Dodine	Ќе се анализира во / на сите производи.
Emamectin benzoate B1a, expressed as emamectin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Endosulfan	Ќе се анализира во / на сите производи.
EPN	Ќе се анализира во / на сите производи.
Epoxiconazole	Ќе се анализира во / на сите производи.
Ethephon	Ќе се анализира само во / на јаболка, праски, домати и вино.
Ethion	Ќе се анализира во / на сите производи.
Ethirimol	Ќе се анализира за сите наведени производи, освен житни култури.
Etofenprox	Ќе се анализира во / на сите производи.
Etoazole	Ќе се анализира во / на сите производи.
Famoxadone	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fenamidone	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fenamiphos	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fenarimol	Ќе се анализира за сите наведени производи, освен житни култури.
Fenazaquin	Ќе се анализира за сите наведени производи, освен житни култури.
Fenbuconazole	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fenbutatin oxide	Ќе се анализира само во / на јаболка, јагоди, праски, домати и вино.
Fenhexamid	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fenitrothion	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fenoxycarb	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fenpropathrin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fenpropidin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fenpropimorph	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fenpyroximate	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fenthion	Ќе се анализира во / на сите производи.

Fenvalerate	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fipronil	Ќе се анализира во / на сите производи.
Flonicamid	Ќе се анализира само во / на јаболка, праски, спанаќ, зелена салата, домати, овес и јачмен.
Fluazifop-P	Ќе се анализира само во / на јагоди, зелка, зелена салата, спанаќ и домати.
Flubendiamide	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fludioxonil	Ќе се анализира во / на сите производи.
Flufenoxuron	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fluopicolide	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fluopyram	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fluquinconazole	Ќе се анализира во / на сите производи.
Flusilazole	Ќе се анализира во / на сите производи.
Flutriafol	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fluxapyroxad	Ќе се анализира во / на сите производи.
Folpet	Ќе се анализира во / на сите производи.
Formetanate	Ќе се анализира во / на сите производи.
Fosthiazate	Ќе се анализира во / на сите производи.
Glyphosate	Ќе се анализира во / на сите производи.
Haloxyfop including haloxyfop-P	Ќе се анализира само во / на јагоди и зелка.
Hexaconazole	Ќе се анализира во / на сите производи.
Hexythiazox	Ќе се анализира за сите наведени производи, освен житни култури.
Imazalil	Ќе се анализира во / на сите производи.
Imidacloprid	Ќе се анализира во / на сите производи.
Indoxacarb	Ќе се анализира во / на сите производи.
Iprodione	Ќе се анализира во / на сите производи.
Iprovalicarb	Ќе се анализира во / на сите производи.
Isocarbophos	Ќе се анализира во / на сите производи.
Kresoxim-methyl	Ќе се анализира во / на сите производи.
Lambda-cyhalothrin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Linuron	Ќе се анализира во / на сите производи.
Lufenuron	Ќе се анализира во / на сите производи.
Malathion	Ќе се анализира во / на сите производи.
Mandipropamid	Ќе се анализира во / на сите производи.
Mepanipyrim	Ќе се анализира во / на сите производи.
Mepiquat	Ќе се анализира само во / на јачмен и овес.
Metalaxyl and metalaxyl-M	Ќе се анализира во / на сите производи.
Methamidophos	Ќе се анализира во / на сите производи.
Methidathion	Ќе се анализира во / на сите производи.
Methiocarb	Ќе се анализира во / на сите производи.
Methomyl	Ќе се анализира во / на сите производи.
Methoxyfenozide	Ќе се анализира во / на сите производи.
Metrafenone	Ќе се анализира во / на сите производи.

Monocrotophos	Ќе се анализира во / на сите производи.
Myclobutanil	Ќе се анализира во / на сите производи.
Oxadixyl	Ќе се анализира во / на сите производи.
Oxamyl	Ќе се анализира во / на сите производи.
Oxydemeton-methyl	Ќе се анализира во / на сите производи.
Paclobutrazole	Ќе се анализира во / на сите производи.
Parathion	Ќе се анализира во / на сите производи.
Parathion methyl	Ќе се анализира во / на сите производи.
Penconazole	Ќе се анализира во / на сите производи.
Pencycuron	Ќе се анализира во / на сите производи.
Pendimethalin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Permethrin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Phosmet	Ќе се анализира во / на сите производи.
Pirimicarb	Ќе се анализира во / на сите производи.
Pirimiphos-methyl	Ќе се анализира во / на сите производи.
Procymidone	Ќе се анализира во / на сите производи.
Profenofos	Ќе се анализира во / на сите производи.
Propamocarb	Ќе се анализира само во / на јагоди, зелка, зелена салата, домати и јачмен.
Propargite	Ќе се анализира во / на сите производи.
Propiconazole	Ќе се анализира во / на сите производи.
Propyzamide	Ќе се анализира во / на сите производи.
Prosulfocarb	Ќе се анализира во / на сите производи.
Prothioconazole	Ќе се анализира само во / на зелка, зелена салата, домати, овес и јачмен.
Pymetrozine	Ќе се анализира само во / на зелка, зелена салата, јагоди, спанаќ и домати.
Pyraclostrobin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Pyridaben	Ќе се анализира во / на сите производи.
Pyrimethanil	Ќе се анализира во / на сите производи.
Pyriproxyfen	Ќе се анализира во / на сите производи.
Quinoxifen	Ќе се анализира во / на сите производи.
Spinosad	Ќе се анализира во / на сите производи.
Spirodiclofen	Ќе се анализира во / на сите производи.
Spiromesifen	Ќе се анализира во / на сите производи.
Spiroxamine	Ќе се анализира во / на сите производи.
Spirotetramat	Ќе се анализира во / на сите производи.
Tau-Fluvalinate	Ќе се анализира во / на сите производи.
Tebuconazole	Ќе се анализира во / на сите производи.
Tebufenozide	Ќе се анализира во / на сите производи.
Tebufenpyrad	Ќе се анализира за сите наведени производи, освен житни култури.
Teflubenzuron	Ќе се анализира во / на сите производи.
Tefluthrin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Terbuthylazine	Ќе се анализира во / на сите производи.

Tetraconazole	Ќе се анализира во / на сите производи.
Tetradifon	Ќе се анализира за сите наведени производи, освен житни култури.
Thiabendazole	Ќе се анализира во / на сите производи.
Thiacloprid	Ќе се анализира во / на сите производи.
Thiamethoxam	Ќе се анализира во / на сите производи.
Thiophanate-methyl	Ќе се анализира во / на сите производи.
Tolclofos-methyl	Ќе се анализира во / на сите производи.
Triadimefon	Ќе се анализира во / на сите производи.
Triadimenol	Ќе се анализира во / на сите производи.
Triazophos	Ќе се анализира во / на сите производи.
Trifloxystrobin	Ќе се анализира во / на сите производи.
Triflumuron	Ќе се анализира во / на сите производи.
Vinclozolin	Ќе се анализира во / на сите производи.

IV.3 Мониторинг со определување на максимално дозволени количества на специфични максимални нивоа на резидуи од пестициди или метаболити на пестициди во:

- преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца и пестициди кои не треба да се употребуваат во земјоделско производство на обработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца; и

- почетна формула за доенчиња и во последователна формула за доенчиња и пестициди што не треба да се употребуваат во земјоделски производи наменети за производство на почетна формула за доенчиња и последователна формула за доенчиња

Спроведувањето на мониторирањето на безбедноста на храната во однос на максимално дозволени количества на резидуи од пестициди или метаболити на пестицидите во преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца и во почетна формула за доенчиња и последователна формула за доенчиња се врши согласно со: Правилникот за посебните барања за безбедност на храната за посебна нутритивна употреба-преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца (*^{IV}) и Правилникот за посебните барања за безбедност на храната за посебна нутритивна употреба-млечна храна за доенчиња (*^V).

Спроведувањето на мониторингот ќе биде во согласност со приложените табели во кои е определена поврзаноста на одделни прехранбени производи и максимално дозволени количества на резидуи од пестициди или метаболити на пестициди кои ќе се бараат во нив.

Според оваа програма, планирано е да се земат вкупно 63 мостри, односно 36 мостри од преработена храна на житна основа (едноставни жита кои се или треба да бидат растворени со млеко или друга соодветна хранлива течност; жита со додаден производ на висок процент на протеини кои се или треба да бидат растворени со вода или друга течност што не содржи протеини; тестенини, кои се употребуваат откако ќе се подготват со варење во вода или друга соодветна течност и двопек и бисквити, кои се употребуваат директно или после пулверизација и додавање на вода, млеко или друга соодветна хранлива течност) и „детска храна“ освен преработена храна на житна основа и 27 мостри од почетна формула за доенчиња и последователна формула за доенчиња- млечна храна за доенчиња.

Табела.5 Преглед на предвидените пестициди или метаболити на пестициди за чии активни материи (резидуи) ќе се мониторира предвидената преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца

.МОНИТОРИНГ НА РЕЗИДУИ ОД ПЕСТИЦИДИ ИЛИ МЕТАБОЛИТИ НА ПЕСТИЦИДИ		
Категорија на храна	Хемиски назив на супстанцијата	Максимално ниво на резидуа (mg/kg)
Преработена храна на житна основа и „детска храна“ освен преработена храна на житна основа	Кадусафос	0.006
	Деметон-С-метил/деметон-С-метил сулфон/ оксидеметон-метил(поединечно или комбиниран, изразен како деметон-С-метил)	0.006
	Етопрофос	0.008
	Фипронил (збир од фипронил и фипронил-десулфинил, изразен како фипронил)	0.004
	Пропинеб/пропиленетиуреа (збир од пропинеб и пропиленетиуреа)	0.006

Табела бр.5.1 Пестициди кои не треба да се употребуваат во земјоделско производство на преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца

Хемиски имиња на супстанции (дефиниции на резидуи)
Дисулфотон(збир од дисулфотон, дисулфотон сулфоксид и дисулфотон сулфон изразено како дисулфотон)
Фенсулфотион (збир од фенсулфотион, неговиот оксигенски аналог и нивните сулфони, изразено како фенсулфотион)
Фентин, изразен како трифенилтин катјон
Халоксифоп (збир од халоксифоп, неговите соли и естри вклучувајќи ги конјугатите, изразено како халоксифоп)
Хепталор и транс-хептахлор епоксид, изразено како хептахлор
Хексахлоробензен
Нитрофен
Ометоат
Тербуфос (збир од тербуфос, негов сулфоксид и сулфон, изразен како тербуфос)

Табела бр.5.2 Пестициди кои не треба да се употребуваат во земјоделско производство на преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца

Хемиско име на супстанција
Алдрин и диелдрин, изразено како диелдрин
Ендрин

Табела.6 Преглед на предвидените пестициди или метаболити на пестициди за чии активни материи (резидуи) ќе се мониторира храната за доенчиња - почетна формула за доенчиња и последователна формула за доенчиња

.МОНИТОРИНГ НА РЕЗИДУИ ОД ПЕСТИЦИДИ ИЛИ МЕТАБОЛИТИ НА ПЕСТИЦИДИ		
Категорија на храна	Хемиски назив на супстанцијата	Максимално ниво на резидуа (mg/kg)
Почетна формула за доенчиња и последователна формула	Кадусафос	0.006
	Деметон-С-метил/деметон-С-метил сулфон/ оксидеметон-метил(поединечно или комбиниран, изразен како деметон-С-метил)	0.006

за доенчиња	Етопрофос	0.008
	Фипронил (збир од фипронил и фипронил-десулфинил, изразен како фипронил)	0.004
	Пропинеб/пропиленетиуреа (збир од пропинеб и пропиленетиуреа)	0.006

Табела бр.6.1 Пестициди кои не треба да се употребуваат во земјоделско производство на почетна формула за доенчиња и последователна формула за доенчиња

Хемиски имиња на супстанции (дефиниции на резидуи)
Дисулфотон(збир од дисулфотон, дисулфотон сулфоксид и дисулфотон сулфон изразено како дисулфотон)
Фенсулфотион (збир од фенсулфотион, неговиот оксигенски аналог и нивните сулфони, изразено како фенсулфотион)
Фентин, изразен како трифенилтин катјон
Халоксифоп (збир од халоксифоп, неговите соли и естри вклучувајќи ги конјугатите, изразено како халоксифоп)
Хепталор и транс-хептахлор епоксид, изразено како хептахлор
Хексахлоробензен
Нитрофен
Ометоат
Тербуфос (збир од тербуфос, негов сулфоксид и сулфон, изразен како тербуфос)

Табела бр.6.2 Пестициди кои не треба да се употребуваат во земјоделско производство на почетна формула за доенчиња и последователна формула за доенчиња

Хемиско име на супстанција
Алдрин и диелдрин, изразено како диелдрин
Ендрин

Табела бр. 7 Преглед на временскиот период, бројот на земени мостри регионите од кои се земаат и средствата кои се потребни за реализација на мониторингот на резидуите од пестициди или метаболити на пестициди.

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активноста	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Планирани средства
Земање на мостри од производи (за анализа на присуство на активни материи од пестициди или метаболити на пестициди) поделени по градови	Број на вкупно земени мостри од производи	Јануари-декември 2019 година	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Вкупно планирани средства за мониторинг на резидуи од пестициди или метаболити на пестициди 756.000,00
Преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца				
Скопје	4 мостри	Јануари-декември	4 мостри	48.000,00
Куманово	4 мостри	Јануари-декември	4 мостри	48.000,00
Велес	4 мостри	Јануари-декември	4 мостри	48.000,00
Кавадарци	4 мостри	Јануари-декември	4 мостри	48.000,00
Струмица	4 мостри	Јануари-декември	4 мостри	48.000,00
Штип	4 мостри	Јануари-декември	4 мостри	48.000,00

Битола	4 мостри	Јануари-декември	4 мостри	48.000,00
Струга	4 мостри	Јануари-декември	4 мостри	48.000,00
Гостивар	4 мостри	Јануари-декември	4 мостри	48.000,00
Почетна формула за доенчиња и во последователна формула за доенчиња				
Скопје	3 мостри	Јануари-декември	3 мостри	36.000,00
Куманово	3 мостри	Јануари-декември	3 мостри	36.000,00
Велес	3 мостри	Јануари-декември	3 мостри	36.000,00
Кавадарци	3 мостри	Јануари-декември	3 мостри	36.000,00
Струмица	3 мостри	Јануари-декември	3 мостри	36.000,00
Штип	3 мостри	Јануари-декември	3 мостри	36.000,00
Битола	3 мостри	Јануари-декември	3 мостри	36.000,00
Струга	3 мостри	Јануари-декември	3 мостри	36.000,00
Гостивар	3 мостри	Јануари-декември	3 мостри	36.000,00

IV.4. Мониторинг за определување на присуството на тешки метали

Тешките метали доаѓаат во човековото тело преку храната, водата за пиење и преку воздухот. Како елементи тешките метали како кадмиумот и оловото трајно се депонираат во коскената срцевина и се причинители за разни видови на тешки заболувања (анемија, леукемија, проблеми во развој кај младата популација итн.).

Секое внесување на храна со ниво на тешки метали над дозволените вредности претставува висок ризик за здравјето на потрошувачите, поради што и се спроведува оваа мониторинг програма.

Мониторинг на тешки метали се спроведува на прехранбени производи кои се одгледуваат и се застапени на пазарот во Република Македонија во региони во кои, согласно анализата на Министерството за животна средина и просторно планирање, има најголема концентрација на тешки метали во почвата.

При определувањето на производите земени се во предвид и препораките на европските експерти, заради големите количини на минерали и витамини и ризичната популација која ги консумира односно малите деца.

Согласно анализата во Вардарскиот регион има зголемени концентрации на тешките метали, кадмиумот и оловото (Pb) заради што е предвидено земање на примероци за анализа од Велешкиот, Неготинскиот и Кавадаречкиот регион. Определувањето на прехранбените производи во кои ќе се следи концентрацијата на тешки метали е согласно со годишното производство. Препорачан број на мостри за анализа, со вкупно 17 мостри од трпезно грозје од Вардарскиот регион кој ги вклучува Велешкиот, Неготинскиот и Кавадаречкиот регион и 17 мостри од винско грозје од Велешкиот, Неготинскиот и Кавадаречкиот регион.

Следење на концентрациите на тешки метали и во спанакот, 17 мостри, и марулата, 17 мостри, од Вардарскиот регион (Велешки, Неготински и Кавадаречки), 17 мостри за утврдување на присуство на тешки метали во компир во Вардарски регион, Берово, Кратово и Крива Паланка, 18 мостри за утврдување на присуство на тешки метали во овошје, со исклучок на зрнесто овошје и ситно овошје во Скопскиот, Велешкиот, Неготинскиот и Кавадаречкиот регион, 18 мостри за утврдување на присуство на тешки метали во зеленчук и овошје, со исклучок на коренест и кртолест зеленчук, листест зеленчук, свежи билки, зелјест зеленчук, стеблест зеленчук и габи.

Исто така, во мониторингот е предвидено и испитување на овошни сокови, концентрирани овошни сокови и овошни нектари исклучиво од зрнесто овошје и друго ситно овошје и од овошје различно од зрнесто овошје и друго ситно овошје, со вкупно 18 мостри, какао во прав кое се продава до крајните потрошувачи или е составен дел на засладено какао во прав кое се продава на крајните потрошувачи (чоколадо за пиење) со вкупно 17 мостри, испитување на зрна од пченица и ориз, пченични трици и пченични нукулци за директна конзумација и зрна соја, со вкупно 18 мостри како и житарици и мешунки, со вкупно 18 мостри.

Испитувањето на тешки метали е во согласност со одредбите од Правилникот за општите барања за безбедност на храната во однос на максималните нивоа на одделни контаминенти (*^{vi}) и ќе се изведува со вкупно -192 мостри.

Табела бр. 8: Резултати од испитуваното присуство на тешки метали во трпезно грозје, регион Вардарскиот регион (Велешкиот, Неготинскиот и Кавадаречкиот), за мострите кои ќе се земаат во соодветната сезона.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за тешки метали (Pb)	Максимално дозволено ниво (МДН µg/kg):	Вардарски (Велешки, Неготински и Кавадаречки) регион
Трпезно грозје	17		0,2 mg/kg	

Табела бр. 9: Резултати од испитуваното присуство на тешки метали во винско грозје, регион Вардарски (Велешки, Неготински и Кавадаречки), за мострите кои ќе се земаат во соодветната сезона.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за тешки метали (Pb)	Максимално дозволено ниво (МДН µg/kg):	Вардарски (Велешки, Неготински и Кавадаречки) регион
Винско грозје	17		0,2 mg/kg	

Табела бр. 10: Резултати од испитуваното присуство на тешки метали во спанаќ, марула, регион Вардарски (Велешки, Неготински и Кавадаречки), за мострите кои ќе се земаат во соодветната сезона.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за тешки метали (Pb)	Максимално дозволено ниво (МДН mg/kg):	Вардарски (Велешки, Неготински и Кавадаречки) регион
Спанаќ	17		0,3	
Марула	17		0,3	

Табела бр. 11: Резултати од испитуваното присуство на тешки метали во овошни сокови, концентрирани овошни сокови и овошни нектари

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за тешки метали (Pb)	Максимално дозволено ниво (МДН mg/kg):		Производи пласирани на пазарот во РМ
Овошни сокови, концентрирани овошни сокови и овошни нектари	18		од зрнесто овошје и друго ситно овошје	0,05	
			од овошје различно од зрнесто овошје и друго ситно овошје	0,03	

Табела бр.12: Резултати од испитуваното присуство на тешки метали во овошје, со исклучок на зрнесто овошје и ситно овошје, регион Вардарски (Неготински), Велешки и Скопски, за мострите кои ќе се земаат во соодветната сезона.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за тешки метали (Pb)	Максимално дозволено ниво (МДН mg/kg):	Вардарски (Неготински), Велешки и Скопски регион
Овошје, со исклучок на зрнесто овошје и ситно овошје	18		0,10	

Табела бр. 13: Резултати од испитуваното присуство на тешки метали во житарици и мешунки.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за тешки метали (Pb)	Максимално дозволено ниво (МДН mg/kg):	Производи пласирани на пазарот во РМ
Житарици и мешунки	18		0,20	

Табела бр. 14: Резултати од испитуваното присуство на тешки метали во компир, регион Беровски, Кратовски и Кривопаланечки, за мострите кои ќе се земаат во соодветната сезона.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за тешки метали (Cd)	Максимално дозволено ниво (МДН mg/kg):	Беровски, Кратовски и Криво Паланечки
Компир	17		0,05/0,1(изгупен)	

Табела бр. 15: Резултати од испитуваното присуство на тешки метали во подолу наведените производи:

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за тешки метали (Cd)	Максимално дозволено ниво (МДН mg/kg):	Производи пласирани на пазарот во РМ
Какао во прав кое се продава до крајните потрошувачи или е составен дел на засладено какао во прав кое се продава на крајните потрошувачи (чоколадо за пиење)	17		0,60	

Табела бр. 16: Резултати од испитуваното присуство на тешки метали во зрна од пченица и ориз, пченични трици и пченични нукулци за директна конзумација и зрна соја

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за тешки метали (Cd)	Максимално дозволено ниво (МДН mg/kg):	Производи пласирани на пазарот во РМ
Зрна од пченица и ориз -пченични трици и пченични нукулци за директна конзумација -зрна соја	18		0,20	

Табела бр. 17: Резултати од испитуваното присуство на тешки метали во зеленчук и овошје, со исклучок на коренест и кртолест зеленчук, листест зеленчук, свежи билки, зелјест зеленчук, стеблест зеленчук и габи, за мострите кои ќе се земаат во соодветната сезона .

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за тешки метали (Cd)	Максимално дозволено ниво (МДН mg/kg):	Скопски, Вардарски (Велешки, Неготински и Кавадаречки) регион
Зеленчук и овошје, со исклучок на коренест и кртолест зеленчук, листест зеленчук, свежи билки, зелјест зеленчук, стеблест зеленчук и габи	18		0,050	

Табела бр. 18: Прикажан е видот на мострите, регионите од кои се земаат, динамиката и средствата кои се потребни за реализација на мониторингот на тешки метали во прехранбените производи

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активността	Планирани средства
Земање на мостри на производи за анализа на присуството на тешки метали	Број на вкупно земените мостри	јануари –декември 2019 година	Вкупно планирани средства за мониторинг на тешки метали 384.000,00
1.Мостри од трпезно грозје за анализа на тешки метали во Неготински, Кавадаречки, Велешки регион	17 мостри	август – септември	34.000,00
2.Мостри од винско грозје за анализа на тешки метали во Велешки, Неготински и Кавадаречки регион	17 мостри	август – септември	34.000,00
3.Мостри од спанак за анализа на тешки метали во Велешки, Неготински и Кавадаречки регион	17 мостри	март-октомври	34.000,00
4.Мостри од марула за анализа на тешки метали во Велешки, Неготински и Кавадаречки регион	17 мостри	март-октомври	34.000,00
5.Мостри од овошје, со исклучок на зрнесто овошје и ситно овошје	18 мостри	мај-ноември	36.000,00
6.Мостри од житарици и месоунки	18 мостри	јануари-декември	36.000,00
7.Мостри од компир за анализа на тешки метали во Скопски Неготински, Велешки регион	17 мостри	март-октомври	34.000,00
8. Мостри од овошни сокови, концентрирани овошни сокови и овошни нектари	18 мостри	јануари-декември	36.000,00
9.Мостри од какао во прав кое се продава до крајните потрошувачи или е составен дел на засладено какао во прав кое се продава на крајните потрошувачи (чоколадо за пиење)	17 мостри	јануари-декември	34.000,00
10. Мостри од зрна од пченица и ориз, пченични трици и пченични нукулци за директна конзумација и зрна соја	18 мостри	јануари-декември	36.000,00
11.Мостри од зеленчук и овошје, со исклучок на коренест и кртолест зеленчук, листест зеленчук, свежи билки, зелјест зеленчук, стеблест зеленчук и габи	18 мостри	мај-ноември	36.000,00

IV.5. Мониторинг за определување на присуството на нитрати во одредени видови прехранбени производи

Предвидено е земање на мостри за определување на присуство на нитрати кои ќе се испитуваат во спанаќ, зелена салата и рукола во Вардарскиот, Скопскиот, Полошкиот и Југоисточениот регион, додека пак за земените мостри за испитување на присуство на нитрати во преработена храна врз база на жита и бебешка храна за доенчиња и мали деца ќе се земаат производи пласирани на пазарот во Република Македонија, во текот на нивниот рок на траење.

Испитувањето на нитрати е во согласност со одредбите од Правилникот за општите барања за безбедност на храната во однос на максималните нивоа на одделни контаминенти^(*) и ќе се изведува со вкупно 55 мостри.

Табела бр. 19: Резултати од испитуваното присуство на нитрати во одредени видови прехранбени производи

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. Рез. За нитрати, mg /kg	Максимално дозволено ниво (NO3 mg/ kg):	Регион
				Вардарски (Скопски, Полошки) и Југо источениот регион(за свеж спанаќ, зелена салата и рукола)
Свеж спанаќ	15		3500	
Зелена салата - под пластеници - на отворено	15		5000, 4000,	Реколта од 1 октомври до 31 март,
			4000, 3000	Реколта од 1 април до 30 септември
Рукола (Eruca sativa, Diplotaxis sp., Brassica tenuifolia, Sisymbrium tenuifolium)	15		7000	Берба 1. октомври-31 март;
			6000	Берба 1. април- 30 септември.
Преработена храна врз база на жита и бебешка храна за доенчиња и мали деца	10		200	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење

Табела 20 . Прикажан е видот на мострите, динамиката и средствата кои се потребни за реализација на мониторингот на нитрати во прехранбените производ

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активноста	Планирани средства
Земање на мостри на производи за анализа на присуството на нитрати	Број на вкупно земените мостри	јануари-декември 2019 година	Вкупно планирани средства за мониторинг на нитрати 181.500,00
1.Мостри од спанаќ	15 мостри	март-октомври	49.500,00
2.Мостри од зелена салата	15 мостри	Реколта од 1 октомври до 31 март; Реколта од 1 април до 30 септември	49.500,00

3. Мостри од рукола (Eruca sativa, Diplotaxis sp., Brassica tenuifolia, Sisymbrium tenuifolium)	15 мостри	Берба 1. октомври-31 март; Берба 1. април- 30 септември.	49.500,00
4. Мостри од преработена храна врз база на жита и бебешка храна за доенчиња и мали деца	10 мостри	јануари-декември	33.000,00

IV.6. Мониторинг за определување на присуството на микотоксини во одредени видови прехранбени производи

Предмет на мониторирањето ќе бидат млекото, сокот од јаболка, белиот и интегралниот леб, пченкарното и пченичното брашно, сушено овошје со исклучок на сушени смокви, и преработени производи од сушено овошје, наменети за директна исхрана на луѓето или како состојба во прехранбени производи, сушени смокви, следните видови зачини: видовите Capsicum (сушени плодови од истите, цели или мелени, вклучувајќи и чили пиперки, прашок од чили пиперки, лут црвен пипер и благ црвен пипер), Видовите Piper (плодови на истиот, вклучувајќи и бел и црн пипер) Myristica fragrans (морско оревче), Zingiber officinale (гумбир), Curcuma longa (куркума), мешавини од зачините кои содржат еден или повеќе од горе споменатите зачини и зачини, вклучувајќи исушени зачини: видовите Piper (плодови на истиот, вклучувајќи и бел и црн пипер), Myristica fragrans (морско оревче), Zingiber officinale (гумбир), Curcuma longa (куркума), видовите Capsicum (сушени плодови од истите, цели или мелени, вклучувајќи и чили пиперки, прашок од чили пиперки, лут црвен пипер и благ црвен пипер), мешавини од зачините кои содржат еден или повеќе од горе споменатите зачини, кои се присутни во исхраната на населението во Република Македонија. Мониторингот ќе се спроведува во поглед на следењето на микотоксините (афлатоксините, охратоксинот А и патулинот) кои се создаваат и се резултат на несоодветни услови на чување на житото и брашното. Микотоксините се термостабилни и можат да се очекуваат во лебот и покрај тоа што лебот се подготвува на висока температура. Планирано е да се земат по 18 мостри од 7 од предвидените производи, 22 мостри од 4 од предвидените производи и 20 мостри од 1 предвиден производ, за анализа на присуството на микотоксини (афлатоксини, охратоксин А, патулин) во вкупен број од 234 мостри.

Табела бр. 21: Табела на афлатоксин М во одредени видови храна.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на Афлатоксин М	Максимално дозволено ниво (МДН $\mu\text{g/kg}$):	Број на позитивни мостри:
1. Млеко	18		0,05	
2. Млечна храна за доенчиња - почетна формула и продолжена формула	18		0,025	
		Лаб. рез. за присуство на Афлатоксин В		
3. Храна за доенчиња и мали деца на житна основа	18		0,10	

Табела бр. 22: Присуство на патулин во сок од јаболки.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на патулин:	Максимално дозволено ниво (МДН $\mu\text{g/kg}$):	Број на позитивни мостри:
Сок од јаболки	20		50,0	

Табела бр. 23: Присуство на афлатоксини во бел леб.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на Афлатоксини B_1 , $B_1+B_2+G_1+G_2$	Максимално дозволено ниво (МДН $\mu\text{g/kg}$):	Број на позитивни мостри:
Бел леб	18		$B_1=2,0$ / $B_1+B_2+G_1+G_2=4,0$	

Табела бр. 24: Присуство на афлатоксини во интегрален леб.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на Афлатоксини $B_1//B_1+B_2+G_1+G_2$	Максимално дозволено ниво (МДН $\mu\text{g/kg}$):	Број на позитивни мостри:
Интегрален леб	18		$B_1=2,0//B_1+B_2+G_1+G_2=4,0$	

Табела бр. 25: Присуство на афлатоксин и охратоксин А во пченкарно брашно.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на $B_1//B_1+B_2+G_1+G_2//$ охратоксин А:	Максимално дозволено ниво (МДН $\mu\text{g/kg}$):	Број на позитивни мостри:
Пченкарно брашно	9+9		2,0//4,0//5,0	

Табела бр. 26: Резултати од испитуваното присуство на афлатоксин и охратоксин А во пченично брашно.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на $B_1//B_1+B_2+G_1+G_2//$ охратоксин А:	Максимално дозволено ниво (МДН $\mu\text{g/kg}$):	Број на позитивни мостри:
Пченично брашно	9+9		2,0/ 4,0//5,0	

Табела бр. 27: Резултати од испитуваното присуство на афлатоксин во сушено овошје со исклучок на сушени смокви, и преработени производи од сушено овошје, наменети за директна исхрана на луѓето или како состојба во прехранбени производи

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на Афлатоксин $B_1//B_1+B_2+G_1+G_2//$:	Максимално дозволено ниво (МДН $\mu\text{g/kg}$):	Број на позитивни мостри:
Сушено овошје со исклучок на сушени смокви, и преработени производи од сушено овошје, наменети за директна исхрана на луѓето или како состојба во прехранбени производи	22		$B_1=2,0//B_1+B_2+G_1+G_2=4,0$	

Табела бр. 28: Резултати од испитуваното присуство на афлатоксин во сушени смокви

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на Афлатоксин на $B_1//B_1+B_2+G_1+G_2//$:	Максимално дозволено ниво (МДН $\mu\text{g/kg}$):	Број на позитивни мостри:
Сушени смокви	22		$B_1=2,0//B_1+B_2+G_1+G_2=4,0$	

Табела бр. 29: Резултати од испитуваното присуство на афлатоксин во следните видови зачини: Видовите *Capsicum* (сушени плодови од истите, цели или мелени, вклучувајќи и чили пиперки, прашок од чили пиперки, лут црвен пипер и благ црвен пипер), Видовите *Piper* (плодови на истиот, вклучувајќи и бел и црн пипер), *Myristica fragrans* (морско оревче), *Zingiber officinale* (ѓумбир), *Curcuma longa* (куркума), Мешавини од зачините кои содржат еден или повеќе од горе спомнатите зачини

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на Афлатоксин на $B_1//B_1+B_2+G_1+G_2//$:	Максимално дозволено ниво (МДН $\mu\text{g/kg}$):	Број на позитивни мостри:
Следните видови зачини: Видовите <i>Capsicum</i> (сушени плодови од истите, цели или мелени, вклучувајќи и чили пиперки, прашок од чили пиперки, лут црвен пипер и благ црвен пипер), Видовите <i>Piper</i> (плодови на истиот, вклучувајќи и бел и црн пипер), <i>Myristica fragrans</i> (морско оревче), <i>Zingiber officinale</i> (ѓумбир), <i>Curcuma longa</i> (куркума), Мешавини од зачините кои содржат еден или повеќе од горе спомнатите зачини	22		$B_1 = 5, 0//$ $B_1+B_2+G_1+G_2 = 10,0$	

Табела бр. 30: Резултати од испитуваното присуство на афлатоксин во Зачини, вклучувајќи исушени зачини: Видовите *Piper* (плодови на истиот, вклучувајќи и бел и црн пипер), *Myristica fragrans* (морско оревче), *Zingiber officinale* (ѓумбир), *Curcuma longa* (куркума). Видовите *Capsicum* (сушени плодови од истите, цели или мелени, вклучувајќи и чили пиперки, прашок од чили пиперки, лут црвен пипер и благ црвен пипер). Мешавини од зачините кои содржат еден или повеќе од горе спомнатите зачини.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на Охратоксин А:	Максимално дозволено ниво (МДН $\mu\text{g/kg}$):	Број на позитивни мостри:
Зачини, вклучувајќи исушени зачини: Видовите <i>Piper</i> (плодови на истиот, вклучувајќи и бел и црн пипер), <i>Myristica fragrans</i> (морско оревче), <i>Zingiber officinale</i> (ѓумбир), <i>Curcuma longa</i> (куркума). Видовите <i>Capsicum</i> (сушени плодови од истите, цели или мелени, вклучувајќи и чили пиперки, прашок од чили пиперки, лут црвен пипер и благ црвен пипер). Мешавини од зачините кои содржат еден или повеќе од горе спомнатите зачини.	22		15	

Табела бр. 31: Прикажан е видот на мострите, регионите од кои се земаат, динамиката и средствата кои се потребни за реализација на мониторингот на микотоксините како и бројот на предвидени мостри

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активноста	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Планирани средства
Земање на мостри од производи за анализа на присуство на микотоксини	Број на вкупно земените мостри	јануари – декември 2019 година	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Вкупно планирани средства за мониторинг на микотоксини 780.000,00
1. Мостри од млеко за анализа на афлатоксини М	18 мостри	јануари – декември	18 мостри	60.000,00
2. Мостри од почетна формула и продолжена формула за анализа на афлатоксини М	18 мостри	јануари – декември	18 мостри	60.000,00
3. Мостри од храна за доенчиња и мали деца на житна основа за анализа на афлатоксини В	18 мостри	јануари – декември	18 мостри	60.000,00
4. Мостри од сок од јаболка за анализа на Патулин.	20 мостри	јануари – декември	20 мостри	66.666,66
5. Мостри од бел леб за анализа на охратоксин А и афлатоксини.	18 мостри	јануари – декември	18 мостри	60.000,00
6. Мостри од интегрален леб за присуство на афлатоксин и охратоксин А.	18 мостри	јануари – декември	18 мостри	60.000,00
7. Мостри од пченкарно брашно за анализа на афлатоксини охратоксин А	18 мостри	јануари – декември	18 мостри	60.000,00
8. Мостри од пченкарно брашно за анализа на афлатоксин и охратоксин А.	18 мостри	јануари – декември	18 мостри	60.000,00
9. Мостри од сушено овошје со исклучок на сушени смокви, и преработени производи од сушено овошје, наменети за директна исхрана на луѓето или како состојба во прехранбени производи за анализа на афлатоксин $B_1/(B_1+B_2+G_1+G_2)/$.	22 мостри	јануари – декември	22 мостри	73.333,33
10. Мостри од сушени смокви за анализа на афлатоксин $B_1/(B_1+B_2+G_1+G_2)/$.	22 мостри	јануари – декември	22 мостри	73.333,33

11. Мостри од следните видови зачини: Видовите <i>Capsicum</i> (сушени плодови од истите, цели или мелени, вклучувајќи и чили пиперки, прашок од чили пиперки, лут црвен пипер и благ црвен пипер), Видовите <i>Piper</i> (плодови на истиот, вклучувајќи и бел и црн пипер), <i>Myristica fragrans</i> (морско оревче), <i>Zingiber officinale</i> (ѓумбир), <i>Curcuma longa</i> (куркума), Мешавини од зачините кои содржат еден или повеќе од горе спомнатите зачини за анализа на афлатоксин $B_1/B_1+B_2+G_1+G_2//$.	22 мостри	јануари – декември	22 мостри	73. 333, 33
12. Мостри од зачини, вклучувајќи исушени зачини: Видовите <i>Piper</i> (плодови на истиот, вклучувајќи и бел и црн пипер), <i>Myristica fragrans</i> (морско оревче), <i>Zingiber officinale</i> (ѓумбир), <i>Curcuma longa</i> (куркума), Видовите <i>Capsicum</i> (сушени плодови од истите, цели или мелени, вклучувајќи и чили пиперки, прашок од чили пиперки, лут црвен пипер и благ црвен пипер). Мешавини од зачините кои содржат еден или повеќе од горе спомнатите зачини за анализа на охратоксин А.	22 мостри	јануари – декември	22 мостри	73. 333, 33

IV.7. Мониторинг на материјали и производи кои доаѓаат во контакт со храната

Предмет на мониторирањето ќе бидат:

- пластични материјали и производи што доаѓаат во контакт во контакт со храна произведени/увозени и ставени во промет во Република Македонија со цел усогласеност со барањата на Правилникот за посебните барања за безбедност на пластични материјали и производи што доаѓаат во контакт со храна (*^{vii});
- керамички производи што доаѓаат во контакт со храна произведени/ увозени и ставени во промет во Република Македонија со цел усогласеност со барања на Правилникот за посебни барања за безбедност на керамички производи што доаѓаат во контакт со храна (*^{viii});
- метални садови и прибор произведени/увозени и ставени во промет во Република Македонија со цел усогласеност со Правилникот за општите барања на безбедност на материјалите и производите што доаѓаат во контакт со храната (*^{ix});

Согласно податоците добиени за видот и материјалите што доаѓаат во контакт со храна планирано е да се земат 30 мостри од пластични садови, шишиња и прибор за испитување на вкупна миграција и специфична миграција на тешки метали, 20 мостри од керамички садови за миграција на олово и кадмиум и 10 мостри од метални кујнски садови и прибор за јадење за миграција на тешки метали, односно вкупен број од 60 мостри за испитување на материјали и производи кои доаѓаат во контакт со храната.

Табела бр. 32: Прикажан е видот на мострите, динамиката и средствата кои се потребни за реализација на мониторингот на материјалите и производите кои доаѓаат во контакт со храната како и бројот на мостри од секој производ

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активност	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Планирани средства
Земање на мостри од материјали и производи кои доаѓаат во контакт со храната	Вкупен број на мостри	јануари – декември 2019 година	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Вкупно планирани средства за мониторинг на материјали и производи кои доаѓаат во контакт со храната 240.000,00
1. Мостри од пластични материјали и предмети	30	јануари – декември	30 мостри по 1 парче (10 мостри од домашни производители и 20 мостри од увоз)	180.000,00
2. Мостри од керамички производи	20	јануари – декември	20 мостри по 1 парче (10 мостри од домашни производители 10 мостри од увоз)	28.000,00
3. Мостри од метални кујнски садови и прибор за јадење	10	јануари – декември	10 мостри по 1 парче (од увоз)	32.000,00

IV.8. Мониторинг во однос на утврдување на присуството на ГМО храна

Мониторирањето на генетски модифицирана храна ќе се спроведува за да се следи и контролира нејзиното пласирање на пазарите во Република Македонија.

Од податоците кои се објавени на страната на Европската Агенција за Безбедност на Храната (ЕФСА) може се следи листата на генетски модифицирана храна, но како податок за определување на производите кои ќе бидат предмет на мониторинг во предвид се земени и информациите кои се истакнати на РАСФФ (Систем за брзо информирање за небезбедни производи од храна и добиточна храна), за генетски модифицирана храна која не е одобрена, а е детектирана на границите на Европската унија.

Со оглед на горе наведеното, проценет број на мостри за мониторирање на генетски модифицирана храна е 60 мостри, по 20 мостри од производите за кои имаме информација дека е генетски модифицирана храна, одобрена или неодобрена во Европската унија, и тоа соја, ориз, пченка.

Табела бр. 33: Прикажан е видот на мострите, периодот на земање мостри и број на мостри кои се земаат од секој производ

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активноста	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Планирани средства
Земање на мостри на производи за анализа на можно присуство на Генетски модифицирана храна	Број на вкупно земените мостри 42	јануари -декември 2019 година	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Вкупно планирани средства за мониторинг на Генетски модифицирана храна 306.780,00
1. Мостри од соја	20 мостри	јануари -декември	20 мостри	102.260,00
2. Мостри од ориз	20 мостри	јануари -декември	20 мостри	102.260,00
3 Мостри од пченка	20 мостри	јануари -декември	20 мостри	102.260,00

IV.9. Мониторинг на производи од органско производство во Република Македонија

Мониторирањето во однос на утврдување на присуство на евентуални резидуи од пестициди или нивни метаболити во органски произведени производи во Република Македонија се прави заради следење на употребата на производите за заштита на растенијата во органското производство на храна во Република Македонија. Ќе бидат испитани резидуите од пестициди или нивни метаболити зададени во точка IV.2., табела 4 од оваа програма.

Вкупно планирани финансиски средства за реализација на мониторингот на органски произведените производи изнесува 840.000,00 денари. Предвидено е мониторирање на одредени органски производи – вкупно 70 мостри, кои ќе се испитуваат на резидуи од пестициди или нивни метаболити.

Податоците за органски произведени производи во Република Македонија, поточно за органските производители на производи од органско земјоделско производство, на годишно ниво ќе се добиваат од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

IV.10. Мониторинг на храна третирана со јонизирачко зрачење

Мониторирањето на храната третирана со јонизирачко зрачење ќе се спроведува за да се следи и контролира нејзиното пласирање на пазарите во Република Македонија.

При ставање во промет на овој вид на храна треба да се применат сите мерки со кои ќе се обезбеди дека храната третирана со јонизирачко зрачење е во согласност со барањата за безбедност утврдени со Правилникот за посебните барања за безбедност на храната произведена со јонизирачко зрачење (*^x).

Планирано е да се земат 50 мостри на храна третирана со јонизирачко зрачење и дозволените максимални вредности на дозата на зрачење согласно со Прилог 2 од Правилникот за посебните барања за безбедност на храната произведена со јонизирачко зрачење (*¹⁰).

Табела бр. 34 : Табела на видови на храна за кои е одобрено третирање со јонизирачко зрачење и максимална вредност на апсорбираната доза

Видови на храна	Максимална вредност на вкупната средна апсорбирана доза (kGy)
Суви билки, зачини и зеленчуци за зачини	10

Табела бр. 35: Прикажан е видот на храната третирана со јонизирачко зрачење, динамиката и средствата кои се потребни за реализација на мониторингот како и бројот на предвидени мостри

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активноста	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Планирани средства
Земање на мостри за анализа на храна третирана со јонизирачко зрачење	Број на вкупно земените мостри 50	јануари -декември 2019 година	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Вкупно планирани средства за мониторинг на храна третирана со јонизирачко зрачење 125. 000, 00
Суви билки, зачини и зеленчуци за зачини	50 мостри	јануари -декември	50 мостри	125. 000, 00

V

За реализација на оваа програма се грижи Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија.

VI

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Број 44-11084/1-18
8 јануари 2019 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Зоран Заев, с.р.

(*) Правилникот за посебните барања кои се однесуваат на микробиолошките критериуми за храната се усогласува со Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 1019/2013 од 23 октомври 2013 година со која се врши изменување на Анекс I од Регулацијата (ЕЗ) бр. 2073/2005 во врска со хистамин во производи од риба (CELEX бр. 32013R1019); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 217/2014 од 7 март 2014 година со која се врши изменување на Регулацијата (ЕЗ) бр. 2073/2005 во врска со салмонела во трупови од свињи (CELEX бр. 32014R0217) и Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2015/2285 од 8 декември 2015 година со која се врши изменување на Анекс II од Регулацијата (ЕЗ) бр. 854/2004 на Европскиот Парламент и на Советот во која се пропишани посебни барања за организација на официјални контроли на производи од животинско потекло наменети за исхрана на луѓе во однос на одредени барања за живи бивалвни мекотели, ехинодерми, туникати и морски гастроподи и на Анекс I од Регулацијата (ЕЗ) бр. 2073/2005 за микробиолошки критериуми на храна (CELEX бр. 32015R2285).

(**) Правилникот за општите и посебните барања за безбедност на храната во однос на максимално дозволените нивоа на резидуи од пестициди во или врз храната и храната за животни од растително и од животинско потекло е усогласен со Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот од 23 февруари 2005 година за максималните нивоа на остатоци од пестициди во или врз храната и храната за животни од растително или од животинско потекло и за изменување на Директивата 91/414/ЕЕЗ (CELEX број 32005R0396); Регулацијата (ЕЗ) бр. 149/2008 на Европскиот парламент и на Советот од 29 јануари 2008 година која ги менува Анекс II, III и IV од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 за максималните нивоа на остатоци од пестициди определени во Анекс I (CELEX број 32008R0149); Регулацијата на Комисијата (ЕК) бр. 178/2006 од февруари 2006 година која ја надополнува Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот за да се утврди Анекс I, во кој се наведени производите за храна и храна за животни, за кои се применуваат максималните нивоа за остатоци од пестициди (CELEX број 32006R0178); Регулацијата на Комисијата (ЕК) бр. 260/2008 од 18 март 2008 година која ја надополнува Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот со утврдување на активната комбинации на супстанции/производи од Анекс VII опфатени со отстапување во однос на пост-жетвен третман со фумигант (CELEX број 32008R0260); Регулацијата (ЕК) бр. 299/2008 на Европскиот парламент и на Советот од 11 март 2008 година која ја надополнува Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 во врска со максималните нивоа на резидуи од пестициди во или на храна и храната за животни од растително и животинско потекло, во поглед на овластувања за спроведување доделени на Комисијата (CELEX број 32008R0299); Регулацијата на Комисијата (ЕЗ) бр. 839/2008 од 31 јули 2008 година која ја надополнува Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во поглед на Анексите II, III и IV за максималните нивоа на остатоци од пестициди во и на одредени производи (CELEX број 32008R0839); Регулацијата на Комисијата (ЕЗ) бр. 256/2009 од 23 март 2009 година која ги надополнува Анексите II и III на Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во поглед на максималните нивоа на резидуи за азоксистробин и флудиоксонил во или на одредени производи (CELEX број 32009R0256); Регулацијата на Комисијата (ЕЗ) бр. 822/2009 од 27 август 2009 година која ги надополнува Анексите II, III и IV од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во поглед на максималните нивоа на остатоци за азоксистробин, атразин, chlormequat, ципродинил, дитиокарбамати, флудиоксонил, флуороксипир, индосакарб, мандипропамид, калиум триодид, спиротетрамат, тетраконазол и тирам во или на одредени производи (CELEX број 32009R0822); Регулацијата на Комисијата (ЕЗ) бр. 1050/2009 од 28 октомври 2009 година која ги надополнува Анексите II и III на Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во поглед на максималните нивоа на остатоци за азоксистробин, ацетамиприд, clomazone, cyflufenamid, емаектин, бензоат, фамоксадон, фенбутатин оксид, флуфеноксурон, флуопиклоид, индосакарб, јоксинил, мепанипирим, протиоконазол, пиридалил, тиаклоприд и трифлуксистироб во или на одредени производи (CELEX број 32009R1050); Регулацијата на Комисијата (ЕЗ) бр. 1097/2009 од 16 ноември 2009 година која го надополнува Анекс II на Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во поглед на максималните нивоа на остатоци за диметоат, etherphon, фенамифос, fenarimol, methamidophos, метомил, ометоат, оксидеметон-метил, процимидон, тиодикарб и винклозолин во или на одредени производи (CELEX број 32009R1097); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 304/2010 од 9 април 2010 година која го надополнува Анекс II на Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во поглед на максималните нивоа на резидуи за 2-phenylphenol во или на одредени производи (CELEX број 32010R0304); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 459/2010 од 27 мај 2010 година за изменување на Анекс II, III и IV кон Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во поглед на максималните нивоа на остатоци за одредени пестициди во или на одредени производи (CELEX број 32010R0459); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 600/2010 од 8 јули 2010 година на амандмани на Анекс I на Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со дополнувања и измени на примери на сродни видови или други производи за кои се применува истиот МДК (CELEX број 32010R0600); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 750/2010 од 7 јули 2010 година за изменување на Анексите II и III кон Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на резидуи за одредени пестициди во или на одредени производи (CELEX број 32010R0750); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 893/2010 од 8 октомври 2010 година која ги надополнува Анексите II и III на Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во поглед на максималните нивоа на остатоци за acequinocyl, bentazone, carbendazim, цифлутрин, fenamidone комисија, фензакин, флониламид, флутриафол, имидаклоприд, оксинил, метконазол, протиоконазол, тебуфенозид и тиофанат-метил во или на одредени производи (CELEX број 32010R0893); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 310/2011 од 28 март 2011 година која ги надополнува Анексите II и III на Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во поглед на максималните нивоа на остатоци за алдикарб, bromopropylate, chlortfenvinphos, ендосулфан, EPTC, етион, фенсја, фомезафен, метабензициурон, метадитион, симазин, тетрадифон и трифорин во или на одредени производи (CELEX број 32011R0310); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 460/2011 од 12 мај 2011 година за изменување на Анекс III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималното ниво на резидуи за хлорантрилирол (DPX E2Y45) во или на моркови (CELEX број 32011R0460); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 508/2011 од 24 мај 2011 година за изменување на Анексите II и III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за абамектин, ацетамипид, ципропинил, дифеноконазол, диметоморф, фенхексамид, прокиназид, протиоконазол, пираклостробин, спиротетрамат, тиаклоприд, тиаметоксам и трифлуксистироб во

или на одредени производи (CELEX број 32011R0508); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 520/2011 (ЕУ) бр. 520/2011 од 25 мај 2011 година со која се изменуваат анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и Советот во врска со максималните нивоа на резидуи за бензаксил, боскалдил, бупрофезин, карбофуран, карбосулфам, циперметрин, флуопиколд, хекситиазокс, индоксакарб, метафлумизон, метоксифенозид, паракват, прохлорас, спирохлорфен, прохлороназол и соксамид во или на одредени производи (CELEX број 32011R0520); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 524/2011 од 26 мај 2011 година со која се изменуваат анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и Советот во врска со максималните нивоа на резидуи за бифенил, делтаметарин, етофеумат, изопиразам, пропиконазол, пиметрозин, пириметанил и тебуконазол во или на одредени производи (CELEX број 32011R0524); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 559/2011 од 7 јуни 2011 година за изменување на Анексите II и III кон Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на резидуи за квант, карбендазим, циромазин, етефон, фенамиф, тифанат-метил, триасулфурон и трипиконазол во или на одредени производи (CELEX број 32011R0559); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 812/2011 од 10 август 2011 година за изменување на Анекс III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на резидуи за диметоморф, флуопиколд, мандипропамид, метрефенон, никотин и спиротетрамат во или на одредени производи (CELEX број 32011R0812); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 813/2011 од 11 август 2011 година за надополнување на Анексите II и III на Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за асециносул, емаектин бензоат, етаметсулфурон-метил, флубендиамид, флудиоксонил, креоксим-метил, метоксифенозид, новалурон, тиаклоприд и трифлуксипироб во или на одредени производи (CELEX број 32011R0813); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 978/2011 од 3 октомври 2011 година за изменување на Анексите II и III кон Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за ацетамипид, бифенил, квант, хлорантранилпрол, цифлуфенамид, цимоксанил, дислорпропа-П, дифеноконазол, диметоморф, дитиокарбамати, епоксиконазол, етефон, флутриафол, флукасапироксад, изопиразам, пропамокарб, пираклостробин, пириметанил и спиротетрамат кај или на одредени производи (CELEX број 32011R0978); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 270/2012 од 26 март 2012 година на амандмани на апликациите II и III на Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за амидосулфурон, азоксистробин, bentazone, бикасафен, ципроконазол комисија, флуопирам, имазапик, малатион, пропиконазол и спиносад во или на одредени производи (CELEX број 32012R0270); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 322/2012 од 16 април 2012 година со која се менуваат анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за клопиридил, диметоморф, фенпиразамин, фолпет и пендиметалин во или на одредени производи (CELEX број 32012R0322); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 441/2012 од 24 мај 2012 година со која се изменуваат анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за бифеназат, бифентрин, боскалдил, cadusafos, хлорантранилпрол, хлоротанидин, клопиридил, клопиридил, делтаметарин, диамба, дифеноконазол, динокап, етоксазол, фенпироксимат, флубендиамид, флудиоксонил, глифосат, металаксил-М, мепгилдиноксап, новалурон, тиаметоксам и триазофос кај или на одредени производи (CELEX број 32012R0441); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 473/2012 од 4 јуни 2012 година на амандман на анекс III на Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за спинеторам (XNDE-175) во или на одредени производи (CELEX број 32012R0473); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 356/2012 од 26 јуни 2012 година на амандман на анекс III на Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за spinosad во или на малини (CELEX број 32012R0556); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 592/2012 од 4 јули 2012 година со која се изменуваат анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за бифеназат, квант, ципродинил, флуопиколд, хекситиазокс, изопропиолан, металхид, оксидиксил и фосмет во или на одредени производи (CELEX број 32012R0592); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 897/2012 од 1 октомври 2012 година за изменување на апликациите II и III кон Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за ацибензолар-S-метил, амисулбром, циазофамид, дифлуфеникан, димоксистробин, метоксифенозид и никотин во или на одредени производи (CELEX број 32012R0897); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 899/2012 од 21 септември 2012 година со која се изменуваат анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и Советот во врска со максималните нивоа на резидуи за ацетат, алахлор, анилазин, азоксиклотин, бенфлуракарб, бугилат, каптафол, карбарил, карбофуран, карбосулфам, хлорфенапир, хлортал-диметил, хлортиамид, циксепатин, диазинон, дишлорбенил, дигофол, диметопин, диниконазол, дисулфотон, фенитротин, флуфензин, фуриатиокарб, хексаконазол, лактофен, мепронал, метамидофос, монурон, оксикарбоксин, оксидметин-метил, паратион-метил, форат, фосалон, процимифон, профинофос, пролахлор, квинтолакс, квинтонал, толфлуанид, трихлорфен, тридеморф и трифлуралин во или на одредени производи и изменување на таа Регулјативата, со воспоставување на Анекс V, наведувајќи ги стандардните вредности (CELEX број 32012R0899); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 34/2013 од 16 јануари 2013 година на амандмани на апликациите II, III и IV од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за 2-phenylphenol, ametoctradin, Aureobasidium pullulans се нанесува DSM 14940 и DSM 14941, ципроконазол, дифеноконазол, дитиокарбамати, фолпет, пропамокарб, спиносад, спирохлорфен, тебуфенирад и тетраконазол кај или на одредени производи (CELEX број 32013R0034); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 35/2013 од 18 јануари 2013 година на амандмани на апликациите II и III на Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за dimethomorph, индоксакарб, пираклостробин и трифлуксипироб во Комисијата или на одредени производи (CELEX број 32013R0035); Регулјативата (ЕЗ) бр. 212/2013 на Европскиот парламент која го менува Анекс I на Регулјативата 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со дополнување и промена на сродни видови или други производи за кои исто важат МДН (CELEX број 32013R0212); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 241/2013 од 14 март 2013 година за изменување на Анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за хлорантранилпрол, флудиоксонил и прохексадион во или на одредени производи (CELEX број 32013R0241); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 251/2013 од 22 март 2013 година на амандмани на апликациите II и III на Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за aminopyralid, bifenazate, captan, fluazinam, fluopicolide, фолпет, кресоксим-метил, пентиопирад, прокиназид, пиридат и темботион во или на одредени производи (CELEX број 32013R0251); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 293/2013 од 20 март 2013 година на амандмани на Анексите II и III на Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за емаектин бензоат, etofenprox, etoxazole, flutriafol, глифосат, фосмет, пираклостробин, спиносад и спиротетрамат во или на одредени производи (CELEX број 32013R0251); Регулјативата на Комисијата 500/2013 од 30 мај 2013 година за изменување на Анекс II, III и IV кон Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за ацетамипид, тип на Adoxophyes orana granulovirus BV -0001, азоксистробин, клопиридин, фенпиразамин, хептамалокилолукан, метрефенон, Паекомилес пилациус сој 251, пропиконазол, квивалофоп-П, спиромезифен, тебуконазол, тиаметоксам и тиквички жолт мозаик вирус - слаб вид во или на одредени производи (CELEX број 32013R0500); Имплементирачка Регулјативата на Комисијата 667/2013 од 12 јули 2013 година за одобрување на дилазурил како додаток за добиточна храна за кокотки одгледувани за носење (носител на овластување "Ели Лили" и "ООД") и за укинување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 162/2003 (CELEX број 32013R0667); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 668/2013 од 12 јули 2013 година за надополнување на Анексите II и III на Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за 2,4-ДБ, dimethomorph, индоксакарб, и пираклостробин во или на одредени производи (CELEX број 32013R0668); Регулјативата на Комисијата 772/2013 од 8 август 2013 година за надополнување на Анексите II, III и V кон Регулјативата (ЕО) № 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за дифениламин во или на одредени производи (CELEX број 32013R0772); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 777/2013 од 12 август 2013 година на амандмани на анексите II, III и V на Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за clodinafop, clomazone, diuron, ethalfuralin комисија, ioxynil, iprovalicarb, малеичен хидразид, мепанипирим, метконазол, просулфокарб и тефралоксидим кај или на одредени производи (CELEX број 32013R0772); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 834/2013 од 30 август 2013 година со која се изменуваат анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за ацеиноцил, бикасафен, диазинон, дифеноконазол, етоксазол, фенхексамид, флудиоксонил, изопиразам, ламбда-цихалотрин, профинофос и прохлороназол во или на одредени производи (CELEX број 32013R0834); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 1004/2013 од 15 октомври 2013 година со која се изменуваат анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за 8-хидроксиинколини, ципроконазол, ципродинил, флуопирам, никотин, пендеметалин, пентиопирад и трифлуксипироб кај или на одредени производи (CELEX број 32013R0834); Регулјативата бр. 1138/2013 која ги изменува Анексите II, III и V од Регулјативата бр. 396/2005 во врска со максимално дозволено ниво на резидуи од биптеранол, хлорфенвинфос, додин и винклозолин во или врз одредени производи (CELEX број 32013R1138); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 1317/2013 од 16 декември 2013 која ги изменува Анексите II, III и V од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од 2,4-D, беплутамид, цикланлилд, диниконазол, флорасулам, метолахлор и S-метолахлор и милбемектин во или врз одредени производи (CELEX број 32013R1317); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 36/2014 од 16 јануари 2014 година за изменување на Анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од аминоксипридил, хлорантранилпрол, цифлуфенамид, мепикват, металаксил-М, пропамокарб, пиропифенон и квиноксифен во или врз одредени производи (CELEX број 32014R0036); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 51/2014 од 20 јануари 2014 година за изменување на Анексот II од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од диметоморф, индоксакарб и пираклостробин во или врз одредени производи (CELEX број 32014R0051); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 61/2014 од 24 јануари 2014 година за изменување на Анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од циромазин, фенпропидин, форматанат, оксамил и тебуконазол во или врз одредени производи (CELEX број 32014R0061); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 79/2014 од 29 јануари 2014 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од бифеназат, хлорпрофам, есефенвалерат, флудиоксонил и тиобенкарб во или врз одредени производи (CELEX број 32014R0061); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 87/2014 од 31 јануари 2014 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулјативата

(ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од ацетамиприд, бутралин, хлоротолурон, даминозид, изопротурон, пикоксистробин, пириметанил и тринексапак во или врз одредени производи (CELEX број 32014R0087); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 289/2014 од 21 март 2014 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од формасулфурон, азимсулфурон, јодосулфурон, оксасулфурон, мезосулфурон, флазасулфурон, имазосулфурон, пропамокарб, бифеназат, хлорпрофам и тиобенкарб во или врз одредени производи (CELEX број 32014R0289); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 318/2014 од 27 март 2014 година за изменување на Анексите II и III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од фенаримол, метафлумизон и тефлубензурон во или врз одредени производи (CELEX број 32014R0318); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 364/2014 од 4 април 2014 година за изменување на Анексите II и III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максимално дозволено ниво на резидуи од фенпроксимат, флубендиамид, изопиразам, крезоксим-метил, спиротетрамат и тиаклоприд во или врз одредени производи (CELEX број 32014R0364); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 398/2014 од 22 април 2014 година за изменување на Анексите II и III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од бентиаваликарб, циазофамид, цикалофоп-бутил, форхлорфенурон, пиметрозин и силтиофарм во или врз одредени производи (CELEX број 32014R0398); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 491/2014 од 5 мај 2014 година за изменување на Анексите II и III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од аметоктрадин, азоксистробин, циклоксидим, цифлутрин, динотетфуран, фенбуконазол, фенвалерат, флуциоксонил, флуопирам, флуотрифол, флукасапроксад, амоним глүфосинат, имидаклоприд, индоксакарб, МСРА, метоксифенозид, пентиопирад, спинеторам и трифлуксистробин во или врз одредени производи (CELEX број 32014R0491); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 588/2014 од 2 јуни 2014 година за изменување на Анексите III и IV од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од портокалово масло, *Phlebiopsis gigantea*, тиберелинска киселина, *Racilomyces fumosoroseus* сој FE 9901, *Spodoptera littoralis* нуклеополухедровирус, *Spodoptera exigua* нуклеарен полихедрози вирус, *Bacillus firmus* I-1582, s-абсизинска киселина, L-аскорбинска киселина и *Helicoverpa armigera* нуклеополухедровирус во или врз одредени производи (CELEX број 32014R0588); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 617/2014 од 3 јуни 2014 година за изменување на Анексите II и III Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од етокисулфурон, метсулфурон-метил, никосулфурон, просулфурон, римсулфурон, сулфосулфурон и тифенсулфуронметил во или врз одредени производи (CELEX број 32014R0617); Регулацијата (ЕУ) бр. 652/2014 на Европскиот Парламент и на Советот од 15 мај 2014 година во која се пропишани одредби за управување со трошоците поврзани со ланецот на исхрана, здравствената заштита и благосостојбата на животните, и во врска со здравјето на растенијата и растителниот репродуктивен материјал, за изменување на Директивите на Советот 98/56/EЗ, 2000/29/EЗ и 2008/90/EЗ, Регулацијата (ЕЗ) бр. 178/2002, (ЕЗ) бр. 882/2004 и (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот, Директивата 2009/128/EЗ на Европскиот Парламент и на Советот и Регулацијата (ЕЗ) бр. 1107/2009 на Европскиот Парламент и на Советот и за укинување на Одлуките на Советот 66/399/EEЗ, 76/894/EEЗ и 2009/470/EЗ (CELEX број 32014R0652); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 703/2014 од 19 јуни 2014 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од ацибензолар-S-метил, етоксиксин, флусилазол, изоксафлутол, молинат, пропоксикарбазон, пифлуфен-етил, хинокламин и варфарин во или врз одредени производи (CELEX број 32014R0703); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 737/2014 од 24 јуни 2014 година за изменување на Анексите II и III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од 2-фенилфенол, хлормекват, цифлуфенамид, цифлутрин, дикамба, флуопиколоид, флуотрифол, фозетил, индоксакарб, изопропиолан, мандипропамид, металдехид, метконазол, фосмет, пиклорам, пропизамид, пирипроксифен, сафлуфенацил, спинозад и трифлуксистробин во или врз одредени производи (CELEX број 32014R0737); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 752/2014 од 24 јуни 2014 година за замена на Анексот I од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот (CELEX број 32014R0752); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 991/2014 од 19 септември 2014 година за изменување на Анексот III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од фосетил во или врз одредени производи (CELEX број 32014R0991); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 1096/2014 од 15 октомври 2014 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од карбарил, процимидон и профенофос во или врз одредени производи, (CELEX број 32014R1096); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 1119/2014 од 16 октомври 2014 година за изменување на Анекс III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од бензалкониум хлорид и дидецилдиметиламониум хлорид во или врз одредени производи (CELEX број 32014R1119); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 1126/2014 од 17 октомври 2014 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од асулам, цианамид, диклоран, флумиоксазин, флупирсулфурон-метил, пиколинафен и пропизохлор во или врз одредени производи (CELEX број 32014R1126); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 1127/2014 од 20 октомври 2014 година за изменување на Анексите II и III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од амитрол, динокап, фипронил, флуфенацет, пендиметалин, пропизамид и пиридат во или врз одредени производи (CELEX број 32014R1127); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 1146/2014 од 23 октомври 2014 година за изменување на Анексите II, III, IV и V од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од антрахинон, бенфлуралин, бентазон, бромоксинил, хлороталонил, фамоксадон, имазамокс, метил бромид, пропанил и сулфурна киселина во или врз одредени производи (CELEX број 32014R1146); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2015/165 од 3 февруари 2015 година за изменување на Анекс IV од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во однос на максимално дозволено ниво на резидуи од млечна киселина, *Lecanicillium muscarium* сој Veb, хитозан хидрохлорид и *Equisetum arvense* L. во или врз одредени производи (CELEX број 32015R0165); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2015/399 од 25 февруари 2015 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од 1,4-диметилнафталин, бенфуракарб, карбофуран, карбосулфан, етефон, фенамидон, фенвалерат, фенхексамид, фуриатиокарб, имазапир, мелатион, пикоксистробин, спиротетрамат, тепралоксидим и трифлуксистробин во или врз одредени производи, (CELEX број 32015R0399); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2015/552 од 7 април 2015 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од 1,3-дихлоропропен, бифенокс, диметенамид-Р, прохексадион, толилфлуанид и трифлуралин во или врз одредени производи (54-7), нафтни масла (CAS 92062-35-6) и пропаргит во или врз одредени производи (CELEX број 32015R0400); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2015/401 од 25 февруари 2015 година за изменување на Анексите II и III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од ацетамиприд, хромафенозид, циазофамид, дикамба, дифеноконазол, фенпиразамин, флазуинам, форметанат, никотин, пенконазол, пиметрозин, пироклостробин, тау-флувалинат и тебуконазол во или врз одредени производи (CELEX број 32015R0401); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2015/552 од 7 април 2015 за изменување на

Анексите II, III и V од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од 1,3-дихлорпропен, бифенокс, диметенамид-Р, прохексадион, толилфлуанид и трифлуралин во или врз одредени производи (CELEX број 32015R0552); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2015/603 од 13 април 2015 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од 2-нафтилоксиоцетна киселина, ацетохлор, хлорпикрин, дифлуфеникан, флуорпримидол, флутоланил и спинозад во или врз одредени производи (CELEX број 32015R0603); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2015/845 од 27 мај 2015 година за изменување на Анексите II и III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од азоксистробин, хлорантранилипрол, циантранилипрол, дикамба, дифеноконазол, фенпироксимат, флудиоксонил, глүфосинат-амониум, имазапик, имазапир, индосакарб, исосафлутол, мандипропамид, пентхиопирад, пропиконазол, пириметанил, спиротетрамат и тринексапак во или врз одредени производи (CELEX број 32015R0845); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2015/846 од 28 мај 2015 година за изменување на Анексите II и III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од ацетамиприд, аметоктрадин, амисулбром, бупиримат, клофентезин, етефон, етиримол, флуопиколд, имазапки, пропамокарб, пироклостробин и тауфлувалинат во или врз одредени производи (CELEX број 32015R0846); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2015/868 од 26 мај 2015 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од 2,4,5-Т, барбан, бинапакрил, бромфос-етил, ламфехлор (токсафен), хлорбуфан, хлоркуророн, хлорозинат, DNOC, ди-алат, диносеб, динотерб, диоксатион, етилен оксид, фентин ацетат, фентин хидроксид, флуциклокуророн, флуцитринат, формотион, мекарбам, метакрифос, монолинурон, фенотрин, профам, пирозофос, квиналфос, резметрин, текназен и винклозолин во или врз одредени производи (CELEX број 32015R0868); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2015/896 од 11 јуни 2015 година за изменување на Анексот IV од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од *Trichoderma polysporum* сој IMI 206039, *Trichoderma asperellum* (претходно *T. harzianum*) соеви ICC012, T25 и TV1, *Trichoderma atroviride* (претходно *T. harzianum*) соеви IMI 206040 и T11, *Trichoderma harzianum* соеви T-22 и ITEM 908, *Trichoderma gamsii* (претходно *T. viride*) сој ICC080, *Trichoderma asperellum* (сој T34), *Trichoderma atroviride* сој I-1237, гераниол, тимол, сахароза, железо II сулфат и фолна киселина во или врз одредени производи (CELEX број 32015R0896); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2015/1040 од 30 јуни 2015 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од азоксистробин, димоксистробин, флуороксибир, метоксифенозид, метрафенон, оксадиаргил и трибенулов во или врз одредени производи (CELEX број 32015R1040); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2015/1101 од 8 јули 2015 година за изменување на Анексите II и III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од дифеноконазол, флуопиколд, флуопирам, изопиразам и пендиметалин во или врз одредени производи (CELEX број 32015R1101); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2015/1200 од 22 јули 2015 година за изменување на Анексите II и III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од амидосулфурон, фенхексамид, кресоксим-метил, тиаклоприд и трифлористробин во или врз одредени производи (CELEX број 32015R1200); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2015/1608 од 24 септември 2015 година за изменување на Анекс IV од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од капринска киселина, парафинско масло (CAS 64742-46-7), парафинско масло (CAS 72623-86-0), парафинско масло (CAS 8042-47-5), парафинско масло (CAS 97862-82-3), калциум полисулфид и уреа во или врз одредени производи (CELEX број 32015R1608); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2015/1910 од 21 октомври 2015 година за изменување на Анексите III и V од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од гуазагинил во или врз одредени производи (CELEX број 32015R1910); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2015/2075 од 18 ноември 2015 година за изменување на Анексите II и III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од абактектин, десмедифам, дихлорпроп-Р, халоксифоп-Р, оризалин и фенмедифам во или врз одредени производи (CELEX број 32015R2075); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2016/1 од 3 декември 2015 година за изменување на Анексите II и III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максимално дозволените нивоа од бифеназат, боскалид, циазофамид, циромазин, дазомет, дитиокарбамати, флаузифоп-Р, меланипирим, метрафенон, пиклорам, пропамокарб, придабен, приофенон, сулфоксафлор, тебуконазол, тебуфенпирад и тирам во или врз одредени производи (CELEX број 32016R0001); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2016/46 од 18 јануари 2016 година за изменување на Анекс III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максимално дозволените нивоа од оксадикирил и спинеторам во или врз одредени производи (CELEX број 32016R0046); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2016/53 од 19 јануари 2016 година за изменување на Анексите II и III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од диетоксифенкарб, мезотрион, метосулам и пиримифос-метил во или врз одредени производи (CELEX број 32016R0053); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2016/60 од 19 јануари 2016 година за изменување на Анексите II и III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максимално дозволените нивоа на резидуи од хлорпирифос во или врз одредени производи (CELEX број 32016R0060); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2016/67 од 19 јануари 2016 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максимално дозволените нивоа на резидуи од аметоктрадин, хлороталонил, дифениламин, флоникамид, флаузилам, флуоксастробин, халаукифен-метил, пропамокарб, протиоконазол, тиаклоприд и трифлористробин во или врз одредени производи (CELEX број 32016R0067); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2016/75 од 21 јануари 2016 година за изменување на Анекс III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максимално дозволените нивоа на резидуи од фосетил во или врз одредени производи (CELEX број 32016R0075); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2016/71 од 26 јануари 2016 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максимално дозволените нивоа на резидуи од 1-метилциклопропен, флоникамид, флутриафол, индолопицетна киселина, индолилбутиринова киселина, петоксамид, пиримикарб, протиоконазол и тефлубензулон во или врз одредени производи (CELEX број 32016R0071); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2016/143 од 18 јануари 2016 година за изменување на Анекс IV од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со COS-OGA, церевизан, калциум хидроксид, лецитин, *Salix spp cortex*, оцет, фруктоза, *Pepino mosaic* сој на вирусот CH2 изолат 1906, *Verticillium albo-atrum* изолат WCS850 и *Bacillus amyloliquefaciens subsp. plantarum* сој D747 (CELEX број 32016R0143); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2016/156 од 18 јануари 2016 година за изменување на Анексите II и III од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од boscalid, clothianidin, thiamethoxam, folpet and tolclofos-methyl во или врз одредени производи (CELEX број 32016R0156); Регулацијата на Комисијата (ЕУ) 2016/439 од 23 март 2016 година за изменување на Анекс IV од Регулацијата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со *Cydia pomonella Granulovirus* (CpGV), калциум карбид, калиум јодид, натриум хидрогенкарбонат, рескалур и *Beauveria bassiana* сој ATCC 74040 и *Beauveria bassiana* сој

GHA (CELEX број 32016R0439); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2016/440 од 23 март 2016 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од пестициди од атразин во или врз одредени производи (CELEX број 32016R0440); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2016/452 од 29 март 2016 година за изменување на Анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максимално дозволените нивоа на резидуи од пестициди од каптан, пропиконазол и спирокармин во или врз одредени производи (CELEX број 32016R0452); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2016/486 од 29 март 2016 година за изменување на Анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максимално дозволените нивоа на резидуи од пестициди од циазофамид, циклоксидим, дифлуорооцетна киселина, феноксикарб, флуменгалин, флуопиколд, флуопирадифулон, флукаспироксад, кресоксим-метил, мандестробин, меланипирим, металаксил-М, пендиметалин и тифлутрин во или врз одредени производи (CELEX број 32016R0486); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2016/567 од 6 април 2016 година за изменување на Анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максимално дозволените нивоа на резидуи од пестициди од хлорантранилипрол, дифлуметофен, ципродинил, диметоморф, дитиокарбамати, фенамидон, флуопирам, флутоланил, имазамокс, метрафенон, миклобутанил, пропиконазол, седаксан и спироциклофен во или врз одредени производи (CELEX број 32016R0567); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2016/805 од 20 мај 2016 година за изменување на Анекс IV од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со *Streptomyces K61* (претходно *S. griseoviridis*), *Candida oleophila* сој O, FEN 560 (познат и под називот грчка детелина или семе во прав од грчка детелина), метил деканоат (CAS 110-42-9), метил октаноат (CAS 111-11-5) и мешавина од терпеноиди QRD 460 (CELEX број 32016R0805); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2016/1002 од 17 јуни 2016 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од AMTT, diquat, dodine, glufosinate и tritosulfuron во или врз одредени производи (CELEX број 32016R1002); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2016/1003 од 17 јуни 2016 година за изменување на Анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од abamectin, acequinocyl, acetamiprid, benzovindiflupyr, bromoxynil, fludioxonil, fluopicolide, fosetyl, mepiquat, proquinazid, propamocarb, prohexadione и tebuconazole во или врз одредени производи (CELEX број 32016R1003); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2016/1015 од 17 јуни 2016 година за изменување на Анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од 1-нафтилацетамид, 1-нафтилацетатна киселина, хлоридазон, флуазифоп-Р, фуберидазол, мелпикват и тралоксидим во или врз одредени производи (CELEX број 32016R1015); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2016/1016 од 17 јуни 2016 година за изменување на Анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од етофумесат, етоксазол, фенамидон, флуоксастробин и флуртамон во или врз одредени производи (CELEX број 32016R1016); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2016/1355 од 9 август 2016 година за изменување на Анекс II од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со тиаклоприд (CELEX број 32016R1355); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2016/1726 од 27 септември 2016 година за изменување на Анекс IV од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со карвон, диамониум фосфат, *Saccharomyces cerevisiae* сој LAS02 и сурутка (CELEX број 32016R1726); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2016/1785 од 7 октомври 2016 година за изменување на Анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од цимоксанил, фосфан и фосфид и натриум 5-нитрованиколат, натриум о-нитрофенолат и натриум р-нитрофенолат во или врз одредени производи (CELEX број 32016R1785); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2016/1822 од 13 октомври 2016 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од аклонифен, делтаметрин, флуазинам, метомил, сулкотрион и тиодикарб во или врз одредени производи (CELEX број 32016R1822); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2016/1866 од 17 октомври 2016 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од 3-децен-2-он, ацибензолар-S-метил и хексахлоробензен во или врз одредени производи (CELEX број 32016R1866); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2016/1902 од 27 октомври 2016 година за изменување на Анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од ацетамипирд, амектоградил, аметоктрадин, азоксистробин, цифлутрин, дифлуорооцетна киселина, диметоморф, фенпиразамин, флонирамид, флуазинам, флудиоксонил, флуопирадифулон, флуотрифол, флукаспироксад, метконазол, прокиназид, протиоксоназол, пирпроксифен, спироциклофен и трифлуксистробин во или врз одредени производи (CELEX број 32016R1902); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2017/170 од 30 јануари 2017 година за изменување на Анексите II, III и V од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максимално дозволеното ниво на резидуи од пестициди од бифентрин, карбетамид, цинидон-етил, фенпропиморф и трифлусулуфурон во или врз одредени производи (CELEX број 32017R0170); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2017/171 од 30 јануари 2017 година за изменување на Анексите II, III и IV од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максимално дозволеното ниво на резидуи од пестициди од аминопиралд, азоксистробин, цијантранилипрол, цифлуфенамид, ципроконазол, диетифенкарб, дитиокарбамати, флуазифоп-Р, флуопирам, халоксифоп, изофетамид, металаксил, прохексадион, пропаквизафоп, пириметанил, *Trichoderma atroviride* сој SC1 и зоксамид во или врз одредени производи (CELEX број 32017R0171); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2017/405 од 8 март 2017 година за изменување на Анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од пестициди за сулфоксафлор во или врз одредени производи (CELEX број 32017R0405); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2017/623 од 30 март 2017 година за изменување на Анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од пестициди од аеквиноцил, амитраз, кумафос, дифлуфеникан, флумеквин, метрибузин, перметрин, пироклостробин и стрептомицин во или врз одредени производи (CELEX број 32017R0623); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2017/624 од 30 март 2017 година за изменување на Анексите II и V од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од пестициди од бифеназат, даминозид и толпифлуанид во или врз одредени производи (CELEX број 32017R0624); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2017/626 од 31 март 2017 година за изменување на Анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од пестициди од ацетамиприд, сијантранилипрол, циперметрин, ципродинил, дифеноконазол, етефон, флуопирам, флуотрифол, флукаспироксад, имазапик, имазапир, ламбда-цихалотрин, мезотрион, профенофос, пропиконазол, пириметанил, спиротетрамат, тебуконазол, триафос и трифлуксистробин во или врз одредени производи (CELEX број 32017R0626); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2017/671 од 7 април 2017 година за изменување на Анекс II од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од пестициди од клотнидин и тиаметоксам во или врз одредени производи (CELEX број 32017R0671); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2017/983 од 9 јуни 2017 година за изменување на Анексите III и V од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од пестициди од трициклазол во или врз одредени производи (CELEX број 32017R0983); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2017/1016 од 14 јуни 2017 година за изменување на Анексите II, III и IV од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот Парламент и на Советот во врска со максималното дозволено ниво на резидуи од пестициди за бемзовиндифлупир, хлорантранилипрол, делтаметрин, етофумезат, халоксифоп, *Perino Mosaic Virus* нисковирulentен изолат VC1, *Perino Mosaic Virus* нисковирulentен изолат VX1, оксатиапилолин, пентиопирад, пироклостробин, спиротетрамат, сончогледово масло, толклофос-метил и тринексапак во или врз одредени производи (CELEX број 32017R1016); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2017/1135 од 23 јуни 2017 година со која се изменуваат анексите II и III од Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и Советот во врска со максималните нивоа

на остатоци за диметозат и ометоат во или на одредени производи (CELEX број 32017R1135); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2017/1164 од 22 јуни 2017 година за изменување на Анексите II и III кон Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и на Советот во поглед на максималните нивоа на остатоци за акрилати, металаксил и тиабендазол во или на одредени производи (CELEX број 32017R1164); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2017/1777 од 29 септември 2017 година со која се изменуваат анексите II, III и IV кон Регулјативата (ЕЗ) бр. 396/2005 на Европскиот парламент и Советот во врска со максималните нивоа на остатоци за вирус *Bacillus amyloliquefaciens* FZB24, вирус *Bacillus amyloliquefaciens* МБИ 600, глиен јаглен, дихлорпроп-П, етефон, етидиазол, флоникимид, флазифоп-П, водород пероксид, металендехид, пенконазол, спинеторам, тау-флувианат и Уртица во или на одредени производи (CELEX број 32017R1777).

(*) Правилникот за начинот и постапката за земање примероци за определување на резидуи од пестициди во храната во рамки на официјалната контрола е усогласен со Директивата 2002/63/ЕК од 11 јули 2002 година со која се воведуваат методите на Заедницата за земање на мостри за службени контроли на резидуи од пестициди во и на производи од растително и животинско потекло (CELEX број 32003L0063).

(**) Правилникот за посебните барања за безбедност на храната за посебна нутритивна употреба-преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца е усогласен со Директивата (ЕЗ) бр. 125/2006 од 5 декември 2006 година за преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца, (CELEX број 32006L0125).

(*) Правилникот за посебните барања за безбедност на храната за посебна нутритивна употреба-млечна храна за доенчиња е усогласен со Директивата 2006/141/ЕЗ на Комисијата од 22 декември 2006 година за почетна формула за доенчиња и за последователна формула за доенчиња и за изменување на Директивата 1999/21/ЕЗ (CELEX 32006L0141) изменета со Регулјативата на Комисијата (ЕЗ) бр. 1243/2008 од 12 декември 2008 година за изменување на Анексите III и VI кон Директивата 2006/141/ЕЗ што се однесуваат на барања во однос на составот на одредени формули за новороденчињата (CELEX број 32008L1243).

(*) Правилникот за општите барања за безбедност на храната во однос на максималните нивоа на одделни контаминанти е усогласен со Регулјативата на Комисијата бр. 2003/1881/ЕК од 19 декември 2006 година во врска за утврдување на максималните нивоа на одредени контаминанти во прехранбените производи (CELEX бр. 32006R1881); Регулјативата на Комисијата (ЕЗ) бр. 1126/2007 од 28 септември 2007 година која ја надополнува Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 ги поставува максималните нивоа на одредени контаминанти во прехранбените производи во однос на *Fusarium* отрови во пченка и производи од пченка (CELEX бр. 32007P1126); Регулјативата на Комисијата (ЕЗ) бр. 565/2008 од 18 јуни 2008 година која ја надополнува Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 ги поставува максималните нивоа на одредени контаминанти во прехранбените производи во поглед на утврдувањето на максималното ниво на диоксини и ПХБ во црн дроб од риби (CELEX бр. 32008R0565); Регулјативата на Комисијата (ЕЗ) бр. 629/2008 пд 2 јули 2008 година која ја надополнува Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 ги поставува максималните нивоа на одредени контаминанти во храната (CELEX бр. 32008R0629); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 105/2010 од 5 февруари 2010 година која ја надополнува Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 ги поставува максималните нивоа на одредени контаминанти во прехранбените производи во однос на Охратоксин А (CELEX бр. 320010R0105); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 165/2010 од 26 февруари 2010 година за изменување и дополнување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 со која се утврдуваат максималните нивоа на одредени контаминанти во прехранбените производи во однос на афлатоксините (CELEX бр. 32010R0165); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 420/2011 од 29 април 2011 година за изменување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 за одредување на максималните нивоа на одредени контаминанти во прехранбените производи (CELEX бр. 32011R0420); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 835/2011 од 19 август 2011 година за изменување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа за полициклични ароматични јаглеводороди во прехранбените производи (CELEX бр. 32011R0835); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 1258/2011 од 2 декември 2011 година за изменување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа на нитрати во прехранбените производи (CELEX бр. 32011R1258); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 1259/2011 од 2 декември 2011 година за изменување и дополнување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа на диоксини, PCBs-слични диоксини и не-диоксини PCBs во прехранбени производи (CELEX бр. 32011R1259); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 594/2012 од 5 јули 2012 година за изменување и дополнување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа на охратоксин А, не- PCBs- не-слични диоксини и меланин во прехранбените производи (CELEX бр. 32012R0594); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 1058/2012 од 12 ноември 2012 година за изменување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа на афлатоксин во суви смокви (CELEX бр. 32013R1058); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 1067/2013 од 30 октомври 2013 година за изменување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа на диоксини контаминанти, диоксини-слични PCBs и диоксин не-слични PCBs во црниот дроб на копнени животни (CELEX бр. 32013R1067); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 212/2014 од 6 март 2014 година за изменување и дополнување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа на контаминантот цитрин во додатокот на исхрана кои се на основа на ориз кој е ферментиран со црвен квасец *Monascus purpureus* (CELEX бр. 32014R0212); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 488/2014 од 12 мај 2014 година за изменување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа на кадмиум во храната (CELEX бр. бр. 2014R0488); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 696/2014 од 24 јуни 2014 година за изменување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа на ерукс киселина во растителни мала и масти и храна која содржи растителни масла и масти (CELEX бр. 32014R0696); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) бр. 1327/2014 од 12 декември 2014 година за изменување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа полициклични ароматични јаглеводороди (PAHs) во традиционално пушено месо и производи од месо и традиционално чадена риба и производи од риба (CELEX бр. 32014R1327); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2015/704 од 30 април 2015 година за изменување и дополнување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа на ПХБ слични на диоксин кај диво заловените шишести ајкули (CELEX бр. 32015R0704); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2015/1005 од 25 јуни 2015 година за изменување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа на олово во одредени прехранбени производи (CELEX бр. 32015R1005); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2015/1006 од 25 јуни 2015 година за изменување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа на неоргански арсен во прехранбените производи (CELEX бр. 32015P1006); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2015/1125 од 10 јули 2015 година за изменување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа за полициклични ароматични јаглеводороди во *Katsubushi* (испушено бонито) и на одредени сушени балтички херинги (CELEX бр. бр. 32015R1125); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2015/1137 од 13 јули 2015 година за изменување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа на Охратоксин А во зачини *Capsicum* spp. (CELEX бр. 32015P1137); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2015/1933 од 27 октомври 2015 година за изменување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа за полициклични ароматични јаглеводороди во какао во влакно, чипс од банана, додатокот на исхраната, сушени билки и сушени зачини (CELEX број 32015R1933); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2015/1940 од 28 октомври 2015 година за изменување и дополнување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа на *ergot sclerotia* кај одредени необработени житни култури и одредби за следење и известување (CELEX бр. 32015R1940); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2016/239 од 19 февруари 2016 година за изменување и дополнување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа на тропански алкалоиди во одредени житни храни за доенчиња и мали деца (CELEX бр. 32016P0239); Регулјативата на Комисијата (ЕУ) 2017/1237 од 7 јули 2017 година за изменување и дополнување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа на китионска киселина во непреработени цели, мелени, бланширани, испукани, сечкани семки од кајсии, пласирани на пазарот за крајниот потрошувач (CELEX бр. 32017R1237) I Регулјатива на Комисијата (ЕУ) 2018/290 од 26 февруари 2018 година за изменување на Регулјативата (ЕЗ) бр. 1881/2006 во однос на максималните нивоа на естри на глицидил масни киселини во растителни масла и масти, формула за новороденчиња, последователна формула и храна за посебни медицински намени за доенчиња и мали деца (CELEX бр. 32018R0290).

(*) Правилникот за посебни барања за безбедност на пластични материјали и производи што доаѓаат во контакт со храна е усогласен со Регулјативата (ЕЗ) бр. 10/2011 од 14 јануари, 2011 година за пластични материјали и предмети наменети да дојдат во контакт со храната (CELEX бр. 32011R0010).

(*) Правилникот за посебни барања за безбедност на керамички производи што доаѓаат во контакт со храна е усогласен со Директивата на Советот 84/500/ЕЕЗ од 15 октомври 1984 година за приближување на законите на земјите-членки за керамички артикли наменети да дојдат во контакт со храна (CELEX бр. 31984L0500) дополнета со Директивата 2005/31/ЕЗ на Комисијата од 29 април 2005 година за изменување на Директива 84/500/ЕЕЗ на Советот во однос на изјава за усогласеност и критериуми за изведба на аналитички метод за керамички производи наменети за контакт со храна (CELEX бр. 32005L0031).

(*) Правилникот за општите барања за безбедност на материјалите и производите што доаѓаат во контакт со храна е усогласен со Регулјатива (ЕЗ) бр. 1953/2004 на Европскиот Парламент и на Советот од 27 октомври 2004 година за материјалите и производите наменети да дојдат во контакт со храната (CELEX бр. 32004R1953); Регулјатива (ЕЗ) бр. 2023/2006 на Европската Комисија од 22 декември 2006 година за добра производна пракса за материјали и производи од пластика наменети да дојдат во контакт со храна (CELEX бр. 32006R2023) и Регулјатива (ЕЗ) бр. 282/2008 од 27 март 2008 година за рециклирани пластични материјали и предмети одредени да стапат во контакт со храна (CELEX бр. 32008R0282) и изменување на Регулјатива (ЕЗ) бр. 2023/2006 (CELEX бр. 32006R2023).

(*) Правилникот за посебните барања за безбедност на храната произведена со јонизирачко зрачење е усогласен со Директивата 1999/2/ЕЗ на Европскиот Парламент и на Советот од 22 февруари 1999 година за приближување на законодавството на земјите-членки за храна и прехранбени состојки третирани со јонизирачко зрачење, CELEX број 31999L0002 и со Директивата 1999/3/ЕЗ на Европскиот Парламент и на Советот од 22 февруари 1999 за формирање листа на Заедницата за храна и прехранбени состојки третирани со јонизирачко зрачење, (CELEX број 31999L0003).

118.

Врз основа на член 16 ставови 2 и 3 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 154/15, 192/15, 17/16 и 37/16), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 8.1.2019 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНА ИМУНИЗАЦИЈА НА НАСЕ- ЛЕНИЕТО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2019 ГОДИНА

I. Вовед

Имунизацијата е едно од најголемите достигнувања во историјата на медицината и претставува најбезбедна, најефикасна и економски најоправдана превентивна мерка која директно допринесува за намалување на морбидитетот и морталитетот на заразните заболувања. Со вакцинирање се спасуваат 2 до 3 милиони детски животи во светот секоја година, согласно податоците од Светската здравствена организација (СЗО). Благодареејќи на имунизацијата, многу заразни болести кои во минатото претставувале значаен јавно-здравствен проблем затоа што предизвикувале висок морбидитет, морталитет кај децата и возрасните, или предизвикувале компликации и инвалидитет, денес се елиминирани или ставени под контрола, сведени на поединечни случаи, без смртни исходи и трајни последици.

Во Република Македонија, задолжителната имунопрофилакса и хемопрофилакса е законски регулирана со Законот за заштита на населението од заразни болести („Службен весник на Република Македонија“ бр. 66/04, 139/08, 99/09, 149/2014, 150/15 и 37/16) и Правилникот за имунопрофилакса, хемопрофилакса, лицата кои подлежат на овие мерки, начинот на изведување и водење на евиденција и документација („Службен весник на Република Македонија“ бр. 177/15) (во натамошниот текст: Правилникот).

II. Моментална состојба

Задолжителната имунизација во Република Македонија во 2017 година се реализираше со опфат за примарната вакцинација под препорачаните 95% за сите вакцини. Во однос на минатата 2016 година, се бележи опаѓање на опфатот за сите вакцини освен за МРП вакцината, која иако бележи незначително зголемување во однос на 2016 година, сепак има низок опфат, под 90%. Во однос на ревакцинацијата, опфатот го задржува трендот на опаѓање за сите ревакцини, единствено МРП ревакцинацијата го надминува опфатот од 2016 година и бележи опфат над 95%, сите останати ревакцини имаат опфат под препорачаните 95%.

Опфатот на примарната вакцинација со вакцините вклучени во поливалентните вакцини (Хепатит Б, ХиБ, ДиТеПер и Полио), бележат опаѓање во однос на 2016 година и изнесува 91,1%. Опфатот со вакцинација против хепатит Б кој изнесува 91,3% бележи намалување во однос на 2016 година, и незначително се разликува

од опфатот на останатите примовакцини. Опфатот со МРП вакцина е повторно понизок од 90%, како и претходната година и изнесува 82,6%. Нискиот опфат на МРП вакцината го следи низок опфат со првата ХиБ, ДиТеПер и Полио ревакцинација на 18 месеци, кој е исто така под 90%.

Во однос на ревакцинацијата со ДиТеПер и полио кај училишните деца на 7-годишна возраст, се регистрира опфат под 95%, но над 90%. Опфатот со МРП ревакцинацијата е единствената ревакцинација која во текот на 2017 година го надминува опфатот од 95% и изнесува 97%. Ревакцинацијата на 14-годишна возраст со ДиТе и Полио вакцина незначително се разликува во однос на претходната година и е под 95%, но над 90%. Ревакцинацијата против тетанус е реализирана со опфат 90,7%.

Вакцинацијата против ХПВ, како и изминатите години (од нејзиното воведување наваму) има најмал регистриран опфат, кој во 2017 година изнесува 48%.

III. Мерки кои треба да се преземат за подобрување на состојбите

Согласно резултатите од спроведената задолжителна имунизација во Републиката во 2017 година, кои покажуваат тренд на опаѓање на вакциналниот опфат за сите вакцини под 95%, а во насока на следење на препораките на СЗО за опфат $\geq 95\%$, се наметнува потребата од превземање на одредени интензивни мерки и активности за подобрување на состојбата со задолжителната вакцинација во Република Македонија, и тоа:

- Зголемување на опфатот со сите вакцини и ревакцини кои бележат понизок опфат од 95% на регионално и локално ниво, во целата република, и континуирано одржување на опфат над 95% за вакцините кои го достигнале овој опфат;

- Континуиран надзор и контрола над спроведувањето на имунизацијата од страна на надлежните институции - Центри за јавно здравје/Подрачни единици, Институт за јавно здравје на Република Македонија, Државен санитарен и здравствен инспекторат;

- Строго придржување кон принципите за одржување и контрола на студениот синџир на сите нивоа - при набавката, транспортот, ракувањето и чувањето на вакцините;

- Континуирано и навремено снабдување со соодветни квалитетни вакцини, согласно препораките на СЗО;

- Екипирање на вакцинални тимови со персонал кој недостасува, во сите вакцинални пунктови, како и зголемување на бројот на вакцинални тимови каде што има потреба;

- Месечно наместо квартално снабдување со вакцини на здравствените институции во кои се складираат вакцините, со цел да се намалат негативните импликации при проблеми/прекини во снабдувањето со електрична енергија и трошоците за уништување/отстранување на оштетените вакцини кои не се за понатамошна употреба;

- Организирање кампањи за подигање на свеста на родителите за безбедноста и бенефитите на вакцините;

- Одржување на едукативни семинари за зголемување на свесноста на здравствените работници - матични лекари, педијатри, гинеколози, вклучително и здравствениот персонал кој ја спроведува вакцинацијата за значењето и бенефитите на имунизацијата, како и за безбедноста на вакцините.

- Спроведување на едукативни семинари за подигнување на нивото на комуникациските вештини на здравствените работници - матични лекари, педијатри, гинеколози и здравствениот персонал кој ја спроведува вакцинацијата, со цел враќање на довербата на родителите кон здравствениот систем и градење на позитивен став кон вакцинацијата;

- Спроведување на имунолошки студии со цел да се одреди имуниот статус на вакцинираните лица и утврдување на колективниот имунитет на населението, што е во согласност со препораките на СЗО;

- Осовременување на системот за планирање, изведување, евидентирање и надзор на спроведената имунизација преку воведување на електронска евиденција на имунизацијата, како дел од интегрираниот здравствен информатички систем во Република Македонија.

IV. Цели на Програмата

Основна цел на оваа програма е постигнување на опфат над 95% на национално и регионално, и над 90% на локално ниво со сите вакцини, согласно Календарот за имунизација за 2019 година. Оваа цел ќе се постигне преку ажурно спроведување на рутинската, задолжителна континуирана вакцинација, како и дополнителните активности за зголемување на опфатот (Европска недела на имунизација, национални и регионални денови на имунизација, едукативни семинари, кампањи за промоција на вакцинацијата и др.).

Дополнително, како важна цел на оваа програма е и постигнување на што поголем опфат кај тешко достапните популации во руралните средини, во ромската популација и кај лицата кои често го менуваат своето место на живеење и престојување (мобилен групи), мигранти, бегалци, преку активности за изнаоѓање на неевидентирани, невакцинирани и некомплетно вакцинирани лица и нивна вакцинација (теренски активности за прочешлување на теренот, повикување, вакцинација од врата на врата и др.).

V. Мерки и активности, очекувани резултати (индикатори на успешност)

Активностите предвидени во оваа програма за имунопрофилакса и хемиопрофилакса против одредени заразни болести на населението во Република Македонија во 2019 година, ќе се спроведуваат во согласност со Правилникот, при што опфатот со сите вакцини треба да биде над 95% на национално и регионално, и над 90% на локално ниво. Тоа ќе претставува основен индикатор за успешноста на вакцинацијата односно реализација на оваа програма.

V.1. ИМУНИЗАЦИЈА ПРОТИВ ОДРЕДЕНИ ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ

Имунизацијата против одредени заразни болести се спроведува како:

1. Задолжителна активна имунизација на лица на одредена возраст, која се спроведува континуирано, во текот на целата година против: акутен вирусен хепатит Б (Hepatitis B), туберкулоза (Tuberculosis), заболувања предизвикани од хемофилусинфлуенца тип Б (HiB), дифтерија (Diphtheria), тетанус (Tetanus), голема кашлица (Pertussis), детска парализа (Poliomyelitis acuta), мали сипаници (Morbilli), заразни заушки (Parotitis epidemica), црвенка (Rubeola) и инфекции предизвикани од хуман папилома вируси (HPV) за сите лица на одредена возраст, согласно Календарот за имунизација.

1.1. Имунизација против акутен вирусен хепатитис Б

Задолжителна активна имунизација против акутниот вирусен хепатит Б се врши со давање на три дози НВ (Хепатитис Б) вакцина, како поединечна или во состав на поливалентна вакцина.

А) Вакцинација се врши:

На сите новородени деца во 2019 година, на возраст определена со Календарот за имунизација:

- Првата доза на вакцина се дава во родилиште како поединечна НВ вакцина, во тек на првите 24 часа по раѓање, а децата кои не се родени во родилиште се вакцинираат веднаш, во надлежната установа која спроведува вакцинација.

- Втората доза на вакцина се дава на растојание не пократко од еден месец по давање на првата доза.

- Третата доза на вакцина се дава на растојание не пократко од шест месеци после давање на првата доза, односно не пократко од два месеца после давање на втората доза.

Сите деца кај кои не е отпочната вакцинација до 18 месеци од животот, се вакцинираат најдоцна до отпочнување на основното образование, со давање на три дози НВ вакцина по шема 0, 1 и 6 месеци.

Децата кои не се потполно вакцинирани до 18 месеци од животот, ги примаат преостанатите дози на вакцина кои недостасуваат, до отпочнување на основното образование.

Б) Ревакцинација против хепатит Б не се спроведува.

1.2. Имунизација против туберкулоза

Задолжителна активна имунизација против туберкулоза се врши со давање на една доза вакцина против туберкулоза (BCG вакцина) како примовакцинација.

А) Вакцинација се врши:

- На сите новородени деца во 2019 година, при отпуштање од родилиште. Децата кои не се родени во родилиште, се вакцинираат до навршени 2 месеци од животот. Сите невакцинирани деца кои не навршиле 12 месеци, се вакцинираат до крајот на првата година од животот.

- Вакцинацијата кај децата до 12 месеци од животот се врши без претходно туберкулинско тестирање.

- На сите деца, од навршена една година до наполнети 14 години од животот, а кои претходно не биле вакцинирани, вакцинацијата се врши после направено туберкулинско тестирање. Се вакцинираат само децата со негативна туберкулинска реакција.

Б) Ревакцинација против туберкулоза не се врши.

1.3. Имунизација против заболувања причинети од Хемофилус инфлуенца тип Б

Имунизација против заболувања предизвикани од хемофилус инфлуенца тип Б се врши со: давање на три дози на вакцина против заболувања предизвикани од Хемофилус инфлуенца тип Б (ХиБ вакцина) како примовакцинација и давање на една доза ХиБ вакцина како ревакцинација, во вид на поединечна вакцина или во состав на поливалентна вакцина.

А) Вакцинација се врши:

- На сите деца родени од 01.11.2018 година до 31.10.2019 година, до навршени 6 месеци од животот, со давање на три дози Х и Б вакцина, на растојание од 1 до 3 месеци.

- На сите деца со навршени 6 месеци од животот кои претходно не биле вакцинирани, со давање на две дози вакцина на растојание не пократко од еден месец, а најдоцна до навршени 12 месеци.

- На сите деца со навршени 12 месеци од животот кои претходно не биле вакцинирани, со давање на една доза вакцина, најдоцна до навршени 5 години.

- Децата кај кои примоиимунизација се спроведува со поливалентни вакцини во чиј состав е и ХиБ вакцината, и доколку наместо со полни 2 месеци, се започне покасно - од навршени 6 месеци до 12 месеци, Х и Б вакцината се спроведува со давање на три дози (согласно одлука на Министерството за здравство бр.22-4601/1 од 16.05.2016 година, а врз основа на заклучоците од Комитетот за имунизација).

- Доколку децата, кај кои примоиимунизација се врши со поливалентни вакцини во чиј состав е и ХиБ вакцината, ја започнуваат покасно - со навршени 12 месеци, Х и Б вакцинацијата се спроведува со давање две или три дози зависно од претходниот вакцинален статус (согласно одлука на Министерството за здравство бр.22-4601/1 од 16.05.2016 година, а врз основа на заклучоците од Комитетот за имунизација).

Б) Ревакцинација се врши:

- На сите деца кои се примовакцинирани до 12 месеци возраст, со една доза ХиБ вакцина која се дава 6 месеци од последната примена доза, препорачливо до навршени 18 месеци.

- Доколку примовакцинацијата не се заврши до препорачаните 12 месеци возраст, и ревакцинацијата не може да се спроведе до препорачаните навршени 18 месеци возраст, ревакцинација може да се спроведе подоцна (согласно одлука на Министерството за здравство бр. 22-4601/1 од 16.05.2016 година, а врз основа на заклучоците од Комитетот за имунизација).

1.4. Имунизација против дифтерија, тетанус и голема кашлица

Задолжителна активна имунизација против дифтерија, тетанус и голема кашлица се врши со давање на:

- Три дози комбинирана вакцина против дифтерија, тетанус и голема кашлица, ацелуларна или целуларна (DTaP или DTwP вакцина) како поединечна или во состав на поливалентна вакцина, како примовакцинација.

- Една доза на DTaP или DTwP вакцина како поединечна или во состав на поливалентна вакцина, како I ревакцинација.

- Две дози комбинирана вакцина против дифтерија и тетанус (DT или dT вакцина за возрасни про адултис), како II и III ревакцинација.

- Една доза вакцина против тетанус (TT) или вакцина против дифтерија и тетанус – про адултис (dT вакцина), како IV ревакцинација.

А) Вакцинација против дифтерија, тетанус и голема кашлица се врши:

- На сите деца родени од 01.11.2018 година до 31.10.2019 година, на возраст определена со Календарот за имунизација за 2019 година.

- На сите деца најдоцна до навршени 5 години од животот, кои до таа возраст не биле уредно вакцинирани, а не прележале голема кашлица.

- Децата со навршени 2 месеци од животот до навршување на 5 години, кај кои ќе се утврди постоење на контраиндикација за примена на целуларна вакцина против дифтерија, тетанус и голема кашлица (DTwP вакцина) заради тешка поствакцинална компликација на претходната доза DTwP вакцина, ќе се вакцинираат понатаму со вакцина која не содржи пертусис компонента, односно вакцина против дифтерија и тетанус (DT вакцина) или пак со комбинирана вакцина против дифтерија, тетанус со ацелуларна пертусис компонента (DTaP вакцина), согласно заклучокот и издадената документација од страна на Стручниот тим за утврдување на трајни контраиндикации и поствакцинални компликации при ЈЗУ Универзитетска клиника за детски болести – Скопје (во натамошниот текст: Стручниот тим).

- Вакцинација против дифтерија, тетанус и голема кашлица се спроведува и кај деца од навршени 5 до навршени 14 години од животот, ако дотогаш не биле вакцинирани или ако нема докази дека се вакцинирани против овие болести, со давање на три дози комбинирана вакцина (DT, DTaP или dT вакцина), на растојание утврдено согласно Правилникот.

Б) Ревакцинација против дифтерија, тетанус и голема кашлица се врши:

- На сите деца комплетно вакцинирани против дифтерија, тетанус и голема кашлица во 2018 година, на возраст определена со Календарот за имунизација во 2019 година.

- Првата ревакцинација против дифтерија, тетанус и голема кашлица се спроведува со давање на една доза на DTaP или DTwP вакцина како поединечна или во состав на поливалентни вакцини, кога ќе помине една година од потполната вакцинација.

В) Вакцинација против дифтерија и тетанус се врши:

- На сите деца до навршени 5 години од животот кои не се вакцинирани, а ја прележале големата кашлица.

- На сите деца од навршени 2 месеци до навршени 5 години од животот, кај кои Стручниот тим ќе утврди постоење на трајна контраиндикација за примена на

ДТР вакцина (целуларна или ацелуларна) поради посебна контраиндикација за вакцинација против голема кашлица.

Вакцинацијата во овој случај се спроведува со давање на комбинирана вакцина против дифтерија и тетанус (ДТ вакцина), на начин како со ДТР вакцина.

- На сите деца родени од 2005 година наваму, ако не биле уредно вакцинирани против дифтерија и тетанус на растојание, утврдено согласно Правилникот.

Г) Ревакцинација против дифтерија и тетанус:

- На сите деца на 7-годишна возраст, односно во II (второ) одделение на основното училиште, кои претходно се уредно вакцинирани и ревакцинирани против дифтерија и тетанус, според Календарот за имунизација.

- На сите деца на 14-годишна возраст, односно во завршното одделение на основното училиште кои претходно се уредно вакцинирани и ревакцинирани против дифтерија и тетанус, според Календарот за имунизација.

- На сите деца до 14-годишна возраст, вакцинирани против дифтерија и тетанус прв пат во 2018 година, ако од вакцинацијата поминала една година.

Имунизацијата на деца постари од 7-годишна возраст се врши со посебна вакцина против дифтерија и тетанус за возрасни (dT вакцина – pro adultis).

Д) Вакцинација против тетанус се врши:

- На сите лица од навршена 14-годишна возраст до навршена 18-годишна возраст, ако дотогаш не биле вакцинирани против тетанус или ако нема докази за вакцинирање, со давање на три дози вакцина против тетанус – тетанусен токсоид (ТТ вакцина), на растојание утврдено со Правилникот.

Г) Ревакцинација против тетанус се врши:

- На сите лица на 18-годишна возраст, односно во завршната година на средното образование, ако дотогаш биле уредно вакцинирани и ревакцинирани против тетанус, согласно Календарот за имунизација.

- На сите лица од 14-годишна возраст до 18-годишна возраст, кои во 2018 година прв пат биле вакцинирани против тетанус, ако од вакцинирањето поминала една година.

1.5. Имунизација против детска парализа

Задолжителна активна имунизација против детска парализа се врши со давање:

- Три дози вакцина против детска парализа со жива двотипна орална полио вакцина (вонатамошниот текст: OPV2), и/или мртва тритипна инактивирана полио вакцина (во понатамошниот текст: IPV) како поединечна, или во состав на поливалентни вакцини, како примовакцинација.

- Една доза на OPV2 или IPV како поединечна или во состав на поливалентна вакцина, како I (прва) ревакцинација.

- Една доза на OPV2 или IPV како II (втора) и III (трета) ревакцинација.

А) Вакцинација се врши:

- На сите деца родени од 01.11.2018 година до 31.10.2019 година, на возраст определена со Календарот за имунизација.

- На сите деца родени 2005 година наваму до 31.10.2018 година, кои порано не биле вакцинирани против детска парализа.

Б) Ревакцинација се врши:

- На сите деца комплетно вакцинирани против детска парализа во 2018 година, ако од потполната вакцинација поминала една година.

- На сите деца на 7-годишна возраст, односно во II (второ) одделение од основното образование, кои претходно биле вакцинирани и ревакцинирани според Календарот за имунизација.

- На сите деца на 14-годишна возраст, односно во завршното одделение на основното училиште, кои претходно биле вакцинирани и ревакцинирани според Календарот за имунизација.

1.6. Имунизација против мали сипаници, заушки и црвенка - рубеола

Задолжителна активна имунизација против мали сипаници, заушки и црвенка - рубеола се врши со давање на една доза комбинирана жива вакцина против мали сипаници, заушки и црвенка – рубеола (МРП вакцина), како и една доза МРП вакцина со цел ревакцинација.

А) Вакцинација се врши:

- На сите деца со навршени 12 месеци од животот, најдоцна до навршени 15 месеци.

- На сите деца после навршување на 15 месеци до 14-годишна возраст, кои претходно не биле вакцинирани со МРП вакцина.

Б) Ревакцинација се врши:

- На сите деца на 6-годишна возраст, односно во I (прво) одделение од основното образование, на почетокот на учебната година, со МРП вакцина.

- На сите деца после 6-тата година од животот до навршување на 14-годишна возраст, ако дотогаш не биле ревакцинирани со МРП вакцина.

Децата кои од било кои причини не биле вакцинирани согласно Календарот за имунизација, ќе примаат две дози МРП вакцина на растојание од најмалку 30 дена, најдоцна до 14-годишна возраст.

1.7. Имунизација против инфекции од Хуман папилома вируси - ХПВ

Задолжителната активна имунизација против инфекции причинети од Хуман папилома вируси (ХПВ) се врши со давање на две или три дози на вакцина против хуман папилома вируси (ХПВ вакцина).

А) Вакцинација се врши:

- На сите женски деца на 12 годишна возраст, односно на сите девојчиња во VI (шесто) одделение од основното образование, во дози и на растојанија согласно Правилникот.

- На сите женски деца најдоцна до 14 годишна возраст, а кои претходно не биле вакцинирани со оваа вакцина, со давање на две или три дози вакцина, на растојанија согласно Правилникот.

Задолжителната активна имунизација против определени заразни болести на лица на одредена возраст, согласно оваа програма се спроведува во согласност со Календарот за имунизација во 2019 година, даден во продолжение на текстот:

КАЛЕНДАР ЗА ИМУНИЗАЦИЈА ВО 2019 ГОДИНА

* Возраст на лица што подлежат на задолжителна имунизација	ВАКЦИНИ	КОМЕНТАР
24 часа од раѓање ¹	• Хепатитис Б	Вакцинирање
до 12 месеци ²	• БЦГ	Вакцинирање
2 месеци ³	• ДиТеПер • ХиБ • Хепатитис Б • Полио	Вакцинирање/ шестовалентна или поединечни вакцини
3,5 месеци ⁴	• ДиТеПер • ХиБ • Полио	Вакцинирање/ петтовалентна или поединечни вакцини
6 месеци ⁵	• ДиТеПер • ХиБ • Хепатитис Б • Полио	Вакцинирање/ шестовалентна или поединечни вакцини
12 месеци ⁶	• МРП	Вакцинирање
18 месеци ⁷	• ДиТеПер • ХиБ • Полио	I Ревакцинирање / петтовалентна или поединечни вакцини
6 години ⁸	• МРП	Ревакцинирање
7 години ⁹	• ДиТе - адултна • Полио	II Ревакцинирање
12 години ¹⁰	• ХПВ	Вакцинирање
14 години ¹¹	• Ди Те - адултна • Полио	III Ревакцинирање
18 години ¹²	• ТТ	IV Ревакцинирање

* Појаснување – возраст во месеци (се мисли со наполнети месеци);
возраст во години (се мисли со наполнети години)

¹ Во првите 24 часа од раѓање се вакцинира со Хепатитис Б вакцина

² До крајот на првата година детето се вакцинира со БЦГ вакцина, без претходно туберкулинско тестирање

³ Со полни 2 месеци детето се вакцинира со шестовалентна вакцина која содржи ДиТеПер ацелуларна, ХиБ, Хеп Б и ИПВ или со поединечни вакцини

⁴ Со полни 3,5 месеци детето се вакцинира со петтовалентна вакцина која содржи ДиТеПер ацелуларна, ХиБ и ИПВ или со поединечни вакцини

⁵ Со полни 6 месеци детето се вакцинира со шестовалентна вакцина која содржи ДиТеПер ацелуларна, ХиБ, Хеп Б и ИПВ или со поединечни вакцини

⁶ Со полни 12 месеци детето се вакцинира со МРП вакцина

⁷ Со полни 18 месеци детето се вакцинира со петтовалентна вакцина која содржи ДиТеПер ацелуларна, ХиБ и ИПВ или со поединечни вакцини како I (прва) ревакцина

⁸ Со полни 6 години детето се вакцинира со МРП вакцина

⁹ Со полни 7 години детето се вакцинира со ДиТе адултна вакцина како II ревакцина и со ОПВ како II (втора) ревакцина

¹⁰ Со полни 12 години се вакцинираат само девојчиња, со ХПВ вакцина

¹¹ Со полни 14 години детето се вакцинира со ДиТе адултна вакцина како III ревакцина и со ОПВ како III (трета) ревакцина

¹² Со полни 18 години детето се вакцинира со Те IV (четврта) ревакцина.

2. Задолжителна имунопрофилактика на лица експонирани на одредени заразни болести по епидемиолошки индикации, се спроведува кај сите експонирани лица по епидемиолошки индикации, сè додека истите траат и тоа како: активна и пасивна имунизација против акутен вирусен хепатит Б (Hepatitis B), активна и пасивна имунизација против беснило (Rabies), активна и пасивна имунизација против тетанус (Tetanus) кај повредени лица и активна имунизација против црвен тифус (Typhus abdominalis).

2.1. Активна имунизација против туберкулоза

На задолжителна имунизација против туберкулоза подлежат здравствени работници и друг помошен персонал, при вработување во здравствени установи во кои се врши дијагностика и лекување на болни од туберкулоза, ако туберкулинскиот тест им е негативен.

2.2. Активна имунизација против мали сипаници

Задолжителна имунизација против мали сипаници, ако постојат епидемиолошки индикации, се врши кај деца на возраст од 6 до 12 месеци од животот, но тие повторно мора да се вакцинираат од 15 до 24-месечна возраст.

На задолжителна имунизација против мали сипаници подлежат и деца од навршени 15 месеци до 14 години од животот, кои се имунизирани против мали сипаници, ако за тоа постојат епидемиолошки индикации (заболување на вакцинирани, епидемија на мали сипаници кај деца од таа возраст), што ги утврди надлежниот орган на државата и ако од претходната вакцинација против мали сипаници поминало повеќе од една година.

2.3. Активна и пасивна имунизација против акутен вирусен хепатитис Б

А) Активната имунизација против вирусен хепатитис Б се спроведува кај:

- Сите невакцинирани и непотполно вакцинирани лица вработени во здравствените установи, вклучувајќи ги и учениците и студентите во здравствено-образовните струки (медицина, стоматологија, фармација) кои доаѓаат во непосреден контакт со инфективен материјал (крв или серум);

- Хемофиличари;
- Болни на хемодијализа;
- Полови партнери на HBsAg позитивни лица;
- Штитеници на установи за социјална заштита;
- Лица кои инјектираат дроги;
- Инсулин зависни болни од шеќерна болест;
- Болни од хроничен хепатит Ц;
- Лица со ХИВ/СИДА;
- Лица со регистрирани сексуално преносливи инфекции (СПИ) и нивни сексуални партнери;
- Лица кои имале инцидент со инфективен материјал (крв или серум).

Лица кои се HbsAg и анти HbsAg негативни, а живеат во близок контакт со носители на HbsAg исто така треба да се вакцинираат со HB вакцина, при што приоритет имаат нивните полови партнери.

За вакцинација на деца помлади од 10 години се дава педијатриска доза вакцина (0,5 ml), на лицата постари од 10 години им се дава доза за возрасни (1ml), додека за вакцинација на пациенти на дијализа се дава двојна доза вакцина за определена возраст.

Бројот на потребните дози вакцина против акутен вирусен хепатитис Б кај експонирани лица и растојанието меѓу нив, како и времето на давање се пропишани со Правилникот.

Ревакцинација се спроведува кај случаи на имунодефициенција и кај болните на дијализа, со една доза на HB вакцина, 5 години после потполната вакцинација.

Б) Пасивна имунизација против вирусен хепатитис Б се спроведува со давање на хепатитис Б имуноглобулин (HBIG) на:

- невакцинираните и непотполно вакцинираните лица кои имале инцидент со инфективен материјал (крв или серум), и

- новородени деца на HBsAg позитивни мајки.

HBIG се аплицира интрамускулно, во количина која ја препорачува производителот, веднаш по инцидентот, односно по раѓањето, а најдоцна 12 часа од моментот на инцидентот, односно на раѓањето.

По исклучок, ако хепатитис Б имуноглобулинот (HBIG) кај новородени деца од HBsAg позитивни мајки не е даден во првите 12 часа, може да се даде најдоцна до 7 дена од раѓањето.

HBIG се дава истовремено со првата доза вакцина, на спротивниот екстремитет.

2.4. Активна и пасивна имунизација против беснило

А) Активната имунизација против беснило се спроведува со давање на современи инактивирани вакцини против беснило за хумана употреба, произведени на култура на клетки и препорачани од СЗО, со потенцијал од најмалку 2,5 I.E. по поединечна доза.

1. Предекспозициона вакцинација против беснило се спроведува кај лица кои непосредно професионално се изложени на инфекција со вирусот на беснило, согласно одредбите на Правилникот.

Предекспозициона вакцинација се спроведува со давање на три поединечни дози на вакцина против беснило интрамускулно, во пределот на делтоидниот мускул, наизменично на спротивната рака, по шема: 0, 7 и 21 ден.

2. Постекспозициона задолжителна имунизација против беснило се спроведува кај:

- Лице кое го каснало или на друг начин повредило бесно или на беснило сомнително диво или домашно животно;

- Лице кое го каснало куче или мачка на непознат сопственик, што не можат да се подложат на десетодневен ветеринарен надзор;

- Лице кое го каснало куче или мачка, што во рок од десет дена од денот на повредата на лицето ќе покажат знаци на беснило, ќе пловисаат, ќе бидат убиени или ќе заскитаат, а беснилото на животното не може да се исклучи со лабораториски преглед;

- Лице кое можело да се зарази со вирусот на беснило преку слезница или оштетување на кожата.

Постекспозициона имунизација против беснило се спроведува веднаш после утврдувањето на индикациите, со давање на 5 поединечни дози на вакцина против

беснило интрамускулно, во делтоидниот мускул (кај малите деца во предно-надворешниот дел на натколеницата), наизменично на спротивниот екстремитет, по шема: 0, 3, 7, 14 и 28 дена.

Б) Пасивната имунизација против беснило се спроведува истовремено со давањето на првата доза вакцина, во сите случаи, со примена на хуман антирабичен имуноглобулин (HRIG).

HRIG се дава еднократно, во дози од 20 I.E./ kg ТТ. Се инфилтрира во самата рана и околу раната, а остатокот од потребната количина се дава интрамускулно, во глутеалната регија.

HRIG се аплицира во сите случаи, без разлика на времето поминато од експозицијата на вирусот на беснило.

Доколку постекспозиционата имунизација е започната со давање само на вакцина, додатното давање на HRIG може да се примени најдоцна до осмиот ден од започнатата вакцинација.

Комплетно вакцинираните лица против беснило, после повторно утврдена индикација согласно Правилникот, се вакцинираат со давање на две поединечни дози на вакцина против беснило во делтоидниот мускул, по шема: 0 и 3 дена, без давање на HRIG.

Кај некомплетно вакцинираните лица, како и лицата кај кои не постои документација за вакцинација или кај кои постои докажана имуносупресија, после повторно утврдената индикација, се спроведува комплетна активна и пасивна имунизација согласно Правилникот.

Истовремено со имунизацијата против беснило се врши и имунизација и против тетанус, согласно Правилникот.

2.5. Активна и пасивна имунизација против тетанус кај повредени лица

Имунопрофилакса против тетанус кај повредени лица се спроведува со аплицирање на адсорбирана ТТ (тетанус токсид) вакцина или dT вакцина (активна имунизација), како и со давање на хуман антитетанусен имуноглобулин (HTIG) (пасивна имунизација), во дози и на начин кој зависи од претходниот имунолошки статус за тетанус, согласно Правилникот.

Вакцината (ТТ или dT) и хуманиот антитетанусен имуноглобулин (HTIG) се даваат истовремено, интрамускулно, во различен екстремитет.

Во продолжение на текстот е дадена шема за активна и пасивна имунизација против тетанус кај повредени лица.

Активна и пасивна имунизација против тетанус кај повредени лица

Вакцинален статус на повредениот	Растојание од последната доза до повредата	Вакцинација	Имунопрофилактика
Потполно вакциниран и ревакциниран за своја возраст	Од последна примена доза до повреда - < 5 години	Не е потребна вакцинација	Нема потреба од НТИГ
Потполно вакциниран и ревакциниран за своја возраст	Од последна примена доза до повреда - >5 години <10 години	Една доза ТТ (или dT) вакцина веднаш по повредата	Нема потреба од НТИГ
Потполно вакциниран и ревакциниран за своја возраст	Од последна примена доза до повреда - >10 години	Една доза ТТ (или dT) вакцина веднаш по повредата	250 I.E. НТИГ
Непотполно вакциниран, односно лице кои примило помалку од три дози ТТ(dT)		Продолжува со вакцинација до комплетирање на вакцинирањето (растојанието меѓу дозите да не е помало од 1 месец ниту подолго од 3 месеци)	250 I.E. НТИГ
Невакцинирани лица или лица со непознат вакцинален статус или лица без документација на увид при повредата		Прва доза ТТ (или dT) вакцина веднаш по повредата, втора доза на растојание не помало од 1 месец ниту подолго од 3 месеци, трета доза 6 месеци после втората доза, а ревакцинација се врши со давање една доза, една година после давање на третата доза	250 I.E. НТИГ веднаш по повредата заедно со првата доза

2.6. Активна имунизација против црвен тифус

Активна имунизација против црвен тифус по епидемиолошки индикации се спроведува кај:

- Лица вработени на чистење на канализација и септички јами, и на отстранување на смет и други отпадни материи од населени места;
- Лица кои живеат во заедничко домаќинство со бацилоносител на црвен тифус;
- Лица вработени на ексхумација на тела на умрени лица;
- Лица припадници на други целни групи, согласно Одлука на Комисијата за заразни болести при Министерството за здравство, на предлог на надлежната епидемиолошка служба, за одредена територија.

Вакцинацијата се спроведува со давање на една доза вакцина според препораките на производителот.

Ревакцинација на вакцинираните лица по епидемиолошки индикации се спроведува со давање на една доза вакцина, после три години од вакцинацијата и се повторува на секои три години, сè додека трае индикацијата.

3. Активна имунизација по клинички и епидемиолошки индикации, се спроведува против: грип (Influenzae), заболувања предизвикани од хемофилус инфлуенца тип "Б" (HiB), заболувања предизвикани од *Streptococcus pneumoniae* (пневмококни инфекции), менингококен менингит (Meningitis meningococcica), голема кашлица (Pertusis).

Во оваа смисла, имунизација може да се спроведува и против други заразни болести и возрастни групи, врз основа на одлука на министерот за здравство и Годишната програма за имунопрофилактика и хемиофилактика против определени заразни болести на населението во Република Македонија.

3.1. Активна имунизација против грип

Вакцинација против грип се спроведува по клинички и по епидемиолошки индикации.

По клинички индикации, вакцинацијата се спроведува кај лица постари од 6 месеци кои имаат хронични заболувања на белите дробови и кардиоваскуларниот систем, метаболни пореметувања (вклучително и шеќерната болест), состојби на имунодефициенција, бубрежна дисфункција, хемоглобинопатија, имunosупресија и други хронични болести.

По епидемиолошки индикации вакцинација се спроведува кај:

- Лица сместени во геронтолошки центри и кај лицата вработени во овие центри;
- Млади и стари лица сместени во установи за социјална заштита и кај лицата вработени во тие установи;
- Лица вработени во здравствени установи, кои даваат здравствени услуги и спроведуваат здравствена дејност, а особено вработените во одделенија со зголемен ризик (одделенија за инфективни болести), стационари за хронично заболени лица и друго;
- Лица вработени во јавни служби кои се посебно експонирани на инфекција, и
- Лица на возраст над 65 години.

Кај деца кои прв пат се вакцинираат, вакцинацијата се врши со давање на две дози вакцина на растојание од 30 дена, а наредните години се дава само по една доза вакцина, согласно упатството на производителот.

3.2. Активна имунизација против заболувања предизвикани од хемофилус инфлуенца тип Б

Вакцинација против заболувања предизвикани со хемофилус инфлуенца тип Б се спроведува со ХиБ вакцина, според клиничките индикации, кај деца постари од 2 години без оглед на претходниот вакцинален статус, во случај на:

- Трансплантација на органи и ткива;
- Спленектомија и српеста анемија;
- Хемиотерапија и терапија со зрачење кај малигни тумори;
- Симптоматски и асимптоматски HIV инфекции;
- Кај други, клинички утврдени состојби на имунодефициенција.

Бројот на потребните дози вакцина против хемофилус инфлуенца тип Б според клинички индикации, како и растојанието меѓу нив, се пропишани со одредбите на Правилникот.

Индикациите за спроведување на оваа вакцинација по клинички индикации, ја поставува доктор специјалист клиничар.

3.3. Активна имунизација против заболувања предизвикани со *Streptococcus pneumoniae* (пневмокок)

Вакцинацијата против заболувања предизвикани со *Streptococcus pneumoniae* (пневмокок) се врши со коњугирана или полисахаридна вакцина, во зависност од возраста, според клиничките индикации – кај лица во зголемен ризик од инвазивно пневмококно заболување, односно лица со:

- Анатомска или функционална аспленија;
- Српеста анемија;
- Хронично кардиоваскуларно и белодробно заболување;
- Шеќерна болест;
- Хронично заболување на црниот дроб;
- Хронично заболување на бубрезите;
- Нефротски синдром;
- Алкохоличари;
- Симптоматска и асимптоматска HIV инфекција;
- Трансплантација на органи и ткива;
- Малигно заболување;
- Ликворна фистула;
- Клиничка историја на потврдена или суспектна пневмококна пневмонија;

- Кои примаат имunosупресивна терапија, вклучувајќи системски кортикостероиди;

- Постари од 65 години и деца под 5 годишна возраст кои се сместени во колективни установи (домови за згрижување на стари лица и детски градинки);

- Деца под 5 годишна возраст со намален имунитет со чести инфекции на респираторниот систем.

Деца под 2-годишна возраст се вакцинираат со коњугирана пневмококна вакцина, а деца постари од 2 години и возрасни се вакцинираат со полисахаридна вакцина.

Двете пневмококни вакцини (и коњугираната и полисахаридната) се даваат во дози од 0,5 ml интрамускуларно или субкутано во делтоидната регија, согласно упатството на производителот.

3.4. Активна имунизација против менингококен менингит

Вакцинација против менингококен менингит по клинички индикации се спроведува со полисахаридна менингококна вакцина, и се дава кај деца постари од 2 години и кај возрасни. Само кај лица постари од 11 години, со висок ризик од појава на ова заболување, се користи коњугирана менингококна вакцина.

Клиничките индикации за спроведување на вакцинација против менингококен менингит ги поставува доктор специјалист клиничар. Тие се:

- Анатомска и функционална аспленија (спленектомија, српеста анемија), и
- Имунодефициенција на комплемент (C5 – C9).

Вакцинација против менингококен менингит по епидемиолошки индикации се спроведува со коњугирана вакцина против менингококен менингит.

Индикацијата за спроведување на целна вакцинација, како и целните групи кои ќе подлежат на вакцинација против менингококен менингит по епидемиолошки индикации, на предлог на надлежната епидемиолошката служба за одредена територија, ја поставува Комисијата за заразни болести при Министерството за здравство.

Вакцинацијата против менингококен менингит со двата вида вакцина се спроведува со давање на една доза, веднаш по утврдувањето на индикацијата.

Лицата кои се професионално експонирани на причинители на менингококен менингит или со својата работа можат да го пренесат причинителот на други лица, се вакцинираат со една доза четиривалентна полисахаридна вакцина.

Ревакцинација се спроведува со давање на полисахаридна вакцина на растојание од 5 години после извршената вакцинација, во случај ако индикациите и понатаму постојат. Ревакцинацијата со полисахаридна вакцина може да се спроведе и доколку лицето е претходно вакцинирано со коњугирана вакцина.

Вакцината против менингококниот менингит се аплицира во доза од 0,5 ml субкутано, во делтоидната регија.

3.5. Активна имунизација против голема кашлица

Вакцинацијата на децата од 2 месеци до 5 години живот, со ацелуларна вакцина против голема кашлица (DTaP) се спроведува врз основа на следниве клинички индикации:

- Температура (ректална) 40°C и поголема од 40°C, во рок од 48 часа од претходната доза на DTwP вакцина, а која неможе да се доведе во врска со друга можна причина;
- Упорно и континуирано плачење кое трае 3 и повеќе часа, а се јавува во рок од 48 часа од претходната доза на примена DTwP вакцина;
- Колапс или слична состојба на шок (хипотонички – хипосензитивни епизоди) во рок од 48 часа од претходно примена доза на DTwP вакцина;
- Конвулзии, било да се фебрилни или афебрилни кои се јавуваат до 3 дена од претходно примена доза DTwP вакцина.

Клиничките индикации за давање на DTaP вакцина ги утврдува Стручниот тим после разгледувањето на пријавата за поствакцинална компликација по имунизација на претходно дадена DTwP вакцина.

Вакцината DTaP се аплицира на начин кој е предвиден со упатството на производителот.

Вакцината DTaP е контраиндицирана кај еволутивни невролошки заболувања (неконтролирана епилепсија, инфантилни спазми, прогресивна енцефалопатија), како и за DTwP вакцина, се додека невролошкиот статус не се разјасни или стабилизира, за што одлучува Стручниот тим.

4. Активна имунизација на патници во меѓународен сообраќај ќе се спроведува согласно Меѓународниот здравствен правилник (IHR), против следните заразни болести: жолта треска (Febris flava), менингококен менингит (Meningitis meningococcica), црвен тифус (Typhus abdominalis), колера (Cholera) и дифтерија (Diphtheria).

Активна имунизација на патници во меѓународниот сообраќај ќе се врши и против други заразни болести (акутен вирусен хепатит Б - Hepatitis B, беснило - Lyssa, тетанус - Tetanus, мали сипаници - Morbilli и друго).

Патниците во меѓународниот сообраќај подлежат на активна имунизација ако патуваат во ризични и ендемични зони или во земји кои бараат вакцинација против одредена заразна болест, и по епидемиолошки индикации, согласно Меѓународниот здравствен правилник.

4.1. Имунизација против жолта треска

Се спроведува со давање на една доза вакцина, најдоцна 10 дена пред патување во ендемското подрачје.

Повторна вакцинација против жолта треска нема потреба да се врши согласно најновите насоки на СЗО.

4.2. Имунизација против менингококен менингитис

Вакцинација против менингококен менингитис се врши најдоцна 10 дена пред патување во ризичното/ендемското подрачје, со соодветна вакцина.

Се аплицира соодветен број на дози, во зависност од видот на вакцината која ги содржи соевите, кои на тие територии предизвикуваат заболување.

4.3. Имунизација против колера

Вакцинација против колера се спроведува со орална вакцина против колера, најдоцна 14 дена пред патувањето. Се дава во две дози на растојание од една недела, а се очекува заштитата да се манифестира една недела после втората доза.

Повторна вакцинација против колера се врши со давање на една доза орална вакцина против колера, после 10 години.

4.4. Имунизација против други заразни болести

Вакцинација на патници во меѓународен сообраќај може да се врши по епидемиолошки индикации и против: црвен тифус, дифтерија, акутен вирусен хепатит Б, беснило, тетанус, мали сипаници и други заболувања.

Апликацијата на овие вакцини се врши согласно препораките на производителот на соодветната вакцина.

V. 2. ХЕМИОПРОФИЛАКСА НА ОДРЕДЕНИ ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ

Хемиопротифилакса против одредени заразни болести се спроведува против: туберкулоза, маларија, менингококен менингит, скарлатина, како и против други заразни заболувања - по епидемиолошки индикации и по препорака на надлежната епидемиолошка служба на локално, регионално и национално ниво, за соодветната територија.

1. Хемиопротифилакса против туберкулоза

Хемиопротифилакса против туберкулоза се спроведува со соодветни дози на лекови против туберкулоза и времетраење, согласно меѓународни препораки:

1. Кај деца кои се во близок контакт со заболел од директно микроскопски потврдена туберкулоза, позитивна туберкулоза или тешки форми на белодробна туберкулоза;

2. Кај HIV позитивни лица и други состојби на имуносупресија.

Одлуката за хемиопротифилакса против туберкулоза се донесува после направена консултација со лекар пнеумфтизиолог, интернист пулмолог и педијатар.

2. Хемиопротифилакса против маларија

Хемиопротифилаксата против маларија се спроведува кај лица пред одењето, за време на целиот период на престој и по враќањето од земјата, односно подрачјата каде постои ендемија на маларија.

Препораки за изборот на видот и дозирањето на лековите за хемиопротифилакса против маларија, во согласност со препораките на СЗО, на епидемиолошките служби на Центрите за јавно здравје/Подрачните единици им доставува епидемиолошката служба на Институтот за јавно здравје на Република Македонија.

3. Хемиопротифилакса против менингококен менингит

Хемиопротифилакса против менингококен менингит се спроведува кај одредени целни групи по епидемиолошки индикации.

Индикациите, како и целните групи кои ќе подлежат на хемиопротифилакса против менингококен менингит по епидемиолошки индикации, на предлог на епидемиолошката служба на надлежниот Центар за јавно здравје/Подрачна единица за своето подрачје, Центар за јавно здравје - Скопје за град Скопје и Институтот за јавно здравје на Република Македонија за територијата на Република Македонија, ја поставува Комисијата за заразни болести при Министерството за здравство.

Изборот на видот на лековите, нивното дозирањето според возраста, начинот на апликација на лекот и времетраењето на хемиопротифилаксата против менингококен менингит се во согласност со Правилникот.

4. Хемиопротифилакса против скарлатина

Хемиопротифилакса против скарлатина се спроведува во времетраење од 10 дена и е задолжителна:

1. Кај деца, во семејства во кои некој член од семејството има анамнеза на ревматска треска, а кои живеат во лоши социјални услови.

2. При појава на скарлатина или стрептококен тонзилотифингит во колективи, по претходна консултација и препорака на епидемиолошката служба на надлежниот Центар за јавно здравје/Подрачна единица за своето подрачје и Центарот за јавно здравје-Скопје за град Скопје.

Хемиопротифилаксата се врши со давање на пеницилински препарат, а кај лица преосетливи на пеницилин се дава еритромицин.

5. Хемиопротифилакса против други заразни заболувања

Хемиопротифилакса по епидемиолошки индикации, може да се спроведува и против други заразни заболувања, кај лица изложени на тие заразни заболувања, а врз основа на препораките на епидемиолошката служба на надлежниот Центар за јавно здравје/Подрачна единица за своето подрачје, Центарот за јавно здравје-Скопје за град Скопје и Институтот за јавно здравје на Република Македонија за територијата на Република Македонија.

V.3. ИМУНИЗАЦИЈА И ХЕМИОПРОФИЛАКСА ПРОТИВ ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ ВО ПОСЕБНИ УЛОВИ И ПРИ ВОНРЕДНИ СОСТОЈБИ

Имунопротифилакса и хемиопротифилакса на населението може да се спроведува и за други заразни болести и тоа во случај на вонредни состојби, како што се при-

родни и други несреќи, изложеност или сомнение на изложеност на заразни болести, тероризам со биолошки агенси и друго.

Имунопротифилакса и хемиопротифилакса во вакви случаи, на предлог на Комисијата за заразни болести при Министерството за здравство, се одредуваат од страна на Министерот за здравство.

VI. ИНДИКАТОРИ

За оценување на успешноста на предвидените активности со оваа програма, ќе се користат следните индикатори на успешноста:

- Опфат над 95% од подлежащата популација за сите видови задолжителни вакцини на национално и регионално ниво и над 90% на локално ниво;

- Шестмесечен извештај за спроведената имунизација на подрачјето на Центрите за јавно здравје/Подрачните единици и Центарот за јавно здравје - Скопје, по истекот на шестмесечјето, се доставуваат до Институтот за јавно здравје на Република Македонија;

- Шестмесечен табеларен извештај за спроведената имунизација во Република Македонија, изготвен од Институтот за јавно здравје на Република Македонија, со опфат по видови вакцини и територијална распределба по Центри за јавно здравје/Подрачни единици;

- Годишен извештај за спроведената имунизација на подрачјето на Центрите за јавно здравје/Подрачните единици и Центар за јавно здравје - Скопје доставен до Институтот за јавно здравје на Република Македонија, со опфат по видови вакцини и територијална распределба;

- Годишен табеларен извештај за спроведената имунизација во Република Македонија, изготвен од Институтот за јавно здравје на Република Македонија, со опфат по видови вакцини и територијална распределба по Центри за јавно здравје/Подрачни единици;

- Годишен извештај за спроведената имунизација во Република Македонија со епидемиолошки коментар, изготвен од Институтот за јавно здравје на Република Македонија, со опфат по видови вакцини и територијална распределба по Центри за јавно здравје/Подрачни единици;

- Теренските посети и увиди во вакциналните пунктови во Републиката со цел надзор и контрола на спроведувањето на имунизацијата од сите аспекти и изготвени информации за состојбата на теренот, со констатации и предлог мерки, доставени до надлежните институции.

VII. ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

За 2019 година за обезбедување на потребни количини вакцини за континуирана имунизација и минимални потребни количини вакцини по епидемиолошки индикации потребни се 294.000.000,00 денари.

Исплата за неизмирени обврски за набавка на вакцини од 2018 година, ќе се подмират од оваа програма.

Вкупните средства за реализација на оваа програма за 2019 година изнесуваат 294.000.000,00 денари.

Од Буџетот на Република Македонија за 2019 година ќе се обезбедат финансиски средства за набавка на потребните количини на вакцините за 2019 година.

Вакцини и серум по клинички и епидемиолошки индикации за заштита и лекување на пациенти, или за заштита на свои вработени лица, ги обезбедуваат јавните здравствени установи од сопствени буџети.

Финансиските средства за обезбедување на вакцини и хемиопротифилактички средства за спроведување на имунизацијата на патници во меѓународниот сообраќај ги обезбедуваат институциите овластени за вршење на оваа вакцинација.

Набавените вакцини од страна на Министерството за здравство, ќе се дистрибуираат од страна на добавувачите до овластените здравствени установи-извршители, врз основа на доставени списоци од Министерството за здравство согласно искажаните потреби од вакцини на здравствените установи.

Финансиските средства потребни за реализација на оваа програма се доставуваат до најповолните добавувачи на вакцини, по достава и прием на вакцините.

VIII. ИЗВРШИТЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Активностите предвидени со оваа програма ќе ги спроведуваат превентивните тимови при здравствените домови во Република Македонија, Универзитетската клиника за инфективни болести и фебрилни состојби и Универзитетската клиника за детски болести, инфективните одделенија при општите и клиничките болници во Република Македонија, други здравствени установи во Република Македонија овластени за вршење на вакцинација, како и центрите за јавно здравје и нивните подрачни единици и Институтот за јавно здравје на Република Македонија и Државниот санитарен и здравствен инспекторат, кои се надлежни за спроведување на надзор и контрола на активностите предвидени со оваа програма.

IX. ДОСТАВУВАЊЕ НА ГОДИШНИ ИЗВЕШТАИ И РОКОВИ

Центрите за јавно здравје/Подрачните единици и Центарот за јавно здравје Скопје, збирните годишни извештаи за спроведената имунизација на своето подрачје ги доставуваат до Институтот за јавно здравје на Република Македонија, а за спроведена имунизација против туберкулоза до Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза до 1.2.2019 година, за спроведената имунизација во 2018 година.

Институтот за јавно здравје на Република Македонија ги обработува и евалуира прибраните годишни извештаи, изготвува посебна анализа и извештај за состојбата со спроведената имунизација во 2018 година и опфатот со одделни вакцини на локално, регионално и национално ниво во Републиката и овој извештај го доставува до Министерството за здравство, Фондот за здравствено осигурување на Македонија, Државниот здравствен и санитарен инспекторат и други надлежни институции, до 28.2.2019 година.

Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза доставува годишен извештај за спроведената имунизација против туберкулоза на територијата на Република Македонија во 2018 година, до Министерството за здравство и Институтот за јавно здравје на Република Македонија, најдоцна до 28.02.2019 година.

X. СЛЕДЕЊЕ НА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА (МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА)

Реализација на оваа програма ќе биде перманентно следена од страна на епидемиолошките служби при Центрите за јавно здравје/Подрачните единици (координатори за имунизација) и подрачните инспектори на Државниот санитарен и здравствен инспекторат за своето подрачје, како и од страна на Одделението за контрола и надзор на имунизацијата при Институтот за јавно здравје на Република Македонија и Државниот санитарен и здравствен инспекторат за целата Република.

Интензитетот на следењето ќе се спроведува на месечно ниво, од страна на Центрите за јавно здравје/Подрачните единици, а квартално од страна на Институтот за јавно здравје на Република Македонија и Државниот санитарен и здравствен инспекторат.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 44-11452/1-18
8 јануари 2019 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Оливер Спасовски, с.р.

119.

Врз основа на член 54 став (2) од Законот за земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 47/11, 136/11, 91/13, 164/13, 27/14, 112/14, 144/14, 124/15, 149/15 и 37/16), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 8.1.2019 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ТРАНСПЛАНТАЦИЈА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2019 ГОДИНА

I. Вовед

Со Законот за земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 47/11, 136/11, 91/13, 164/13, 27/14, 112/14, 144/14, 124/15, 149/15 и 37/16), се уредуваат условите под кои можат да се земаат, чуваат, обработуваат, разменуваат, пренесуваат и пресадуваат делови од човечкото тело (органи и ткива) од живи или умрени лица заради лекување, условите што треба да ги исполнуваат здравствените установи што вршат работи на земање, чување, обработување, разменување, пренесување и пресадување делови од човечкото тело заради лекување, организацијата и спроведувањето на земањето и пресадувањето делови од човечкото тело, како и надзорот над спроведувањето на овој закон.

Земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување може да се врши само кога е тоа медицински оправдано, кога е тоа најповолен начин за лекување на болниот, кога не се загрозува животот на дарителот или не му се нанесува трајно оштетување на здравјето, во постапка и под услови утврдени со овој закон.

II. Приоритетни цели на Програмата

Главни цели на Програмата се:

1. Зголемување на бројот на трансплантации од починато лице
2. 50% од населението го знае значењето на донирањето на орган и се зголемува бројот на донатори и донирани органи од починати лица преку подигање на свеста кај населението за значењето на донирањето органи

Специфични цели на Програмата се:

1. Да се зголеми бројот на трансплантации од починато лице
  2. Да се изгради систем кој ќе обезбеди и гарантира правичен пристап кон органите и ткивата
  3. Да се подигне свеста кај населението за донирање на органи и ткива
- Успешноста на Програмата ќе се оценува преку основните индикатори на исход:
1. Број на извршени трансплантации од починат донор
  2. Број на пациенти на листата на чекање
  3. Број на донори
  4. Број на здравствени работници вклучени во извршување на трансплантацијата кои посетување соодветна обука од областа на трансплантација

III. Мерки и активности

Цел 1. Да се зголеми бројот на трансплантации од починато лице

Цел 2. Да се изгради систем кој ќе обезбеди и гарантира правичен пристап кон органите и ткивата

Мерка 1. Зголемување на опфатот со ХЛА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања на пациентите кои се подготвуваат за трансплантација од жив дарител и/или починато лице, како и ХЛА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања на донаторите/дарителите на органи, ткива и матични клетки

Активности:

1. Селекција и избор на пациенти на кои ќе им биде направена ХЛА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања во координација и соработка со центрите за дијализа;

2. Извршување на ХЛА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања од страна на надлежните установи (плаќање на партиципацијата наместо пациентите кои се подготвуваат за трансплантација/донаторите/дарителите на органи, ткива и матични клетки);

Мерка 2. Зголемување на нивото на обученост и информираност на здравствените работници кои се вклучени во извршување на трансплантациите

Активности:

1. Обука на здравствените работници кои се вклучени во извршување на трансплантациите преку учество на обуки, конференции, конгреси и други видови на усовршување: Напреден меѓународен курс за обука за управување со „набавки“ во областа на трансплантација (Advanced International Training Course in Transplant Procurement Management) во Барселона од 12-ти до 16-ти ноември 2019 год.; 19-ти Конгрес на Европското здружение за трансплантација на органи во Копенхаген, Данска од 15 до 18 септември 2019 година; 15-тиот конгрес на Меѓународното здружение за донации и „набавки“ на органи (ISODP 2019) организиран од Меѓународното друштво за донации и „набавки“ на органи (ISODP), општество за трансплантација (TTS) од 14 - 16 ноември 2019 год. во Дубаи, Обединетите Арапски Емирати; Учество на ТПМ основни и напредни обуки (TPM basic & intermediate); настан на тема „Подигање на јавната свест“ (Social awareness event) во Брисел, Белгија на 18 февруари 2019 година организиран од страна на ЕУДОНОРОРГ (EUDONORGAN) во соработка со националните органи надлежни за трансплантација;

2. Потпишување и имплементација на Протоколот/Меморандумот за соработка во областа на трансплантацијата на крвотворните матични клетки помеѓу надлежните органи на Република Македонија и Република Хрватска (плаќање на хонорари за специјалистите од Хрватска и сл.);

Мерка 3. Одржување и унапредување на системот за координација на процесот на трансплантација во Република Македонија преку финансиска и техничка поддршка на работата на Националниот координатор за трансплантација и на „болничките“ координатори за земање и пресадување на делови од човечкото тело

Активности:

1. Исплата на надоместок за вршење на работите на Националниот координатор за трансплантација кој го координира процесот на спроведување на програмата за трансплантација и обезбедува координирање на работата на сите субјекти вклучени во спроведувањето на одредбите на Законот за земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување;

2. Ангажирање на лица за вршење на стручни и административно-технички работи поврзани со работата на Националниот координатор за трансплантација и на комисији и работни групи за активностите насочени кон унапредување, регулирање и евалуација на системот за трансплантација;

3. Исплата на надоместок за вршење на работите на „болничките“ координатори, кои ја организираат и усогласуваат работата во овластената здравствена установа за земање и пресадување на делови од човечкото тело и за поврзаноста на установата со надлежните органи.

Мерка 4: Одржување и унапредување на системот за извршување на трансплантациите во Република Македонија преку стимулација и награда за вршење на работите на членовите на тимовите за трансплантација и другите здравствени работници вклучени во подготовка на донорот и примателот на органи и ткива, дијагностицирање на мозочна смрт, како и во нега, терапија и следење на донорот и примателот на органи и ткива после извршена трансплантација

Активности:

1. Зголемување на нивото на мотивираност и задоволство на членовите на тимовите за трансплантација од жив донор;

2. Зголемување на нивото на мотивираност и задоволство на членовите на тимовите за трансплантација од починат донор;

Мерка 5: Создавање на одржлив систем за поддршка и водење севкупна грижа за донаторите/дарителите и трансплантираните пациенти

Активности:

1. Плаќање на финансиски трошоци поврзани со починатото лице како донор наместо семејството на донорот (плаќање на погребот и други трошоци поврзани со погребувањето на донорот)

2. Преземање на обврската за плаќање на партиципација за здравствени услуги кои ги користел донорот на органи/крвотворни матични клетки, по извршената трансплантација на органот/крвотворните матични клетки, неповрзани со испитувањата за трансплантација (во случај на трансплантација од жив донор)

3. Обезбедување на имunosупресивни лекови за трансплантирани пациенти кои ќе го спречат процесот на отфрлање на трансплантатот (Капсули Micophenolic acid од 250 мг., филм таблети од 500 мг., таблети од 180 мг и од 360 мг; Капсули Cyclosporine од 25 мг., 50 мг, 100 мг. и солуција Cyclosporin од 100 мг/1 мл., како и Tacrolimus 0,5 мг x 30 капсули и Tacrolimus 1 мг x 60 капсули)

Мерка 6: Формирање Национална листа на чекање според видот на органи која ќе се базираат на транспарентни, објективни и медицински критериуми и електронски систем за алоцирање на органи и ткива;

Активности:

1. Дизајнирање, имплементација и пробна работа на софтвер потребен за формирање на Национална листа на чекање за бубрези, срце и црн дроб.

2. Внесување на податоците за пациентите за кои е индицирана трансплантација, во софтверот заради ставање во функција на Националната листа на чекање.

3. Формирање и функционирање на т.н. „Тим за срце“ (Heart Team), со задача да препорачува видови на лекување на пациентите со дијагностицирана срцева слабост (вид на механичка поддршка на срцето, механичко срце или трансплантација), во кој ќе членуваат претставници на јавните и приватните здравствени установи кои вршат здравствена дејност од областа на кардиологијата и кардиохирургија, како и стручни лица/експерти од областа на кардиологијата и кардиохирургија, кој тим има централна улога во оптимизира-

ње на селекцијата на пациентот, процедурални, грижа-та за следење на пациентот и подобрувањето на процесот на едукација на пациентот и информирана согласност.

Цел 3. Да се подигне свеста за донирање на органи, ткива и крвотворни матични клетки

Мерка 1: Спроведување на континуирана кампања за подигање на свеста кај населението за донирање на органи, ткива и крвотворни матични клетки

Активности:

1. Организирање јавни дискусии, трибини за важноста од донирањето органи, како и пешачења, маршеви, велосипедски трки, печатење постери, брошури, флаери, бецови и друг материјал за да на разбирлив начин се објасни што е мозочна смрт, зошто е важно донирање и трансплантација на органи.

2. Тематски разговори и интервјуа со лекари, пациенти и членови на семејствата кои дале согласност да биде пресаден орган од нивни блиски роднини во средствата за јавно информирање – електронски, печатени и на социјалните мрежи (телевизии, радија, весници, магазини, портали).

3. Учество на успешни јавни личности како промотори на кампањата (спортисти, актери, пеачи, писатели);

4. Вклучување на избраните (т.н. „матични“) лекари во информирање на пациентите за важноста од донирање на органи;

5. Одбележување на Европски ден на органодарителство;

Мерка 2: Спроведување на континуирана кампања за подигање на свеста кај здравствените работници од примарното и секундарното здравство со правните прописи за донирање на органи, ткива и крвотворни матични клетки

Активности:

Изготвување и имплементација на проект за семинари на кои на здравствените работници од примарното и секундарното здравство, кои не се директно поврзани во мрежата за трансплантација, ќе им бидат објаснети законските одредби кои го регулираат пресадувањето на органи, како и подзаконските прописи со кои детално се уредуваат поединечни делови од оваа област.

Мерка 3: Континуирано стручно усовршување на здравствените работници од областа на трансплантацијата заради подобрување на знаењето и комуникациските вештини

Активности:

Организација и спроведување на обуки за развој на комуникациските вештини и за стекнување нови знаења од областа на трансплантацијата

Мерка 4: Спроведување на континуирана кампања за подигање на свеста за донирање на органи, ткива и крвотворни матични клетки кај групите за поддршка на пациенти, невладините здруженија на пациенти и новинарите кои можат да бидат вклучени во промоција на придобивките од постапките на пресадување на органи, а понатаму да бидат и промотори за донирањето на органи

Активности:

Организација и одржување на кратки состаноци (т.н. „брифинзи“) со цел давање и размена на информации од страна на Националниот координатор за трансплантација, „болничките“ координатори и други здравствени работници вклучени во трансплантацијата наменети за групите за поддршка на пациенти, невладините здруженија на пациенти и новинарите;

IV. ИЗВРШУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА И ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Извршување на Програмата

Програмата за трансплантација во Република Македонија за 2019 година се врши од страна на:

- Министерството за здравство;
- Здравствени установи вклучени во трансплантација, експлантација, дијагностички и други иследувања.

Финансиски средства

За извршување на Програмата за трансплантација во Република Македонија за 2019 година се потребни следните финансиски средства:

1. Финансиски средства за извршување на ХЛА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања од страна на надлежните установи (плаќање на партиципацијата наместо примателите-пациенти кои се подготвуваат за трансплантација/како и за дарителите на органи, ткива и матични клетки);

2. Финансиски средства за обука на здравствените работници кои се вклучени во извршување на трансплантациите преку учество на обуки, конференции, конгреси и други видови на усовршување (котизација, сместување, превоз);

3. Финансиски средства за исплата на надоместок за вршење на работите на Националниот координатор за трансплантација;

4. Финансиски средства за ангажирање на лица за вршење на стручни и административно-технички работи поврзани со работата на Националниот координатор за трансплантација и за ангажирање на комисији и работни групи за активностите насочени кон унапредување, регулирање и евалуација на системот за трансплантација;

5. Финансиски средства за исплата на надоместок за вршење на работите на „болничките“ координатори.

6. Финансиски средства за зголемување на нивото на мотивираност и задоволство на членовите на тимовите за трансплантација од жив донор.

Висината на надоместокот за стимулација на тимовите за трансплантација, за секое лице кое учествува во трансплантацијата и за секоја извршена трансплантација (жив донор) изнесува:

Трансплантација на органи (бубрези, цин дроб) од жив донор			
Здравствена установа/Здравствен работник вклучен во експлантација/трансплантација	Број на лица вклучени во експлантација/трансплантација	Нето износ во денари	
1. доктор специјалист по хирургија, доктор специјалист по анестезиологија, доктор специјалист по васкуларна хирургија	Од 4 до 6 (Оператор, прв асистент, втор асистент, трет асистент, анестезиолог, васкуларен хирург)	12.600,00	
2. медицинска сестра-инструментарка	1	8.220,00	
3. медицинска сестра-помошник инструментарка	1	6.600,00	
4. медицинска сестра-анестетичарка	1	8.220,00	
5. болничко-транспортер	1	6.000,00	

Надоместокот за тимовите за трансплантација се исплаќа врз основа на доставените извештаи од Јавната здравствена установа Универзитетска клиника за урологија-Скопје, односно Јавната здравствена установа Универзитетска клиника за дигестивна хирургија-Скопје.

7. Финансиски средства за зголемување на нивото на мотивираност и задоволство на членовите на тимовите за трансплантација од починат донор-кадавер.

Висината на надоместокот за стимулација на тимовите за трансплантација, за секое лице кое учествува во трансплантацијата и за секоја извршена трансплантација (починато лице) изнесува:

Трансплантација на органи (бубрези, црн дроб, срце) од починат донор-кадавер				
	Здравствена установа/Здравствен работник вклучен во експлантација/трансплантација	Број на лица вклучени во една експлантација/една трансплантација	Единица мерка	Нето износ во денари (се исплаќа еднократно)
	Универзитетска клиника за НЕФРОЛОГИЈА (подготовка на примател/реципиент)			
1.	доктор специјалист по интерна медицина/доктор супспецијалист по нефрологија	2	еден примател /еден дарител	8.000,00
2.	медицинска сестра	2	еден примател /еден дарител	1.500,00
	ТОАРИЛУЦ-КАРИЛ (подготовка на донор)			
1.	доктор специјалист по анестезиологија;	1	еден примател /еден дарител	12.600,00
2.	медицинска сестра	2	еден примател /еден дарител	1.500,00
3.	болничар-транспортер	1	еден примател /еден дарител	500,00
	Универзитетска клиника за урологија/ТОАРИЛУЦ-КАРИЛ			
1.	доктор специјалист по хирургија; доктор специјалист по анестезиологија; доктор специјалист по васкуларна хирургија	Од 3 до 5 (Оператор, прв асистент, втор асистент, трет асистент, васкуларен хирург)	Експлантација/ Трансплантација	12.600,00
2.	медицинска сестра-инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	8.220,00
3.	медицинска сестра-помошник инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	6.600,00
4.	медицинска сестра-анестетичарка	1	Експлантација/ Трансплантација	8.220,00
5.	болничар-транспортер	1	Експлантација/ Трансплантација	6.000,00
	Институт за трансфузиона медицина			
1.	доктор специјалист по трансфузиона медицина	1	еден примател /еден дарител	6.000,00
2.	Мед. лаборант	1	еден примател /еден дарител	1.500,00
3.	Биолози	2	еден примател /еден дарител	2.500,00
	Институт за радиологија			
1.	доктор специјалист по радиологија	1	еден примател /еден дарител	6.000,00
2.	радиолошки технолог	1		1.500,00
3.	медицинска сестра	1	еден примател /еден дарител	1.500,00
	Центар за трансплантација			
1.	Медицински сестри	4	еден примател /еден дарител	1.500,00

Надоместокот за тимовите за трансплантација се исплаќа врз основа на доставените извештаи од Јавната здравствена установа Универзитетска клиника за урологија-Скопје, односно Јавната здравствена установа Универзитетска клиника за дигестивна хирургија-Скопје, односно Јавната здравствена установа Универзитетска клиника за државна кардиохирургија или Јавната здравствена установа Универзитетска клиника за кардиологија-Скопје.

8. Финансиски средства за плаќање на финансиските трошоци поврзани со починатото лице како донор наместо семејството на донорот (плаќање на погребот и други трошоци поврзани со погребувањето на донорот) (5 кадавера по 30.000,00 денари)

9. Финансиски средства за организирање на настани за зголемување на јавната свест за значењето и придобивките од трансплантацијата на органи и промотивен материјал за органодарителство.

10. Финансиски средства за неизмирени обврски за 2018 година.

Табела: Обезбедени финансиски средства за реализација на дел од активностите предвидени со Програмата за трансплантација во Република Македонија за 2019 година

Ред. бр.	Активност	Извршител	Количина	Износ (во денари)
1.	Извршување на ХЛА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања од страна на надлежните установи (плаќање на партиципацијата наместо примателите-пациенти кои се подготвуваат за трансплантација/како и за дарителите на органи, ткива и матични клетки);	Институт за трансфузна медицина на Република Македонија, Институт за имунологија и хумана генетика при Медицински факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и други здравствени установи кои ги извршуваат другите лабораториски и дијагностички испитувања на потенцијалните приматели и на донаторите;		500.000,00
2.	Обука на здравствените работници кои се вклучени во извршување на трансплантациите преку учество на обуки, конференции, конгреси и други видови на усовршување (котизација, сместување, превоз): (1) Напреден меѓународен курс за обука за управување со „набавки“ во областа на трансплантација (Advanced International Training Course in Transplant Procurement Management) во Барселона од 12-ти до 16-ти ноември 2019 год.; (2) 19-ти Конгрес на Европското здружение за трансплантација на органи во Копенхаген, Данска од 15 до 18 септември 2019; (3) 15-тиот конгрес на Меѓународното здружение за донации и „набавки“ на органи (ISODP 2019) организиран од Меѓународното друштво за донации и „набавки“ на органи (ISODP), општество за трансплантација (TTS) од 14 - 16 ноември 2019 год. во Дубаи, Обединетите Арапски Емирати. (4) Учество на ТПМ основни и напредни обуки (TPM basic & intermediate); (5) настан на тема: „Подигање на јавната свест“ (Social awareness event) во Брисел, Белгија на 18 февруари 2019 година организиран од страна на ЕУДОНОРГОРГ (EUDONORGAN) во соработка со националните органи надлежни за трансплантација	Министерство за здравство		1.000.000,00

3.	Исплата на надоместок за вршење на работите на Националниот координатор за трансплантација	Министерство за здравство		320.000,00
4.	Ангажирање на лица за вршење на стручни и административно-технички работи поврзани со работата на Националниот координатор за трансплантација и на комисији и работни групи за активностите насочени кон унапредување, регулирање и евалуација на системот за трансплантација;	Министерство за здравство		100.000,00
5.	Исплата на надоместок за вршење на работите на „болничките“ координатори	Министерство за здравство		680.000,00
6.	Зголемување на нивото на мотивираност и задоволство на членовите на тимовите за трансплантација од жив донор	Министерство за здравство		1.000.000,00
7.	Зголемување на нивото на мотивираност и задоволство на членовите на тимовите за трансплантација од починат донор	Министерство за здравство		2.000.000,00
8.	Преземање на финансиски трошоци поврзани со починатото лице како донор наместо семејството на донорот (плаќање на погребот и други трошоци поврзани со погребувањето на донорот) (5 донора починати лица-кадавера по 30.000,00 денари)	Министерство за здравство		150.000,00
9.	Организирање на настани за зголемување на јавната свеста за значењето и придобивките од трансплантација на органи и промотивен материјал за органодарителство	Министерство за здравство		250.000,00
	ВКУПНО			6.000.000,00

Програмата за трансплантација во Република Македонија за 2019 година ќе се реализира од буџетот за самофинансирачки активности на Министерството за здравство во вкупен износ од 6.000.000,00 денари.

Неизмирените обврски од 2018 година ќе се измират во 2019 година.

V. ВЛЕГУВАЊЕ ВО СИЛА

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 44-11556/1-18
8 јануари 2019 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Оливер Спасовски, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

120.

Врз основа на член 99 став 4 од Законот за социјалната заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр.79/09, 36/11, 51/11, 166/12, 15/13, 79/13, 164/13, 187/13, 38/14, 44/14, 116/14, 180/14, 33/15, 72/15, 104/15, 150/15, 173/15, 192/15, 30/16, 163/17 и 51/18), министерот за труд и социјална политика донесе

РЕШЕНИЕ ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА СТАТУТОТ НА ЈУ ДЕТСКИ ДОМ „11 ОКТОМВРИ“ - СКОПЈЕ

1. Се дава согласност на Статутот на Јавната Установа Детски Дом „11 Октомври“ – Скопје, бр. 02-1560, донесен од Управниот одбор на Јавната установа, на седницата одржана на 12.12.2018 година.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Број 10-12287/2
21 декември 2018 година
Скопје

Министер,
Мила Царовска, с.р.

УСТАВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

121.

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на член 110 од Уставот на Република Македонија, член 28 алинеја 1 и член 71 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/1992), на седницата одржана на 12 декември 2018 година, донесе

РЕШЕНИЕ

1. СЕ ОТФРЛА иницијативата за поведување постапка за оценка на законитоста на Програмата за изменување и дополнување на Програмата за работа во областа на располагањето со градежно земјиште во сопственост на Република Македонија на подрачјето на Општина Струга за 2018 година, бр.08-2108/4 од 14 мај 2018 година („Службен гласник на Општина Струга“ бр.5/2018), донесена од Советот на Општина Струга.

2. Ова решение ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

3. Ален Деребан од Струга, на Уставниот суд на Република Македонија му поднесе иницијатива за поведување постапка за оценка на законитоста на актот означен во точката 1 од ова решение.

Според наводите во иницијативата, Советот на Општина Струга на деветтата седница одржана на 14 мај 2018 година ја донел оспорената програма, спротивно на членот 62 ставови 1 и 2 од Законот за локалната самоуправа („Службен весник на Република Македонија“ бр.5/2002), според кои во вршењето на работите од својата надлежност советот донесува прописи, и тоа: статут, програми, планови, одлуки и други прописи утврдени со закон и прописите се донесуваат со мнозинство гласови од вкупниот број членови на советот, доколку поинаку не е определено со овој или друг закон.

Со оглед на тоа што за оспорената програма на седницата на Советот на Општината Струга гласале само 12 советници од вкупно 27 советници и немало мнозинство гласови од вкупниот број членови на Советот, произлегувало дека оспорената програма не била во согласност со наведените одредби од Законот за локалната самоуправа, па поради тоа се предлага Судот да поведе постапка за оценка на законитоста на оспорената програма.

4. Судот на седницата утврди дека врз основа на членот 36 од Законот за локалната самоуправа („Службен весник на Република Македонија“ бр.5/2002), член 99 став 1 точка 1 од Законот за градежното земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.15/2015, 98/2015, 193/2015, 226/2015, 31/2015, 142/2016 и 190/2016), како и врз основа на членот 1 од Одлуката за вршење на работите за располагање со градежно земјиште сопственост на Република Македонија пренесено на Општина Струга, бр.51-7008/1 од 20.11.2011 година, Советот на Општина Струга на 9-тата седница одржана на 14 мај 2018 година ја донел Програмата за изменување и дополнување на Програмата за работа во областа на располагањето со градежно земјиште во сопственост на Република Македонија на подрачјето на Општина Струга за 2018 година („Службен гласник на Општина Струга“ бр.5/2018).

Со оваа програма се врши изменување и дополнување на Програмата бр.08-4483/11 од 28.12.2017 година, која се однесува за периодот на 2018 година. Измените и дополнувањата се однесуваат на земјиштето во сопственост на Република Македонија пренесено на Општина Струга кое ќе биде предмет на располагање, и тоа во однос на градежните парцели со број, графички и текстуален дел, како дел од Програмата, и тоа за ДУП УЕ-2 дел од блок 9 – Струга (градежни парцели 1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12), ДУП Езерски Лозја дел 1 и 2 КО Мислешево (градежни парцели 18.31, 18.32, 18.12, 18.10, 18.38, 18.39, 18.44, 18.41), а во останатиот дел Програмата за 2018 година, останува неизменет.

4. Согласно член 110 алинеите 1 и 2 од Уставот, Уставниот суд на Република Македонија одлучува за согласноста на законите со Уставот и за согласноста на другите прописи и на колективните договори со Уставот и со законите.

Според член 28 алинеја 1 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија, Судот ќе ја отфрли иницијативата ако не е надлежен да одлучува за барањето.

Од содржината на актот кој се оспорува со иницијативата, произлегува дека станува збор за конкретен акт на Советот на Општина Струга, кој претставува преглед на конкретно градежно земјиште и парцели во сопственост на Република Македонија на подрачјето на Општина Струга, кои би биле предмет на располагање во текот на 2018 година.

Тргувајќи од фактот дека предмет на оценка пред Уставниот суд можат да бидат само прописите кои содржат општи норми на однесување, со кои се уредуваат права и обврски на неопределен круг на субјекти во правото, а во конкретниот случај актот кој се оспорува со иницијативата, како конкретен, временски определен акт, нема таков карактер. Судот оцени дека оспорениот акт не е подобен за уставно-судска оценка.

Имајќи го предвид наведеното, исполнети се условите за отфрлање на иницијативата согласно член 28 алинеја 1 од Деловникот на Судот.

5. Врз основа на изнесеното, Судот одлучи како во точката 1 од ова решение.

6. Ова решение Судот го донесе со мнозинство гласови во состав од претседателот на Судот, Никола Ивановски и судиите: Насер Ајдари, Елена Гошева, Јован Јосифовски, д-р Осман Кадриу, д-р Дарко Костадиновски, Вангелина Маркудова, Сали Мурати и Владимир Стојаноски.

У. бр. 93/2018
12 декември 2018 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Република
Македонија,
Никола Ивановски, с.р.

122.

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на член 110 од Уставот на Република Македонија и член 71 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/1992) на седницата одржана на 5 декември 2018 година, донесе

РЕШЕНИЕ

1. НЕ СЕ ПОВЕДУВА постапка за оценување на уставноста на членот 230 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр.98/2012, 166/2012, 15/2013, 170/2013, 43/2014, 44/2014, 97/2014, 113/2014, 160/2014, 188/2014, 20/2015, 61/2015, 97/2015, 129/2015, 147/2015, 154/2015, 173/2015, 217/2015, 27/2016, 120/2016 и 132/2016).

2. Ова решение ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

3. Јадранка Мршиќ, Славко Размилиќ, Зорка Златановиќ и Димитар Пејчиновски, сите од Скопје, преку полномошникот Игор Спировски, адвокат од Скопје, до Уставниот суд на Република Македонија поднесоа иницијатива за поведување постапка за оценување на уставноста на одредбата од Законот означен во точката 1 на ова решение.

Подносителите на иницијативата се осигуреници кои оствариле старосна пензија во определен износ, односно висина согласно Законот, но Фондот за пензиско и инвалидско осигурување не им ја исплатува во тој реален, остварен износ, туку им исплатува пензија во износ на највисоката пензија утврдена според оспорениот член. Бидејќи врз основа на оспорената одредба целосната исплата на пензиите им се ограничува, тие сметаат дека оспорениот член 230 од Законот не е во согласност со член 8 став 1 алинеи 3 и 6, член 9 и член 30, во врска со член 34 и член 35 од Уставот на Република Македонија.

Подносителите во иницијативата даваат хронологија на законската одредба за највисокиот износ на пензија укажувајќи дека таа потекнува уште од осумдесетите години, но дека по воведувањето на двостолбниот систем на задолжителното осигурување, била трансферирана во преодните и завршните одредби од Законот. Ограничувањето на пензијата се однесувало само на осигурениците од првиот столб и било замислено како преодно решение. Но со оглед на тоа што ситуацијата во која што постојат осигуреници само во првиот столб ќе траела три децении, подносителите сметаат дека оспорениот член 230 од Законот имал системски, материјално-правен карактер со трајни дискриминаторски и имотни последици на штета на овие пензионери.

Во иницијативата се цитираат релевантни одредби од Законот за пензиско и инвалидско осигурување и се укажува дека во системот на осигурување кој што се темели на принципот на комутативна правда, остварената старосна пензија претставува право од имотен, материјален карактер што е стекнато врз основа на лични вложувања на придонеси од плата на пензискиот осигуреник и битно зависи од остварените плати за време на работниот век.

Оспорената одредба од членот 230 од Законот според подносителите на иницијативата, пропишувала ограничување на правото на пензија како стекнато (остварено) имотно право во согласност со законот, при што таквото ограничување било пропишано само за една група осигуреници во рамките на системот на задолжителното пензиско осигурување, поради што постоел различен третман на осигурениците.

Во однос на несогласноста на оспорената одредба со член 8 став 1 алинеи 3 и 6 и со членот 30 од Уставот, според мислењето на подносителите на иницијативата, остварената пензија, претставувала „сопственост“ во смисла на членот 30 од Уставот, но и согласно Европскиот суд за човекови права, кој правото на пензија го опфаќа под поимот „имот“ односно „сопственост“ чие мирно уживање го гарантира член 1 од Протоколот бр.1. (Kjartan Asmundsson v. Iceland, 12.10.2004). Според подносителите на иницијативата, пропишувањето на највисок износ на пензија за осигурениците со оспорениот член 230 од Законот претставувало ограничување на нивното право на сопственост на остварената пензија, гарантирано со членот 30 од Уставот, но јавниот интерес за таквото ограничување не можел да се

согледа од самиот закон од причина што во ниту еден член законодавецот не утврдил која потреба во јавен интерес се задоволува со ограничувањето на исплатата на остварената пензија за осигурениците од првиот столб, односно за кои цели се искористуваат „заштедите“ што се добиваат од лимитирањето на исплатата на остварената пензија. Поради отсуството на „јавен интерес утврден со закон“ како основа за ограничувањето на правото на сопственост на пензијата, подносителите заклучуваат дека оспорениот член од Законот не е во согласност со членот 30, како и со член 8 став 1 алинеи 3 и 6 од Уставот.

Подносителите сметаат дека дури и во случај ограничувањето да се оправдува со потребата за обезбедување на финансиска стабилност на пензискиот систем како легитимна цел во јавен интерес, таквото ограничување не би било пропорционално на посакуваната цел. Во поткрепа на ова тврдење подносителите наведуваат статистички податоци според кои бројот на лицата на кои им се ограничува исплатата на пензиите врз основа на оспорениот член во јуни 2017 изнесувал 1.971 или само 0.64% од вкупниот број па пензионери на тој датум (308.480). Ограничувањето на исплатата на пензијата остварена според условите на Законот на една мала група осигуреници со повисоки плати, според подносителите на иницијативата било арбитрерно, без објективно и разумно оправдување, затоа што на противречен начин го поткопувало основниот принцип на пензиското осигурување утврден со Законот - дека пензиите се утврдуваат врз основа и во зависност од платите и придонесите од плата и дека пензискиот систем заснован на таа претпоставка е одржлив. Ограничувањето од членот 230 од Законот било исклучиво на штета на овие пензионери на кои им се одзема дел од пензијата што ја оствариле според одредбите од Законот. Таквата противречност на законските одредби, го повредувала принципот на владеење на правото.

Во однос на несогласноста со членот 9 од Уставот, во иницијативата се наведува дека оспорената одредба пропишувала различен третман на осигурениците во рамките на пензискиот систем што одел во два правци - овие осигуреници се третирали различно во однос на другите осигуреници кои останале само во првиот столб, а кои оствариле пензија под законскиот максимум и го добивале целиот износ на остварена пензија и, второ, осигурениците од првиот столб се третирали различно од осигурениците на двата столба, со оглед на тоа што за осигурениците во вториот столб не постоело ограничување на исплатата на остварената пензија.

Оспорената одредба го префрлала целокупниот товар за обезбедување на минималната пензија само на еден мал дел осигуреници со повисоки остварени пензии, додека оставал огромниот дел од пензионерите да ја примаат целата остварена пензија, со што пензионерите со највисоки пензии биле доведени во нееднаква и неповолна положба пред законот во однос на овие пензионери кои ја примаат остварената пензија без ограничување.

Пензионерите со највисоки пензии, иако плаќале највисоки придонеси, во некои случаи не можеле да добијат ниту 50% од пензијата остварена според законот и утврдена со решение, а со тоа ниту да обезбедат економска благосостојба, што согласно законот би била заснована на нивниот придонес од платата.

Сите осигуреници што останале во првиот столб биле во потполно иста ситуација според условите за остварување на правото на пензија и според процентот на придонесот од плата, така што различниот третман на пензионерите со повисоки и пониски пензии не можел разумно да се објасни, ниту да се оправда и претставувал гола дискриминација по основ на имотна состојба, забранета со членот 9 од Уставот.

Оспорениот член 230 од Законот создавал нееднаков третман на осигурениците само од првиот столб во однос на осигурениците од двостолбниот систем, бидејќи за осигурениците од двостолбниот систем не по-

стоело ограничување на највисокиот износ на пензија, иако и едните и другите осигуреници плаќале ист процент (18%) од платата како придонес од задолжителното пензиско осигурување. Ова според подносителите на иницијативата создавало парадоксална ситуација осигурениците од првиот столб да уплаќаат 18% придонес во тој столб, а да имаат ограничување на висината на пензијата односно да примаат помалку од остварената пензија, а осигурениците од двостолбниот систем со иста плата, во првиот столб да плаќаат само 12% придонес и притоа, да немаат ограничување при исплатата ниту на делот од пензијата од тој столб.

Подносителите сметаат дека критериумите за тоа дали лицата се во иста или битно слична ситуација или во сосема различна ситуација, морале да бидат суштински релевантни во даден контекст, а не формални и дека сите осигуреници на пензискиот систем, било да се само во првиот столб или истовремено и во вториот капитален столб, се осигуреници на задолжителното пензиско осигурување и плаќаат процентуално идентичен износ на задолжителен придонес од своите плати, односно лицата со иста плата плаќаат ист придонес за пензиско осигурување. Имајќи го предвид ова, принципот на еднаквост налага тие да бидат во еднаква положба при користењето на правата што ги оствариле во тој систем и да ги трпат истите ограничувања, доколку такви оправдано постојат. Недоследноста на законодавецот ја покажувало арбитражноста на ограничувањето кое нема разумна основа поради што било дискриминаторско и спротивно на членот 9 од Уставот.

Подносителите на иницијативата предлагаат Судот да поведе постапка за оценување на уставноста на оспорениот член 230 од Законот и истиот да го поништи или укине.

Во прилог на иницијативата се поднесени решенијата за стекнување со право на пензија и чекови за исплатена пензија на подносителите на иницијативата како и документ насловен „Анализа на формирање на старосни пензии на осигурениците од првиот и од двостолбниот пензиски систем на Република Македонија со симулирана пресметка“ изготвена од страна на д-р Јадранка Мршиќ, една од подносителките на иницијативата.

4. Судот на седницата утврди дека според член 230 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр.98/2012, 166/2012, 15/2013, 170/2013, 43/2014, 44/2014, 97/2014, 113/2014, 160/2014, 188/2014, 20/2015, 61/2015, 97/2015, 129/2015, 147/2015, 154/2015, 173/2015, 217/2015, 27/2016, 120/2016 и 132/2016), За осигурениците кои не пристапиле во задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, највисоката пензија не може да изнесува повеќе од 80% до 2015 година, а по 2015 година не повеќе од процентите утврдени во член 52 став (1) од овој закон од просечната нето плата остварена во Републиката во претходната година зголемена за 2,7 пати (став 1). Според ставот 2 на истиот член, определената највисока пензија од ставот (1) на овој член повторно не се определува и понатаму се усогласува со процентот со кој се усогласуваат и другите пензии.

5. Според член 1 став 1 од Уставот, Република Македонија е суверена, самостојна, демократска и социјална држава.

Темелни вредности на уставниот поредок на Република Македонија во смисла на член 8 став 1 алинеи 1, 3, 6 и 8 од Уставот се основните слободи и права на човекот и граѓанинот признати во меѓународното право и утврдени со Уставот, владеењето на правото, правната заштита на сопственоста и хуманизмот, социјалната правда и солидарноста.

Според членот 9 од Уставот, граѓаните на Република Македонија се еднакви во слободите и правата независно од полот, расата, бојата на кожата, националното и социјалното потекло, политичкото и верското уверување, имотната и општествената положба. Граѓаните пред Уставот и законите се еднакви.

Членот 30 од Уставот го гарантира правото на сопственост и правото на наследување и определува (во ставот 3) дека никому не можат да му бидат одземени или ограничени сопственоста и правата кои произлегуваат од неа, освен кога се работи за јавен интерес утврден со закон.

Членот 34 од Уставот предвидува дека граѓаните имаат право на социјална сигурност и социјално осигурување утврдени со закон и со колективен договор, а со членот 35 став 1 од Уставот е утврдено дека Републиката се грижи за социјалната заштита и социјалната сигурност на граѓаните согласно со начелото на социјалната праведност.

Пензиското и инвалидското осигурување како елемент на правото на социјалното осигурување е предмет на уредување со Законот за пензиското и инвалидското осигурување.

Со Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр.98/2012, 166/2012, 15/2013, 170/2013, 43/2014, 44/2014, 97/2014, 113/2014, 160/2014, 188/2014, 20/2015, 61/2015, 97/2015, 129/2015, 147/2015, 154/2015, 173/2015, 217/2015, 27/2016, 120/2016 и 132/2016), се уредува задолжителното пензиско и инвалидско осигурување, опфатот на осигурениците, правата кои се остваруваат од ова осигурување, матичната евиденција на осигурениците и корисниците на права од пензиското и инвалидското осигурување, основите на капиталното финансирано пензиско осигурување, како и посебните услови под кои одделни категории на осигуреници ги остваруваат правата од пензиското и инвалидското осигурување (член 1).

Според член 2 став 1 од овој закон, системот на пензиското и инвалидското осигурување е составен од:

- задолжително пензиско и инвалидско осигурување врз основа на генерациска солидарност,
- задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, и
- доброволно капитално финансирано пензиско осигурување.

Според член 2 став 2 од Законот, задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување поблиску се уредени со посебни закони.

Согласно член 3 од Законот, со првиот пензиски столб, а врз начелото на социјална праведност и генерациска солидарност, се остваруваат правата во случај на старост, инвалидност, смрт и телесно оштетување, а со вториот пензиски столб се остваруваат правата согласно со законот кој го уредува задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување.

Во членот 4 од Законот е предвидено дека правата од пензиското и инвалидското осигурување се стекнуваат и остваруваат во зависност од начинот, должината и обемот на вложувањето на средствата за пензиско и инвалидско осигурување под услови утврдени со овој закон.

Според членот 6 од Законот, правата од пензиското и инвалидското осигурување се неотуѓиви, лични материјални права и не можат да се пренесуваат на други лица. Правата од пензиското и инвалидското осигурување не можат да застарат, освен пристигнатите, а не исплатените износи на пензии и на други парични примања, во случаите утврдени со закон. Користењето на правата од пензиското и инвалидското осигурување остварени според овој закон може да престане или да се ограничи само во случаи и под услови предвидени со овој закон.

Во оспорениот член 230 ставови 1 и 2 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување е предвидено:

(1) За осигурениците кои не пристапиле во задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, највисоката пензија не може да изнесува повеќе од 80% до 2015 година, а по 2015 година не повеќе од процентите утврдени во член 52 став (1) од овој закон од просечната нето плата остварена во Републиката во претходната година зголемена за 2,7 пати.

(2) Определената највисока пензија од ставот (1) на овој член повторно не се определува и понатаму се усогласува со процентот со кој се усогласуваат и другите пензии.”

6. Уставниот суд веќе ја оценувал уставноста на членот 230 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување и со Решение У.бр.142/2012 од 14.11.2012 година, оценил дека не може основано да се постави прашањето за согласноста на оваа одредба од Законот со одредбите на член 8 став 1 алинеи 1, 3 и 8, членот 9, членот 34, членот 35 и членот 54 од Уставот, поради што не повел постапка за оценување на уставноста на истата.

Во цитираното решение, Уставниот суд оценил дека:

„Од наведените уставни одредби, покрај другото, јасно произлегува дека Уставот го прокламира и утврдува општиот принцип на правото на граѓаните на социјална сигурност и социјално осигурување кое е препуштено на уредување со закон и со колективен договор. Уставот, исто така, ја прокламира грижата на Републиката за социјална заштита и социјална сигурност на граѓаните, која се остварува врз основа на начелото на социјалната праведност. Според тоа, прокламацијата на тие уставни принципи произлегува од социјалниот карактер на државата, а видовите на правата од социјалното осигурување, начинот, постапката и условите за остварувањето на овие права на граѓаните се резервирани за законодавната власт која ги уредува релевантните односи од значење за остварување на социјалната сигурност на граѓаните“.

Судот понатаму укажал дека: „со наведените формулации во законските одредби од членовите 52 и 230 од Законот, не се врши дискриминација на осигурениците кои пристапиле во задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и оние кои не пристапиле, од причина што самиот факт на припадност на определена групација зборува дека станува збор за лица осигуреници со различен статус (лица кои пристапиле и кои не пристапиле во задолжително капитално финансирано пензиско осигурување), па оттука и дефинирањето, односно стекнувањата на правата од пензиското и инвалидското осигурување се различни, што значи за да има дискриминација, како што тврди иницијативата, осигурениците треба да имаат ист статус, што во случајов не е така. Ова дотолку повеќе за уредување на статусот и правата на осигурениците кои пристапиле во вториот пензиски столб се уредуваат со посебен закон - Законот за задолжително капитално финансирано пензиско уредување. Оттука, и наводот во иницијативата дека оспорените одредби биле во спротивност и со членовите 34 и 35 од Уставот, односно дека со истите се кршело правото на социјална сигурност, грижата на државата за социјална заштита и социјална сигурност на граѓаните согласно начелото на социјална праведност според Судот е неоснован.

Неспорно е дека законодавецот има уставен основ да го определува нивото на социјална сигурност на граѓаните преку изграден систем на пензиско и инвалидско осигурување и во таа смисла да ја димензионира висината како на старосната, така и на инвалидската пензија и истовремено да ги определува критериумите и параметрите за утврдување на висината на овие пензии, притоа раководејќи се од начелото на социјалната сигурност. Оттука, определбата висината на инвалидската пензија да се намалува по 2015 година е прашање на политика и проценка на законодавецот, а сето тоа во зависност од економската моќ и актуелната општествена состојба. Од суштинско значење, според Судот, за уставноста на ваквите законски решенија е што определените критериуми и параметри за намалување на висината на пензијата се јасни, недвосмислени и прецизни и точно дефинирани во членовите 50 - 56 од Законот.

Законодавецот, според Судот, а во смисла на неговите ингеренции определени со Уставот, има основ да го определува нивото на социјалната сигурност на гра-

ѓаните, па законското спуштање на основницата на најниската и највисоката инвалидска пензија е движење на законодавецот во рамките на неговите уставни овластувања во оваа сфера на живеење.

Поради наведеното, во случајов не може основано да се постави прашањето за согласноста на член 52 став 1 и член 230 од Законот со одредбите на член 8 став 1 алинеи 1, 3 и 8, член 9, член 34, член 35 и член 54 од Уставот.“

Повикувајќи се на образложението од Решението У.бр.142/2012, судот со Решение У.бр.75/2017 од 29 ноември 2017 и Решение У.бр.103/2017 од 20 декември 2017 година ги отфрлил иницијативите со кои бил оспорен член 230 од Законот за пензиско и инвалидско осигурување врз основа на член 28 алинеја 2 од Деловникот, односно како *res judicata*.

7. Ограничувањето на највисокиот износ на старосна пензија постоело и согласно претходно важечкиот Закон за пензиско и инвалидско осигурување (од 1993 година), во кој првобитно одредбата за највисоката старосна пензија била дел од материјалните одредби на Законот (член 36), за да со реформите на пензискиот систем и измените на Законот во 2000 година биде поместена во делот на преодните одредби (член 28 од Законот за изменување и дополнување на Законот за пензиското и инвалидското осигурување – „Службен весник на Република Македонија“ бр.24/2000) со слична формулација како и сега оспорената одредба од членот 230 од Законот. И таа одредба била оценувана од страна на Уставниот суд на Република Македонија, кој со Решение У.бр.46/2002 од 15 април 2003 година, не повел постапка за оценување уставноста на член 28 од Законот за изменување и дополнување на Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/2000) и на членовите 147 и 150 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 80/93).

Уставниот суд во наведеното решение утврдил дека: „законодавецот има уставен основ да го определува нивото на социјалната сигурност на граѓаните, па законското спуштање на основницата на најниската и највисоката старосна пензија е движење на законодавецот во рамките на неговите уставни овластувања во оваа сфера. Притоа, со таквите норми е обезбедена еднаквоста меѓу граѓаните за иднина, а нееднаквоста која настанува како последица на различни правни решенија донесени во различен временски период е делокруг на Парламентот, не на Уставниот суд (во прашање е однос закон - закон) и е прашање на извршување на закон, што исто така не е делокруг на Уставниот суд.

Подолна со Решение У.бр.91/2010 од 24 ноември 2010 година, Уставниот суд ја отфрлил иницијативата за оценување на уставноста на член 28 од Законот за изменување и дополнување на Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/2000).

8. Разликата со наведените предмети е тоа што со предметната иницијатива одредбата од членот 230 од Законот за ПИО за прв пат се оспорува од аспект на членот 30 од Уставот кој ја гарантира сопственоста. Главниот аргумент на подносителите на иницијативата е дека законското ограничување на процентот на највисокиот износ на пензија за осигурениците што останале во првиот столб претставува ограничување на нивното право на сопственост и дека за таквото ограничување не постоел јавен интерес утврден со закон.

При оценката на наводите во иницијативата Судот ги имаше предвид ставовите на Европскиот суд за човекови права, кој во својата судска практика многу пати има кажано дека самата Конвенција не гарантира право на државна пензија или слични парични давања финансирани од државата, но дека во случаите кога националното законодавство предвидува право на социјално давање што произлегува од систем на плаќање на придонеси, таквото право може да се третира како имотно право за целите на членот 1 од Протоколот

бр.1. Намалувањето или прекинут на исплата на пензијата може да претставува вмешување во правото на сопственост што треба да се оправда. (Овие општи принципи на Европскиот суд за човекови права се резимирани во пресудата во случајот *Valkov and others v. Bulgaria*, app. 2033/04).

Оттука и за Уставниот суд исто така не е спорно дека пензијата претставува сопственичко право што е гарантирано со Уставот и со законот. Впрочем и самиот Закон за пензиско и инвалидско осигурување во членот 6 го дефинира правото на пензија како неотуѓиво, лично материјално право што не може да се пренесе на други лица, и кое што може да се ограничи само под услови утврдени со законот.

Од друга страна пак, правото на пензија, во системот на пензиско осигурување што се темели на принципот на генерациска солидарност (членови 2 и 3 од Законот за пензиско и инвалидско осигурување) не вклучува право на пензија во определен износ односно определена висина на пензијата. Така и Европскиот суд за човекови права во својата практика има укажано дека правото на пензија или кое и да било друго социјално давање во определен износ, како такво не е гарантирано со Протоколот 1 на Конвенцијата (*Kjartan Asmundsson v. Island*, appl. 60669/00, *Maggio and Others v. Italy*, no.46286/09) и др.

Поаѓајќи од членот 30 од Уставот, како и од наведената судска практика на Европскиот суд за човекови права, неспорно произлегува дека законското лимитирање на највисокиот процент на пензијата претставува вмешување во правото на сопственост на граѓаните односно осигурениците, што треба да се оправда со определена легитимна цел.

Подносителите на иницијативата, сметаат дека во Законот не можело да се види кој и каков јавен интерес задоволува ограничувањето на правото на сопственост на пензијата, бидејќи во ниту еден член законодавецот не утврдил која потреба во јавен интерес се задоволува со ограничувањето на исплатата на остварената пензија за осигурениците од првиот столб и за кои цели се искористувале „заштедите“ од лимитирањето на исплатата на остварената пензија.

Овие ставови во иницијативата за Судот се неприфатливи од причина што фактот дека во одредбите на Законот за пензиското и инвалидското осигурување не е формулиран јавниот интерес за ограничување на највисокиот износ на пензијата, не значи дека таков јавен интерес не постои и дека тој не е легитимен.

Ограничувањето на највисокиот износ на пензијата според мислењето на Судот е мерка што се презема во јавен интерес, а тоа е обезбедување на долгорочна стабилност на пензискиот систем. Обезбедувањето на финансиска стабилност и одржливост, се едни од најголемите предизвици со кои што се соочуваат пензиските системи во европските земји, независно од степенот на нивниот економски развој, поради светскиот тренд на стареење на населението и зголемувањето на бројот на пензионерите во однос на осигурениците. Впрочем и Владата на Република Македонија во одговорот на наводите во иницијативата, укажува дека законодавецот, утврдувајќи ја највисоката пензија се раководел од начелото на социјална праведност со цел во случај на настапување на некој од осигурените случаи (старост, смрт, инвалидност) пензијата на одделни работници, односно осигуреници да се определува зависно од реалните финансиски можности на Републиката, а не од нивната пензиска основа, а притоа и со вака определена пензија на оваа категорија граѓани да не им се наруши материјалната и социјалната сигурност.

Со членот 1 од Уставот, Република Македонија, меѓу другото, е дефинирана како социјална држава. Социјалната праведност исто така е уставен принцип, бидејќи според член 35 од Уставот, Републиката е таа која што се грижи за социјалната сигурност на граѓаните согласно начелото на социјална праведност. Начелото на социјалната праведност како и начелото на социјална солидарност се изразуваат преку обврската на држа-

вата да обезбеди пензии за сите пензионери, водејќи притоа сметка за личниот придонес на поединецот при определувањето на висината на пензијата, но истовремено и за потребата да се обезбеди долгорочна финансиска одржливост на пензискиот систем. Во таа смисла неспорно е дека со ограничувањето на највисокиот износ на пензијата се создаваат заштеди во пензискиот фонд и дека тие заштеди имаат влијание врз неговата финансиска состојба и финансиска одржливост. Притоа, не е спорно дека постојат и други методи и начини за да се постигне долгорочна финансиска одржливост на пензискиот систем, кои можеби и би биле поефикасни во споредба со ограничувањето на износот на пензиите. Некои од тие начини ги наведуваат и самите подносителите во иницијативата (како на пр. подигање на старосната граница за пензионирање, воведување на прогресивен персонален данок со што пензионерите со повисоки пензии би плаќале поголем данок). Меѓутоа, сите овие мерки спаѓаат во доменот на политиките на државата во областа на пензискиот систем, во која што сфера државата има широк простор на дејствување. И во досегашната уставно-судска практика Уставниот суд во повеќе наврати (решенијата наведени погоре) укажувал дека законодавецот има уставен основ да го определува нивото на социјална сигурност на граѓаните и да ја димензионира висината на старосната пензија, да ги определува критериумите и параметрите за утврдување на висината на пензијата раководејќи се од начелото на социјалната сигурност.

Ваковото становиште има поткрепа и во судската практика на Европскиот суд за човекови права, кој во споменатиот предмет *Valkov and others v. Bulgaria*, Judgment of 25 October 2011) го анализирал пензискиот систем на Република Бугарија во кој исто така постои ограничување на највисокиот износ на пензиите. Во овој предмет Европскиот суд за човекови права потврдил дека во сферата на социјалните и пензиските права државата има широка маргина на проценка и дека во оваа сфера поимот „јавен интерес“ нужно е широк: „Маргината на проценка на законодавецот во имплементирањето на таквите политики според тоа треба да биде широка, така што неговата оценка за тоа што е во „јавен интерес“ треба да се почитува, освен ако не е очигледно без разумна основа. Меѓутоа, секое вмешување исто така мора да биде разумно и пропорционално со целта што треба да се оствари. Со други зборови, мора да се определи „фер баланс“ помеѓу барањата на општиот интерес на заедницата и заштитата на индивидуалните права“.

Според наше мислење, институтите на најниска и највисока пензија што постојат во сите пензиски системи засновани на принципот на генерациска солидарност, овозможуваат прераспределба на остварените приходи од корисниците со повисоки примања кон корисниците со пониски примања, така што на осигурениците кои примале пониски плати додека работеле, им се овозможува социјална сигурност за време на старост или во случај на други ризици, така што овие институти се во функција на уставните одредби за социјална правда и социјална сигурност од член 35 од Уставот.

За нас е неприфатлив ставот на подносителите, дека ограничувањето на највисокиот износ на пензија било арбитривно и без објективно и разумно оправдување, бидејќи го поткопувало основниот принцип на пензиското осигурување – дека пензиите се утврдуваат врз основа и во зависност од платите и придонесите од плата.

Имено, точно е дека тоа е еден од принципите што е утврден во член 4 од Законот за пензиско и инвалидско осигурување според кој правата од пензиското и инвалидското осигурување се стекнуваат и остваруваат во зависност од начинот, должината и обемот на вложувањето на средствата за пензиско и инвалидско осигурување под услови утврдени со овој закон. Меѓутоа,

мора да се има предвид и уште еден друг важен принцип, а тоа е принципот на генерациона солидарност кој се применува само за осигурениците во првиот столб, односно лицата на кои се однесува оспорената одредба од членот 230 од ЗПИО. Примената на начелото на генерациона солидарност во задолжителното пензиско осигурување исклучува непосреден и сразмерен однос помеѓу уплатените придонеси и висината на пензијата, со оглед на тоа што врз основа на тој принцип, на некои осигуреници им се определува пензијата во повисок износ од оној што би им следел врз основа на уплатените придонеси, додека пак на другите осигуреници пензијата им се определува во намален износ од оној што би им припаднал.

Пропорционалноста, според практиката на Европскиот суд за човекови права, исто така е еден од елементите за оценка на оправданоста на вмешувањето односно ограничувањето на правото на сопственост. Оценка на пропорционалноста и сразмерност значи дека правото на поединецот на мирно уживање на сопственоста мора да се мери со општиот интерес, односно целите кои мора да се остварат поради општите добра, така што „пропорционалноста нема да се постигне доколку на поединецот му е нанесено прекумерно оптоварување“ (Sporrong and Lönnroth v. Sweden, 23.9.1982).

Подносителите на иницијативата, во поткрепа на наводите од иницијативата (дека во некои случаи осигурениците не можат да добијат ниту 50% од износот на пензијата утврдена со решението, и дека со тоа не можат да обезбедат економска благостостојба што би била заснована на нивниот придонес од платата), ги имаат доставено решенијата за стекнување на пензија, како и чекови за исплатена пензија за определени месеци.

Во тој контекст мора да се укаже дека во овој предмет Уставниот суд треба во границите на својата надлежност за уставно-судска контрола на нормите да оцени дали оспорената одредба, на апстрактно ниво, односно генерално, претставува прекумерно оптоварување на осигурениците на кои се однесува. Ефектите од примената на оваа одредба на конкретни случаи, преку постапката за пресметка на пензијата одделно за секој осигуреник на кого се однесува, секако дека се различни и се резултат на посебните околности на секој одделен случај, но поединечните случаи не можат да бидат предмет на оваа уставно-судска постапка.

Оттука, Судот смета дека лимитирањето на највисокиот износ на пензијата на 80% од просечната нето плата остварена во Републиката, зголемена за 2,7 пати, не може да се смета дека е прекумерно или неразумно, бидејќи и покрај ограничувањето, осигурениците на кои се однесува оваа одредба се пензионери со највисоки пензиски примања во земјата.

Поради наведеното Судот оцени дека не постојат основи за доведување под сомневање на оспорената одредба од членот 230 од Законот за пензиско и инвалидско осигурување со уставните одредби од член 8 став 1 алинеи 3 и 6 и со уставната гаранција на правото на сопственост од членот 30 од Уставот на Република Македонија.

9. Во однос на наводите во иницијативата дека одредбата за највисокиот износ на пензијата била дискриминаторска и различно ги третираа осигурениците во првиот столб, како и осигурениците од првиот столб во однос на осигурениците од вториот столб Судот смета дека по однос на овие прашања веќе се има произнесено во наведеното Решение У.бр.142/2012 од 14 ноември 2014 година и дека не постојат основи за поинакво одлучување.

10. Тргувајќи од наведеното, Судот одлучи како во точката 1 од ова решение.

11. Ова решение Судот со мнозинство гласови го донесе во состав од претседателот на Судот, Никола Ивановски и судиите: Насер Ајдари, Елена Гошева, Јо-

ван Јосифовски, д-р Осман Кадриу, д-р Дарко Костадиновски, Вангелина Маркудова, Сали Мурати и Владимир Стојаноски.

У. бр. 115/2017
5 декември 2018 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Република
Македонија,
Никола Ивановски, с.р.

123.

Врз основа на член 25 став 6 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/1992), по мое-то гласање против Решението У.бр.93/2018 донесено на 12 декември 2018 година за отфрлање на иницијативата за оценување на уставноста и законитоста на Програмата за изменување и дополнување на Програмата за работа во областа на располагање со градежното земјиште во сопственост на Република Македонија на подрачјето на Општина Струга за 2018 година („Службен гласник на Општина Струга“ бр.5/2018), го издвојувам и писмено го образложувам следното

ИЗДВОЕНО МИСЛЕЊЕ

Со означеното решение, Уставниот суд со мнозинство гласови одлучи да ја отфрли иницијативата за оценување на уставноста и законитоста на горенаведената програма со образложение дека од содржината на актот што се оспорува со иницијативата произлегувало дека станува збор за конкретен и временски определен акт на Советот на Општина Струга, односно дека во конкретниот случај Програмата што се оспорува со иницијативата не содржела општи норми на однесување со кои се уредуваат права и обврски на неопределен круг на субјекти во правото и како таква оспорената програма не била подобна за уставно-судска оценка.

Со тоа Судот се прогласи за ненадлежен да ја оценува законитоста на постапката на донесување на оспорената програма од аспект на одредбите на Законот за локалната самоуправа („Службен весник на Република Македонија“ бр.5/2002), односно мнозинството судии оценија дека постапката за гласање на Советот на Општина Струга е ирелевантен за Уставниот суд и од таа причина ја отфрлија иницијативата поднесена од Ален Дербан од Струга.

Моето мислење е спротивно на оценката образложена во Решението на Уставниот суд поради следните правни причини:

Имено, убеден сум дека Уставниот суд на Република Македонија мораше мериторно да одлучи во врска со оспорената програма земајќи ги предвид наводите и информациите содржани во иницијативата, како и одредбите од Уставот на Република Македонија, Законот за локалната самоуправа и Законот за градежното земјиште.

Според член 51 од Уставот: „Во Република Македонија законите мораат да бидат во согласност со Уставот, а сите други прописи со Уставот и со закон.“

Секој е должен да ги почитува Уставот и законите“. Во членот 110 алинеја 2 е пропишано дека Уставниот суд „- одлучува за согласноста на другите прописи и на колективните договори со Уставот и со законите“.

Во член 62 ставови 1 и 2 од Законот за локалната самоуправа е пропишано: „Во вршењето на работите од својата надлежност, Советот донесува прописи, и тоа: статут, програми, планови и други прописи утврдени со закон.“

Прописите се донесуваат со мнозинство гласови од вкупниот број членови на Советот, доколку поинаку не е определено со овој или друг закон“.

Исто така и во Законот за градежното земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр. 15/2015) во член 99 став 1 алинеја 1 е пропишано: „Општините, општините во Градот Скопје и Градот Скопје можат да ги вршат работите за располагање со градежното земјиште сопственост на Република Македонија,

доколку ги исполнуваат следниве услови: - да имаат изготвено и усвоено едногодишна програма за работа во областа на располагање со градежно земјиште сопственост на Република Македонија“.

Во конкретниот случај сметам дека со Програмата за изменување и дополнување на Програмата за работа во областа на располагањето на градежно земјиште во сопственост на Република Македонија на подрачјето на Општина Струга за 2018 година („Службен гласник на Општина Струга“ бр.5/2018) се уредуваат права и обврски на неопределен број на субјекти во врска со располагање на градежно земјиште односно на градежните парцели во Општина Струга.

Врз основа на цитираните законски одредби и од самата содржина на оспорената програма произлегува дека истата претставува пропис кој е подобен за уставно-судска оценка.

По однос на самата суштина на иницијативата и нејзините наводи сметам дека Судот требаше да се произнесе мериторно околу законски потребното мнозинство гласови за донесување на оспорената програма од страна на Советот на Општина Струга.

Цврсто сум убеден дека оспорената програма на Општина Струга не го добила потребното апсолутно мнозинство гласови на Советот.

Имено, на седницата на Советот на Општина Струга гласале само 12 советници од вкупно 27 советници што е спротивно на член 62 став 2 од Законот за локалната самоуправа во кој децидно, јасно и прецизно е утврдено дека кога е во прашање донесување на прописи на општината, тие се донесуваат со мнозинство гласови од вкупниот број членови на Советот, доколку поинаку не е определено со овој или друг закон.

Со тоа законодавецот со член 62 став 2 од Законот ја исклучил можноста прописите на општината да бидат донесени со поинакво (различно) мнозинство гласови врз основа на статут или деловници на општините. Тоа значи дека регулирањето на потребното мнозинство на донесување на општинските прописи е законско прашање *par excellence*.

Исто така, сметам дека Судот во расправата по конкретната иницијатива со која се оспорува постапката на донесување на означената програма на Советот на Општина Струга требаше да ја земе во предвид соодветната уставно-судска пракса на Судот од најмалку 10 решенија или одлуки со кои програмите се сметаат за прописи подобни за уставно-судска оценка. Со некои од нив се укинуваат и програми заради тоа што биле донесени без да има потребен кворум за работа на седница на совет на општина (У.бр.61/1992, У.бр.264/1992, У.бр.146/1994, У.бр.325/1995, У.бр.372/1995, У.бр.125/1996, У.бр.176/1996, У.бр.208/1996, У.бр.215/1998, У.бр.170/2002).

Врз основа на изнесеното сметам дека Уставниот суд на Република Македонија требаше да поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на оспорената програма, а потоа да ја укине или поништи.

Судија
на Уставниот суд на Република
Македонија,
Јован Јосифовски, с.р.

124.

Врз основа на член 25 став 6 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/1992), писмено го образложувам следното

ИЗДВОЕНО МИСЛЕЊЕ

На Решението У.бр.93/2018 од 12 декември 2018 година, со кое се отфрла иницијативата за поведување постапка за оценка на законитоста на Програмата за измена и дополнување на Програмата за работа во областа на располагањето со градежно земјиште во сопственост на Република Македонија на подрачјето на Оп-

штина Струга за 2018 година бр.08-2108/4 од 14 мај 2018 година („Службен гласник на Општина Струга“ бр.5/2018).

Не се согласувам со одлуката на мнозинството судии за отфрлање на иницијативата, и според моето мислење, оспорената програма донесена од Советот на Општина Струга, претставува пропис подобен за уставно-судска оценка. Сметам дека постоеше основаност во наводите на иницијативата како и основи Уставниот суд да прифати надлежност во овој предмет, да поведе постапка за оценка на законитоста на погоре наведената програма, и евентуално да ја поништи од причина што сметам дека истата е донесена на незаконски начин.

Уставниот суд постапувајќи по иницијативата на Ален Дербан од Струга, на седницата одржана на 12.12.2018 година, со мнозинство гласови одлучи, иницијативата да биде отфрлена, образложувајќи дека во конкретниот случај оспорената програма како конкретен, временски определен акт, не е подобен за уставно-судска оценка.

Мислам дека судот во овој предмет неосновано оспорената програма ја оцени како конкретен акт на Советот на Општината Струга, и ќе укажам само на неколку прашања на кои не им е посветено доволно внимание при донесувањето на Одлуката.

Содржината на оспорената програма експлицитно покажува дека се работи за акт за располагање со земјиште во сопственост на Република Македонија, и од нејзината содржина и цел, јасно се гледа дека не станува збор за располагање кое се исцрпува во една конкретна ситуација, кон определен број правни субјекти, туку, спротивно, со неа се врши располагање на конкретно градежно земјиште и парцели, но самото располагање е насочено кон неопределен број правни субјекти, лица. Како што истакнав и на самата расправа, при утврдувањето на својата надлежност задача на Судот е да ги идентификува суштинските обележја на правните акти кои, понекогаш и без потребната форма, некогаш и без потребната содржина потпаѓаат под контрола на уставноста и законитоста ако воспоставуваат општи правила на однесување. Во конкретниот случај, оспорената програма, по мое мислење и по форма и по содржина претставува пропис. Во членот 62 од Законот за локалната самоуправа насловен Прописи на советот, ставот 1 одредува „Во вршењето на работите од својата надлежност советот донесува прописи, и тоа: статут, програми, планови, одлуки и други прописи утврдени со закон“, додека ставот 2 одредува „Прописите се донесуваат со мнозинство гласови од вкупниот број членови на советот, доколку поинаку не е определено со овој или друг закон“. Оспорената програма, и по својата содржина, без разлика што во неа се наведени десетици конкретни парцели и градежно земјиште, со самиот факт дека станува збор за располагање, што значи дека „располагањето“ може само и само да се однесува кон неопределен број, а не кон конкретни правни субјекти, значи дека има обележја на пропис. Понатаму, секако мора да се има предвид и Програмата за работа во областа на располагањето со градежното земјиште во сопственост на Република Македонија на подрачјето на Општина Струга за 2018 бр.08-4483/11 од 28.12.2017 година, а не само оспорената програма која претставува само измена и дополнување на оваа програма, понатаму и фактот што Програмата е донесена од надлежен орган, дека истата е објавена во „Службен гласник на општина Струга“, заедно со се што погоре е наведено, за мене не создава никаква дилема дека оспорениот акт ги има потребните обележја на пропис. Релевантен аргумент во поткрепа на моето тврдење дава и Законот за градежно земјиште, („Сл. весник на Р. Македонија“ бр.15 од 2.2.2015 година) кој во главата VIII. УСЛОВИ И НАЧИН НА ВРШЕЊЕ НА РАБОТИТЕ ЗА РАСПОЛАГАЊЕ СО ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ ВО СОПСТВЕНОСТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА во членот 99 уредува:

„(1) Општините, општините во градот Скопје и градот Скопје можат да ги вршат работите за располагање со градежно земјиште сопственост на Република Македонија, доколку ги исполнуваат следниве услови:

- да имаат изготвено и усвоено едногодишна програма за работа во областа на располагањето со градежното земјиште сопственост на Република Македонија,
- да имаат потребен број на вработени лица кои поседуваат овластување,
- да имаат формирано Комисија за спроведување на постапки за јавно наддавање,
- да имаат воспоставено електронски систем за јавно наддавање на градежно земјиште сопственост на Република Македонија.“

Сметам дека наспроти се што погоре изнесов, Судот во Нацрт-решението дава несоодветни аргументи за карактерот на оспорената програма како конкретен акт. Судот во овој предмет не дава аргументи дали оспорениот акт се однесува на конкретна ситуација, и дали со него се одлучува (односно се однесува на) за конкретни правни субјекти.

Јас исто така не се согласувам со „аргументот“ Уставниот суд да отфрла надлежност, повикувајќи се на поновата уставно-судска практика, а игнорирајќи ја постарата, и се залагам за секој оспорен акт при утврдувањето на својата надлежност Судот да ги идентификува суштинските обележја на правните акти. На расправата по предметот посочив богата уставно-судска практика која е во прилог на моето тврдење, кога Уставниот суд утврдувал надлежност и мериторно одлучувал за идентични и слични акти на општините, Одлука У.бр.215/1998 од 12.5.1999 година, Одлука У.бр. 95/2000 од 15.11.2000 година, Одлука У.бр. 170/2002 од 19.3.2003 година, Одлука У.бр.108/1997 од 19.11.1997 година. Наспроти ваквата уставно-судска практика, мнозинството судии одлуката меѓу другото ја донесоа на основа на поновата уставно-судска практика, односно предметот У.бр. 128/2015 година.

По однос на самата суштина на иницијативата и нејзините наводи сметам дека Судот требаше да се произнесе околу законски потребното мнозинство за донесување на оспорената програма од страна на Советот на Општина Струга. Одлучувачки фактор во оваа смисла е анализата на член 41 ставови 1 и 2 наспрема член 62 став 2 од Законот за локалната самоуправа. Членот 41 се однесува генерално на работата на советот на општината и неговото носење на одлуки кои се однесуваат на разни тековни прашања од негова надлежност. Но, кога се работи за нормативната дејност на советот, односно носењето на прописи наброени во ставот 1 на членот 62, таа стриктно се регулира во ставот 2 на истиот член каде се наведува дека „Прописите се донесуваат со мнозинство гласови од вкупниот број членови на советот, доколку поинаку не е определено со овој или друг закон“, што значи дека прописите се носат со апсолутно мнозинство од бројот на советници во општината, од што произлегува дека дека при оценката дали спорните одлуки се донесени, треба да се разгледуваат по однос на член 62 став 2, а не по членот 41. Со одредување на вакво мнозинство, законодавецот обезбедува поголем легитимитет на прописите кои ги носат советите на општините, за прашања од негова надлежност кои се имплемираат на правата и обврските на граѓаните кои на непосредни избори всушност и ги бираат советниците и градоначалниците во општините.

Од анализата на конкретниот случај, јасно произлегува дека Статутот на Општина Струга во членот 29 одредува „Свикувањето на седниците на Советот, утврдувањето на дневниот ред, текот на седницата, записниците, постапката за донесување на акти и други прашања сврзани со работата на Советот, поблиску се уредуваат со Деловникот“. Деловникот пак во членот 85 предвидува „Полноважни се одлуките за кои гласало потребното мнозинство членови на Советот, определено со закон, Статутот и овој деловник. Буџетот, годишната сметка, статутот и деловникот се донесуваат

со мнозинство гласови од вкупниот број членови на советот. Програмите, плановите, одлуките, решенијата, заклучоците и другите прописи се донесуваат со мнозинство гласови од присутните членови на советот“. По мое мислење, ваквото уредување во Деловникот на Општина Струга во делот на одлучување, е во спротивност со член 62 ставови 1 и 2 од Законот за локалната самоуправа, каде потребното мнозинство за донесување на прописи, е на императивен начин веќе регулирано. Конкретно, оспорената програма, Советот на Општина Струга ја донел со гласовите на 12 советници од вкупно 27, што значи дека немало мнозинство гласови од вкупниот број членови на Советот, како што предвидува членот 62 од Законот за локалната самоуправа. Сметам дека е повеќе од јасно дека оспорената програма не го добила законски потребното мнозинство на гласови, и дека истата е донесена на незаконски начин.

Судија
на Уставниот суд на Република
Македонија,
д-р **Дарко Костадиновски**, с.р.

125.

Врз основа на член 25 став 6 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/1992), по моето гласање против Решението У.бр.115/2017 година, донесено на ден 05.12.2018 година, за не поведување на постапка за оценување на уставноста на член 230 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2012, 166/2012, 15/2013, 170/2013, 43/2014, 44/2014, 97/2014, 113/2014, 160/2014, 188/2014, 20/2015, 61/2015, 97/2015, 129/2015, 147/2015, 154/2015, 173/2015, 217/2015, 27/2016, 120/2016 и 132/2016) го издвојувам и писмено го образложувам следното

ИЗДВОЕНО МИСЛЕЊЕ

Уставниот суд на Република Македонија постапувајќи по иницијативата на подносителите Јадранка Мршиќ, Славко Размилиќ, Зорка Златановиќ и Димитар Пејчиновски сите од Скопје, преку Игор Спировски, адвокат од Скопје, за поведување на постапка за оценување на уставност на член 230 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр.98/2012, 166/2012, 15/2013, 170/2013, 43/2014, 44/2014, 97/2014, 113/2014, 160/2014, 188/2014, 20/2015, 61/2015, 97/2015, 129/2015, 147/2015, 154/2015, 173/2015, 217/2015, 27/2016, 120/2016 и 132/2016) со мнозинство гласови донесе Решение за не поведување на постапка за уставноста на оспорената одредба од Законот, бидејќи оцени дека таа одредба по сите основи е во согласност со Уставот. Изразувајќи несогласност со таквото Решение гласав против и го издвојувам своето мислење, затоа што сметам дека оспорената одредба од Законот не е во согласност со Уставот, поради што требаше да се поведе постапка за оценување на нејзината уставност и врз основа на изведување на правно издржани аргументи да се донесе правилна одлука.

Моето спротивно мислење го темелам на ставот дека Решението на Судот е во спротивност со член 8 став 1 алинеите 3 и 6 (владеење на правото како темелна вредност на уставниот поредок и правна заштита на сопственоста) член 9 став 2 (начела на еднаквост на граѓаните пред Уставот и законите), член 30 став 1, 2 и 3 (се гарантира правото на сопственост... сопственоста создава права и обврски... и никому не можат да му бидат одземени или ограничени сопственоста и правата кои произлегуваат од неа, освен кога се работи за јавен интерес), а во врска со член 34, член 35 и член 51 став 1 (во Република Македонија законите мораат да бидат во согласност со Уставот) од Уставот на Република Македонија.

При одлучувањето за основаноста на овие наводи, Судот би требало да утврди најпрвин дали осигурениците во првиот столб и осигурениците во двостолбниот систем се наоѓаат во суштински идентична положба, дали постои различен третман помеѓу нив со оспорената одредба и дали тој различен третман има објективно и разумно оправдување. Од одговорите на Владата на Република Македонија и на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување ние не можевме да утврдиме кое е оправдувањето за тоа само за осигурениците што ќе останат во првиот столб да има ограничување на највисокиот износ на пензијата, така што сметам дека на евентуалното проблематизирање на оспорената одредба на членот 230 од Законот за пензиско и инвалидско осигурување од аспект на членот 9 и 30 од Уставот, би морало да претходи одржување на подготвителна седница на која овие спорни прашања би требало да бидат објаснети од страна на претставниците на законодавната и извршната власт, како и од претставници на науката и експерти од областа на пензискиот систем.

Но, за жал Судот на предлог да се одржи јавна расправа на која овие и други спорни прашања би требало да бидат објаснети со мнозински гласови заведе став дека спорните прашања се јасни и дека не треба да се одржи јавна расправа, но јас имав поразличен став, дека доколку ќе имаше јавна расправа со учество на различите претставници ќе се развиваше една научна, правна дебата и исходот на оваа седница ќе дадеше јака подлога за подржувачите на нормата или за противниците на нормата и во еволутивен период законодавецот ќе ги доближуваше ставовите во врска со оваа проблематика.

Судот и со оваа Решени и со Решението под број У.бр.142/2012 заведе став дека:

„Од наведените уставни одредби, покрај другото, јасно произлегува дека Уставот го прокламира и утврдува општиот принцип на правото на граѓаните на социјална сигурност и социјално осигурување кое е препуштено на уредување со закон и со колективен договор. Уставот, исто така, ја прокламира грижата на Републиката за социјална заштита и социјална сигурност на граѓаните, која се остварува врз основа на начелото на социјалната праведност. Според тоа, прокламацијата на тие уставни принципи произлегува од социјалниот карактер на државата, а видовите на правата од социјалното осигурување, начинот, постапката и условите за остварувањето на овие права на граѓаните се резервирани за законодавната власт која ги уредува релевантните односи од значење за остварување на социјалната сигурност на граѓаните.

Според Судот, со наведените формулации во законските одредби од членовите 52 и 230 од Законот, не се врши дискриминација на осигурениците кои пристапиле во задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и оние кои не пристапиле, од причина што самиот факт на припадност на определена групација зборува дека станува збор за лица осигуреници со различен статус (лица кои пристапиле и кои не пристапиле во задолжително капитално финансирано пензиско осигурување), па оттука и дефинирањето, односно стекнувањата на правата од пензиското и инвалидското осигурување се различни, што значи за да има дискриминација, како што тврди иницијативата, осигурениците треба да имаат ист статус, што во случајов не е така. Ова дотолку повеќе за уредување на статусот и правата на осигурениците кои пристапиле во вториот пензиски столб се уредуваат со посебен закон-Законот за задолжително капитално финансирано пензиско уредување. Оттука, и наводот во иницијативата дека оспорените одредби биле во спротивност и со членовите 34 и 35 од Уставот, односно дека со истите се кршело правото на социјална сигурност, грижата на државата за социјална заштита и социјална сигурност на граѓаните согласно начелото на социјална праведност според Судот е неоснован.“

Но, за жал, Судот и во ова решение не даде одговори на спорните прашања искажани во текот на седницата, и тоа:

-дека остварената старосна пензија преставува право од имотен, материјален карактер што е стекнато врз основа на лични вложувања на придонеси од плата на осигуреник,

-дека таквото ограничување се препишува само за една група осигуреници во рамките на системот на задолжително осигурување, односно пропишува различен третман на осигурениците,

-дека оспорениот член 230 од Законот преставува ограничување на нивното право на сопственост на остварената пензија,

-дека јавниот интерес за таквото ограничување не може да се согледа од самиот закон од причини што во ниту еден член законодавецот не утврдил која е потребата од јавен интерес, кој се задоволува со ограничувањето од првиот столб,

-дека и ограничувањето да се оправдува со потребата за обезбедување на финансиска стабилност на пензискиот систем како легитимна цел во јавен интерес, таквото ограничување не би било пропорционално на посакуваната цел.

-дека оспорената одредба пропишувала различен третман на осигурениците во рамките на пензискиот систем, овие осигуреници се третираат различно во однос на другите осигуреници кои останале само во првиот столб, а кои оствариле пензија под законскиот максимум и го добивале целиот износ на остварена пензија и, второ, осигурениците од првиот столб се третираат различно од осигурениците на двата столба, со оглед на тоа што за последниве не постоело ограничување на исплатата на остварената пензија,

-дека осигуреници што останале во првиот столб биле во потполно иста ситуација според условите за остварување на правото на пензија и според процентот на придонесот од плата,

-дека член 230 од Законот создава нееднаков третман на осигурениците само од првиот столб во однос на осигурениците од двостолбниот систем, бидејќи за осигурениците од двостолбниот систем не постои ограничување на највисокиот износ на пензија, и

-дека и едните и другите осигуреници се осигуреници на еден ист систем во којшто имаат исти обврски за плаќање на задолжителен придонес од плата во идентичен процент и остваруваат право на пензија под истите услови, принципот на еднаквост налага тие да бидат во еднаква положба при користењето на правата.

Од друга страна при одлучување судот не го имаше во предвид компаративното право и компаративната уставно-судска заштита. Судот писмено се обрати до Форумот на Венецијанската Комисија и ги упати меѓу другото и следниве прашања:

-Дали во вашето законодавство постои слична одредба за ограничување на највисокиот износ на пензијата?

-Доколку постои, на кои категории на пензионери се однесува?

-Дали ограничувањето се применува како темпорална мерка од привремен карактер или како трајна мерка? и

-Дали вашиот Уставен суд има релевантна уставно-судска практика?

Одговори беа добиени од повеќе држави. Кај повеќе држави нема ограничување, додека кај други држави каде има ограничување нема различите третман на осигуреници на еден ист систем во којшто имаат исти обврски за плаќање на задолжителни придонеси, дека ограничувањето се применува на сите категории на пензионери, кој ја определува највисоката пензија и кој се применува на сите категории на пензионери, а кај другите пак, не постои изречна одредба за ограничување на износот на пензијата за сите категории на осигуреници.

Од анализите на пресметките на пензиите од првиот и двостолбниот систем приложени со иницијативата се согледуваат следните разлики:

-дека осигурениците од првиот и од двостолбниот систем плаќаат ист износ на пензиски придонеси и правото на пензионирање го остваруваат на иста возраст,

-дека осигурениците од првиот и од двостолбниот столб чии пресметани пензии се пониски од износот утврден со ЗПИО како најнизок износ на старосна пензија го примат износот на така утврдениот најнизок износ на пензија,

-дека само осигурениците од првиот столб кои оствариле право на пензија со повисок износ од највисокиот износ на старосна пензија утврден со ЗПИО имаат различен третман во однос на иста категорија осигуреници од двостолбниот систем,

-дека пензиите на осигурениците од првиот столб кои оствариле пензиска основица повисока од износот на максималната пензија утврдена со Законот за пензиско и инвалидско осигурување се пониски од пензиите на осигурениците кои оствариле еднаков износ на просечна плата од работење, а се приклучени во двостолбниот систем. Причината за разликата на пензијата помеѓу овие две категории осигуреници е што нема ограничување на вкупниот износ на пензијата остварен од првиот и од вториот столб за осигурениците од двостолбниот систем,

-дека осигурениците кои своите пензии ги остваруваат од двостолбниот систем, а кои оствариле поголем износ на просечна плата добиваат повисок износ на пензија што ја остваруваат само од првиот столб од вкупната пензија на исти такви осигуреници кои останале во првиот столб, иако пресметката на пензијата се прави со пониска заменска стапка.

-дека заради различниот третман на максималниот износ на пензија на осигурениците од првиот и од двостолбниот систем, овие осигуреници што се членови на ист систем на задолжително пензиско осигурување и за кои важат исти правила во однос на износот на пензискиот придонес што го одвојуваат од платите и на условите за пензионирање, и уплатиле ист износ на пензиски придонеси во пензискиот систем, ќе остварат драстично различни износи на пензија.

-дека двостолбниот систем не обезбедува повисока пензија од онаа во првиот столб за сите осигуреници. Осигуреници со просечна плата во тек на работниот век што се вклучиле во двостолбниот систем остваруваат пониска пензија од исти такви осигуреници кои останале во првиот столб.

Од изнесените ставови и аргументи произлегува дека наведената одредба е престога, спротивна на член 8 став 1 алинеите 3 и 6 каде како темелен вредност на уставниот поредок и базични уставни норми има израз на политичката филозофија на едно современо граѓанско општество. Темелните вредности на уставниот поредок ја осветлуваат концепцијата, структурата и содржината на Уставот. Во Република Македонија слободно е се што со Устав не е забрането.

Владеењето на правото подразбира дека сите акти на државните органи мора да бидат засновани на прописите содржани на највисокиот правен акт на државата-Уставот и подведување на сите органи на власта под Уставот и законите.

Не е случајно, што Уставот како темелен вредност ја предвидува правната заштита на сопственост, која го добива третманот на највисока правна заштита во истото рамниште, како заштита на слободите и правата на граѓанинот.

Исто така наведената одредба е спротивна на член 9 став 1 дека граѓаните се еднакви во слободите и правата... и дека граѓаните пред Уставот и законите се еднакви, според моето гледиште со членот 230 од наведениот закон, граѓаните не се еднакви во слободите и правата и дека граѓаните не се еднакви пред Уставот и законите од првиот и вториот столб. Дека сите осигуреници во Република Македонија, било да се во првиот столб или и во првиот и во вториот столб се осигурени-

ци на задолжително осигурување и плаќаат ист процент на придонеси од 18 % од своите плати, условите и пензиските основици за пензионирање за сите нив се исти, исто се пресметува пензиската основица, а различна е само висината на пензијата која е ограничена само за осигурениците во првиот столб. Согласно со членот 9 од Уставот на Република Македонија осигурениците во првиот столб и осигурениците од двостолбниот систем треба да се наоѓаат во идентична положба, дека со оспорената одредба постои различни третман и дека различниот третман нема објективно и разумно оправдување.

Наведената одредба не е во согласност и со членот 30 ставот 1 од Уставот, со која се гарантира сопственоста, а со оспорената одредба се повредува правото на сопственост, конкретно со оваа одредба сопственоста создава различни права и обврски на поединецот и на заедницата во општеството.

Од друга страна, согласно со членот 30 став 3 законодавецот не утврдил која е потребата од јавен интерес да се задоволи со ограничувањето на исплата на остварената пензија за осигурениците од првиот столб. Јавниот интерес очигледно е без разумна основа. Вмешувањето на законодавецот не е разумно и пропорционално со целта што треба да се оствари. Со ваквиот начин на уредување на ова прашање на пензионерите од првиот столб им се нанесува прекумерно оптоварување за разлика од пензионерите од вториот столб што ги надминува рамките на пропорционалност.

Од наведените причини, а врз основа на изнесената анализа на уставните и законски одредби, на меѓународните акти и компаративните согледувања, силните аргументи за несогласност на оспорената одредба со Уставот и околностите за тоа што Судот не поведе постапка за оценување на уставност на член 230 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување, согласно член 25 став 6 од Деловникот на Судот го издвојувам своето мислење од донесеното Решение за не поведување на постапката.

Судија
на Уставниот суд на Република
Македонија,
Сали Мурати, с.р.

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА И ВОДНИ УСЛУГИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

126.

Врз основа на член 24, став (1), точка 1), алинеја 17 и член 43 од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 96/18), како и член 33 од Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на Република Македонија“ бр. 143/11, 78/13, 33/15 и 207/16), Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија постапувајќи по барањето за издавање на лиценца за пробна работа за производство на електрична енергија, УПН бр. 12-110/18 од 27.12.2018 година на Друштвото за производство, трговија и услуги МХЕ ПАДАЛИШКА ДОО Скопје, на седницата одржана на 04.01.2019 година донесе

О Д Л У К А ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА ПРОБНА РАБОТА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. На Друштвото за производство, трговија и услуги МХЕ ПАДАЛИШКА ДОО Скопје се издава лиценца за пробна работа за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија од мала хидроцентрала МХЕЦ „Падалишка Река“ со реф. бр. 14.

2. Лиценцата за пробна работа за производство на електрична енергија е Прилог 1 на оваа Одлука.

3. Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија согласно член 44 од Законот за енергетика и член 32 од Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности, ќе донесе Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија, откако инвеститорот од ставот 1 на овој член ќе достави потребна документација за ставање во употреба на малата хидроцентрала МХЕЦ “Падалишка Река” со реф. бр 14.

4. Оваа Одлука е конечна во управната постапка.

5. Оваа Одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

УП1 бр. 12-110/18
4 јануари 2019 година
Скопје

Претседател,
Марко Бислимоски, с.р.

Прилог 1

ЛИЦЕНЦА ЗА ПРОБНА РАБОТА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Назив и седиште на носителот на лиценцата за пробна работа

Друштво за производство, трговија и услуги МХЕ ПАДАЛИШКА ДОО Скопје, со седиште на булевар Свети Климент Охридски бр. 30 Скопје

2. Енергетската дејност за која се издава лиценцата за пробна работа

Производство на електрична енергија

3. Евидентен број на лиценцата за пробна работа

ЕЕ - 339.01.1/18

4. Датум на издавање на лиценцата за пробна работа

04.01.2019 година

5. Датум на важење на лиценцата за пробна работа

04.10.2019 година

6. Единствен матичен број 6974023

7. Единствен даночен број 4080014546020

8. Вид и обем на енергетската дејност што ќе се врши

Како енергетска дејност производство на електрична енергија, се смета производство на електрична енергија што носителот ќе го врши од обновлив извор, од мала хидроцентрала МХЕЦ “Падалишка Река” со реф. бр 14 во обем согласно техничките карактеристики на производниот капацитет.

Техничките карактеристики на производниот капацитет се наведени во Прилог 2 кој е составен дел од оваа лиценца за пробна работа за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија.

9. Локација на вршење на енергетската дејност

Носителот на лиценцата за пробна работа за енергетска дејност производство на електрична енергија ќе ја врши во мала хидроцентрала МХЕЦ “Падалишка Река” со реф. бр 14 со локација согласно издадено одобрение за градење.

10. Производни капацитети со кои се врши енергетската дејност

Носителот на лиценцата за пробна работа за енергетска дејност производство на електрична енергија, дејноста ќе ја врши во периодот наведен во лиценцата

со технички карактеристики на малата хидроцентрала МХЕЦ “Падалишка Река” со реф. бр 14 наведени во Прилог 2, кој е составен дел од оваа лиценца.

11. Право на приклучување и пристап на системот за дистрибуција на електрична енергија

Носителот на лиценцата за пробна работа има право на приклучување и пристап на системот за дистрибуција на електрична енергија заради исполнување на условите за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија во согласност со Законот за енергетика, друг пропис и општ акт, како и во согласност со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

12. Права, обврски и одговорности на носителот на лиценцата за пробна работа

Со оваа лиценца за пробна работа се определуваат начинот и условите за вршење на енергетската дејност производство на електрична енергија, правата и обврските на носителот на лиценца како и неговото учество на пазарот на електрична енергија.

Носителот на лиценцата е должен да:

- ги почитува законите, другите прописи и општи акти кои се однесуваат на заштита на конкуренцијата, заштита на потрошувачите, заштита на животната средина, заштита на работниците, заштита на техничките средства и опрема;

- ги почитува Правилата за пазар на електрична енергија, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија, правилниците и другите прописи кои ги пропишува или одобрува Регулаторната комисија за енергетика во согласност со закон;

- се придржува кон законите, прописите, стандардите, препораките и други општи акти,

- доколку носителот на лиценцата се стекне со Одлука за користење на повластена тарифа на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија за малата хидроцентрала, е должен да го почитува Договорот склучен со Операторот на пазарот на електрична енергија, за откуп на целокупната произведена електрична енергија по повластена тарифа;

- обезбеди сигурно, безбедно, континуирано и квалитетно производство и испорака на електрична енергија до точката на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија;

- обезбеди достапност на планираната електрична моќност и енергија до точката на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија;

- го достави Договорот за откуп на електрична енергија до Регулаторната комисија за енергетика;

- доставува податоци и информации согласно Правилникот за следење на функционирањето на енергетските пазари;

- се придржува кон склучениот Договор за откуп на електрична енергија;

- доставува извештаи за опремата, постројките, плановите за одржување и планираната расположливост до носителот на лиценца за вршење на енергетска дејност дистрибуција на електрична енергија во согласност со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

13. Обврска за информирање

Носителот на лиценцата за пробна работа е должен да им ги обезбеди на операторот на преносниот систем, операторот на пазарот на електрична енергија, снабдувачот со електрична енергија односно снабдувачот со електрична енергија во краен случај како и носителот на лиценца за вршење на енергетска дејност дистрибуција на електрична енергија, сите потребни податоци и информации кои се неопходни за извршувањето на нивните обврски од лиценците, во согласност со Мрежните правила за пренос на електрична енергија, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и Правилата за пазар на електрична енергија.

14. Обврска за одвоена сметководствена евиденција

Носителот на лиценцата е должен:

- во своите интерни пресметки да води одвоена евиденција за секоја од енергетските дејности за кои што поседува лиценца за вршење на енергетска дејност;
- во согласност со сметководствените стандарди со кои се уредува сметководственото работење на претпријатието да изготвува финансиски извештаи кои ќе обезбедат информации за средствата, обврските, капиталот, приходите и расходите со резултатите од работењето, како и паричните текови на претпријатието; и
- да обезбедува консолидирани финансиски извештаи.

15. Доверливост на информациите

Носителот на лиценцата за пробна работа е должен во согласност со закон, да обезбеди и да гарантира доверливост на деловните податоци и информации кои при вршењето на енергетската дејност производство на електрична енергија ги добива од сите учесници на пазарот на електрична енергија.

16. Мерење на произведената електрична енергија и моќност

Мерење на произведената, односно испорачаната електрична енергија во дистрибутивниот систем се врши во пресметковното мерно место во постапка и начин утврден согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

17. Обврска за овозможување на пристап до производните единици и непосреден увид во документацијата

Носителот на лиценцата за пробна работа е должен по барање на Регулаторната комисија за енергетика, да и овозможи непосреден увид во целокупната документација, како и пристап во објектите, деловните простори, простори, инсталациите, како и на средствата и опремата потребни за вршење на енергетската дејност, во согласност со Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

18. Изменување и дополнување на лиценцата

Изменувањето и дополнувањето на оваа лиценца ќе се врши во согласност со одредбите од Законот за енергетика и од Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

19. Мерки во случај на неисполнување на обврските од страна на носителот на лиценцата

Доколку носителот на лиценцата за пробна работа не ги исполнува обврските содржани во оваа лиценца, Регулаторната комисија за енергетика ќе преземе мерки согласно Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

Прилог 2. Податоци за мала хидроцентрала:

1. име на мала хидроцентрала – МХЕ Падалишка река со реф. бр. 14;
2. општи податоци:
  - година на почеток на градба - 2017 година,
  - година на завршеток на градба - 2019 година,
  - година на почеток на работа - 2019 година,
  - проценет животен век на хидроелектрична централа - 40 години.
3. податоци за турбина:
  - тип, производител и номинални податоци – Хоризонтална Пелтон,
  - Номинални податоци:
    - Моќност: 497 kW,
    - Номинален проток: 0,35 m³/s,
    - Номинален нето пад: 152,66m,
    - Номинална брзина: 750⁻¹
4. Податоци за генератор:
  - тип, производител и номинални податоци – Синхрон, Марели Мотори, Италија со хоризонтално вратило;
  - Номинални податоци:
    - Привидна моќност: 600 kVA,
    - Моќност активна: 480 kW,
    - Фреквенција: 50hz
    - Номинален напон: 10/0,4 kV,
    - Номинална брзина: 750⁻¹
    - Номинален фактор на моќност: 0,8
5. Податоци за трансформатор – Тесар Италија:
  - Номинални податоци:
    - Моќност привидна: 630 kVA,
    - Номинален напон: 10/0,4 kV/kV

Службен весник
на Република Македонија

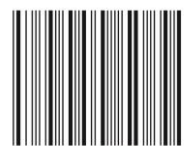
www.slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о. – Скопје
бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник – Мартин Костовски
телефон: +389-2-55 12 400
телефакс: +389-2-55 12 401

Претплатата за 2019 година изнесува 10.100 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации: 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД – Скопје.
Печат: Печатница ЕВРОПА 92 ДООЕЛ, Кочани.

contact@slvesnik.com.mk

ISSN 0354-1622

2019008